Poštnina plačana v gotovini | Leto LVII. | V Ljubljani, v nedeljo, dne 17. februarja 1929 | Št. 41 | St. 3 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1.50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm v višino po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredn. škem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo, netrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništvo telefon št. 2050, upravništvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

K veselemu prazniku

Slovensko delavstvo slavi pomemben praznik: otvoritev Delavske zbornice v Ljubljani. Svojemu namenu z največjo smotrnostjo odgovarjajoče poslopje, ki je obenem velik arhitektonski kras našega glavnega mesta, je simbol one veljave in mesta, ki si ga je Delavska zbornica za Slovenijo po primeroma kratkem času priborila v našem javnem in gospodarskem pa kulturnem življenju.

V prvi vrsti je Delavska zbornica največja pridobitev za delavstvo, katerega stanovske interese zastopa. Ker je zbornica legalna ustanova na istem temelju kakor vsa ostala stanovska zastopstva, kolikor jih sploh imamo, pomeni njeno, strogo v okviru zakona gibajoče se delovanje legalizacijo vseh upravičenih delavskih zahtev in teženj, njihovo zakonito zaščito in prizadevanje, da se položaj delavstva čimdaljebolj izboljša v interesu celega občestva in v soglasju z njim. Borba Delavske zbornice za delavske koristi ni zato borba zavoljo borbe, ampak čisto zakonito sredstvo za dosego vsemu državnemu občestvu skupnega cilja: mirnega sožitja vseh stanov v medsebojnem skladu na podlagi socialne pravičnosti, enakopravnosti in upoštevanja drug drugega.

S tem je samo po sebi že naznačen pomen, ki ga ima zastopstvo delavskega stanu za vse ostale stanove in za skupnost. Industrijalec ima pred seboj organiziranega, kulturno izobraženega in svoje važnosti v proizvajalnem procesu zavedajočega se delavca-**sotrudnika**, ako je delavec šel skozi šolo svojih strokovnih organizacij, ki so izvolile Delavsko zbornico, jo smatrajo za svojo in jo branijo. Tak delavec pa je vse drugačen sočinitelj v gospodarskem proizvajanju, nego je stiskan in izkoriščan suženj, v katerem si topost in upornost podajata roko v čudno zvezo. Po Delavski zbornici se delavec posredno ali neposredno vzgaja k čustvu odgovornosti, skupnosti z drugimi in razumevanju tega, kaj je in kaj ni možno, kaj je v danem trenutku najboljše in kako je resnična in trajna le ona pridobitev, do katere so državljani dozoreli po mirnem razvoju in soglasju, čeprav večkrat doseženem po hudih borbah in nasprotjih. Le na ta način se varuje država usodnih pretresov, se gospodarsko zdravo razvija in se delodajalec ter delavec v skupni odgovornosti in brigi ter veselju na obratu zbližujeta. In le, kdor se je dela naše Delavske zbornice sam neposredno udeleževal, ve, koliko je storila na eni strani, da podjetništvo spozna v čim večjem blagostanju in v čim višji stopnji življenjskega standarda delavčevega svoje lastno dobro in dobiček — na drugi strani pa, da si delavec pribori pripadajoče važno mesto in veljavo v družbi po organiziranem, disciplíniranem in samega sebe brzdajočem nastopu, ki ga vodi zavest, da je tudi delavec član države, neobhoden član občestva, za katerega skupni blagor se čuti odgovornega.

Zato je današnji praznik otvoritve ponosne palače, kjer ima Delavska zbornica odslej svoj dom, dogodek za celo državo, za Slovenijo, za vse njeno prebivalstvo. Tembolj, ker vemo, da naša Delavska zbornica z naravnost vzorno vnemo skrbi tudi za neposredno kulturno izobrazbo delavstva in zanjo izdaja velike, najboljše naložene vsote, za kar ji je hvaležen ves slovenski narod. Naj bi, tako želimo v duhu naših krščanskih tradicij, vsi stanovi našega naroda in države brez izjeme kdaj po svojih stanovskih zastopstvih složno medseboj za obče dobro delovali, kakor sodelujejo v Delavski zbornici vse tri največje delavske strokovne skupine: marksistična, krščanskosocialna in narodnosocialistična. V želji, da bi se naši Delavski zbornici v bratski vzajemnosti v kratkem pridružila še Kmetijska, pa da bi prišlo kdaj do konvergentnega sodelovanja vseh naših gospodarskih sil, vseh tvorcev narodnega bogatstva od podjetnika do delavca in zemljiškega gospodarja, sklepamo z veselimi izgledi v bodočnost.

Naša Delavska zbornica pa naj živi, se krepi in raste v blagor naroda in države!

Vse načrte mora pregledati gradbena oblast

Belgrad, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Gradbeni minister je izdal nocoj daljšo naredbo, ki se zaključuje tako-le: Noben pooblaščeni podjetnik ne sme prevzeti v delo javnih zgradb po načrtih in tehničnih dokumentih, ki jih niso odobrile gradbene oblasti. Gradbene oblasti morajo posvečati največjo pozornost vsem slučajem in jih takoj dostaviti. Kdor bi se tej odredbi ne pokoril, se bo najstrožje kaznoval.

Poziv!

Vsem gg. županom in župnikom v ljubljanski oblasti!

Vsled lanske suše in sedanje izredno hude in dolgotrajne zime je preživljanje mnogih družin, ki žive izključno ali večinoma od nestalnega dnevnega zaslužka, težko ogroženo. Radi pomanjkanja hrane, kuriva, obleke in obutve so mnoge družine izpostavljene lakoti, a v največji nevarnosti je tudi njihovo zdravje, da, celo življenje.

Število onih, ki so v tem položaju pomoči nujno in neobhodno potrebni, je širom dežele tako veliko, da zadostna pomoč iz javnih sredstev nikakor ni mogoča. Zato se obračamo podpisani do vseh gg. županov in župnikov z nujno prošnjo, da t a k o j organizirate v vsaki občini odnosno župniji pomožen odbor, h kateremu pritegnite tudi voditelje vseh dobrodelnih društev in družb. Ti pomožni odbori naj nemudoma ugotove družine odnosno osebe, ki so takojšnje pomoči brezpogojno potrebne, in preskrbe potrebna sredstva v živilih in drugem. V ta namen naj se obrnejo do premožnejših posestnikov, trgovcev in obrtnikov ter gospodarskih zavodov za prispevke v naravi in gotovini. Po potrebi naj se uporabijo tudi sredstva, ki jih imajo na razpolago dobrodelna društva oziroma družbe, kakor tudi občine in ubožni zakladi.

Kjer bi bila beda tako velika, da bi je z domačimi sredstvi s pritegnitvijo vseh navedenih činiteljev nikakor ne mogli olajšati naj se odbori obrnejo za pomoč na podpisane (na naslov velikega župana).

Vse javne korporacije, gospodarske zavode in družbe, kakor tudi premožne zasebnike pa prosimo, da nas pri tem človekoljubnem stremljenju podpro z denarnimi prispevki, ki jih po svojem ekonomskem položaju zmorejo. Prispevki naj se naslove na velikega župana v Ljubljani ali na čekovni račun poštne hranilnice št. 13.056. Imena darovateljev se bodo objavila od časa do časa v dnevnikih oziroma »Uradnem listu«.

V Ljubljani, dne 16. februarja 1929.

Dr. Ant. B. Jeglič s. r., škof. — **Dr. Fr. Vodopivec** s. r., veliki župan — **Dr. M. Natlačen** s. r., komisar oblastne samouprave.

Za akcijo so darovali:

Knezoškof dr. A. Bon. Jeglič	Din 1000.—
Veliki župan ljublj. oblasti dr. Franc Vodopivec	„ 1000.—
Komisar oblastne samouprave dr. Marko Natlačen	„ 1000.—
Ga. Asta Vodopivec, soproga vel. župana	„ 1000.—

Novi kazenski zakon stopi v veljavo 1. I. 1930

Zakoni o kazensko pravdnem redu, o izvršitvi kazni in o uvedbi novega kaz. zakonika podpisani

Belgrad, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Nj. V. kralj je danes podpisal zakon o **kazenskem pravdnem redu**, zakon o **izvršitvi kazni** in zakon, s katerim se uvaja v veljavo **kazenski zakonik**. Novi **kazenski zakon** in zakon o izvršitvi kazni (zakon o lišenju svobode) **stopita v veljavo 1. jan. 1930. Kazenski pravdni red** stopi istočasno v veljavo za vse dele naše države, razen za Srbijo in Črno goro. Za področje belgrajskega apelacijskega sodišča stopi **v veljavo s 1. jan. 1930.** Za področje skopljanskega in podgoriškega apelacijskega sodišča pa 1. januarja 1932.

Zakon o sodnem kazenskem pravdnem postopanju in zakon o izvršitvi kazni ter zakon, s katerim stopata v veljavo ta dva zakona, tvorijo celoto. Novemu kazenskemu pravdnemu redu je služil kot **podlaga hrvatski kazenski pravdni red**, v katerem so glavna načela ista kot v drugih pokrajinah, razen v Srbiji in Črni gori, ki se bistveno razlikujeta od sedaj veljavnega srbskega kazenskega postopka. Radi tega predstavlja novi kazenski pravdni red dosedaj eno izmed največjih reform, kar se tiče sodne pravdne prakse v Srbiji.

Glavne vrline novega kazenskega pravdnega reda so v tem, ker so za to postopanje poklicana izključno le sodišča. **Policijske oblasti stopajo v ospredje samo kot pomožni organi državnih pravdnikov.**

Po novem kazenskem pravdnem redu so sodišča: okrajna (sreska), okrožna, apelacijska in kasacijsko sodišče za celo državo. Pri okrajnih sodiščih (sreskih) sodi en sodnik za vse prestopke (pregreške), za katere je zagrožena ječa do enega leta. Pri okrožnem sodišču pa se izrekajo kazni za vsa druga kazenska dejanja, bodisi da jih napravi posameznik ali pa skupina.

Vladno delo zaradi event. povodnji

Zakon o hudournikih

Belgrad, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Vlada je pripravila, kot smo že poročali, **zakon o ureditvi hudournikov**. V obrazložitvi tega zakona pravi, da so hudourniki pri nas tista sila, ki ne škodi samo prebivalstvu, ampak splošno narodnemu gospodarstvu. Države kot Francija in Švica, ki so hudournike že dalje časa proučevale in urejevale, so prišle do teh-le nepobitnih dejstev:

Z gozdovi obrastla zemljišča preprečujejo nastajanje hudournikov. Uničevanje gozdov in z gozdi obraslih parcel pospešuje nastajanje hudournikov. Z gojitvijo in širjenjem gozdov se zmanjšuje število hudournikov. Z izsekavanjem gozdov nastajajo novi hudourniki in se njihova razdiralna sila veča.

Radi tega, pravi vlada v svoji obrazložitvi, je treba tej nevarnosti pravočasno priti v okom. Predlaga, naj finančno ministrstvo vsako leto dene v proračun **12,000.000 Din za fond za ta dela.** Zakon obsega osem poglavij in devetinštirideset členov.

Zakon ustanavlja **osem gozdarsko-tehničnih ravnateljstev** za ureditev hudournikov. Ravnateljstva so ta-le: v Nišu, v Užicah, Skoplju, Splitu, Sarajevu, Zagrebu in L j u b l j a n i. Zakon našteva podrobno, katere kompetence obdrži država, katere pa pripadejo oblastem. Ker se bo država upravno nanovo razdelila, se bodo izvršile potrebne spremembe sedanje razdelitve.

Razen z zakonom o hudournikih in ureditvijo vodne nevarnosti s te strani, se ministrstvo največ bavi s tehnično stranjo za slučaj, če bi našo državo zajela poplava. V južni Srbiji se je pričel sneg topiti. Nekatere reke so že izstopile. Ta nevarnost ni tako velika v goratih krajih, kot na ravninah rek Drave, Donave in Save. Glavni ravnatelj Milosavljević zagotavlja, da, ne bi bilo pričakovati nič hudega, če bi se sneg normalno topil. Če pa bi se to godilo hitro, je nevarnost neizogibna. Vse hidrotehnične zadruge so dobile podrobna navodila. Poslali so se jim posebni mobilizacijski načrti in načrti, kako naj se organizirajo delavci, da bo pomoč v slučaju potrebe hitrejša in izdatnejša. Vojni minister je naprošen za pomoč. Organizirala se je poročevalska služba, da bi bilo ministrstvo čimbolj poučeno o vsakokratnem položaju. Finančno ministrstvo je naprošeno, da v novem proračunu določi kredite za slučaj potreb.

Pred sporazumom z Grško

Kakor vse kaže, bo sporazum z Grško v kratkem podpisan. Na podlagi pogajanj med predsedništvom grške vlade Venizelosom in tedanjim našim zastopnikom zun. min. Šumenkovičem dne 11. oktobra lanskega leta sklenjenem načelnem sporazumu, so se nato nadaljevala pogajanja z Grško. Takoj v začetku je bil dosežen sporazum o veterinarskem in poštnem protokolu. Še trije protokoli pa so ostali nerešeni in sicer železniški, carinski in pristaniški. Sedaj pa je grški poslanik Polihronijades dosegel tudi za te protokole sporazum. Grški poslanik je odpotoval sedaj v Atene, da pojasni sporazum. Če bi grška vlada pristala na argumente svojega poslanika, potem bi bil sporazum v kratkem tudi podpisan.

Danes vsi na proslavo papeževega jubileja

Pij XI. je gotovo eden največjih naslednikov sv. Petra v Rimu. Vsem je znano njegovo očetovsko srce, ki bije zlasti za Slovane. Njegova pomožna akcija v Rusiji, njegovo delovanje v Varšavi, njegovo poznanje slovanskih jezikov, njegovo prizadevanje za unijo na podlagi Ciril-Metodovih idej, z vsem tem si je pridobil velike simpatije in naklonjenosti v vseh slovanskih krogih. Danes praznuje Ljubljana njegov zlatomašniški jubilej. Vsi verniki našega mesta se bodo pač zavedali važnosti tega slavlja. Zato se zbero vse verske, vzgojne in prosvetne organizacije danes zvečer v unionski dvorani k slavnostni akademiji. Naj ne bo nobenega člana ali članice katerekoli naših kulturnih organizacij, ki ne bi s svojo navzočnostjo počastil jubileja enega največjih papežev.

Izdaja učnih knjig bo monopolizirana

Belgrad, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Prosvetni svet je imel svojo sejo. Iz Slovenije prisostvuje prosvetni šef dr. Capuder. Na dnevnem redu je bila določitev novih referentov za Hinterlechner-Mazijevo »Aritmetiko za srednje šole«, dalje za priznanje Sturmove »Francoske vadnice« in Waxlove »Aritmetike in algebre« za IV. in V. razred srednjih šol, kot učne knjige. Nadalje se je obravnavala prošnja oblastne zaloge šolskih knjig v Ljubljani za odobritev II. dela Prijatelj-Bohinjčevega »Zemljepisa«. Nadaljnja točka je bilo poročilo gozdarskega ministrstva o učnih knjigah na rudarski šoli v Celju. Ministrstvo obvešča prosvetni svet, da ustavlja sprejemanje rokopisov za priznanje učnih knjig. Hoče se doseči, da bodo učne knjige cenejše ter da se prepreči spekulacija z njimi.

V pismu ministra Maksimoviča prosvetnemu svetu se pravi, da se **sprejemanje rokopisov za nove učne knjige ustavi, ker se pripravlja zakon o monopolizaciji učnih knjig.** Načrt tega zakona bo dal prosvetni minister prosvetnemu svetu na vpogled. Vsi novi rokopisi, ki so prišli pred prosvetni svet in o katerih se dosedaj ni ničesar ukrenilo, **se vrnejo pisateljem.** Glede tistih učnih knjig, za katere se je za novo izdajo zaprosila odobritev, pa se je prosvetni svet obrnil pismeno na ministra za pojasnilo, ali sme te odobritve še izdajati ali ne. Tisti rokopisi, za katere so bili referenti že določeni in referati že izdelani, pa se izroče prosvetnemu svetu v nadaljnje postopanje.

Kupelj-Lesičina »Srbsko-hrvatska vadnica« se bo po izvršenih popravkih odobrila. V smislu ministrovega razpisa se vrne Prijatelj-Bohinjčev »Zemljepis«. Za Sturmovo »Francosko vadnico« se je prosvetni svet obrnil na ministra za mnenje. Nadalje se je sklenilo, da se vrše seje prosvetnega sveta vsakih 15 dni. Na teh sejah se bodo obravnavala tudi načelna vprašanja. Prihodnja seja bo 2. marca.

Tarifni sistem se še ne izpremeni

Belgrad, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Železniško ministrstvo je danes sklenilo pogodbo z društvom »Putnik« glede prodaje železniških kart. Pogodba velja eno leto.

Železniško ministrstvo posveča posebno pozornost vprašanju novega tarifnega sistema, ki ga je železniško ministrstvo obljubilo že takrat, ko je izdalo začasni tarif, ki stopi 1. 3. v veljavo. Takrat se je reklo, da se bo tarifni sistem bistveno spremenil in postavil na popolnoma novo podlago. Gre za to, ali naj se vzame za podlago tarifnega sistema vrednost blaga ali prostornina ,ali pa naj se vzame eno in drugo. Od tarifnih strokovnjakov smo zvedeli, da do novega tarifnega sistema, takega ali takega, to leto še ne bo prišlo, marveč šele po dveh letih.

Fin. minister v Zagrebu

Zagreb, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Finančni minister dr. Šverljuga in kmetijski minister Frangeš sta imela konferenco. — Finančni minister je imel dopoldne, predno je pričel sprejemati stranke, dolgo konferenco s pomočnikom Gospodnetičem. Nato je sprejemal zastopnike gospodarstva. Nato je imel dolg sestanek z bivšim trgovinskim ministrom Krajačem. Opoldne so imeli ministri skupno kosilo. Jutri bo finančni minister v poslopju borze sprejemal stranke. Zvečer se vrne v Belgrad.

Prosvetno ministrstvo namerava poklicati v službo vse tiste, ki so bili vpokojeni in ki še nimajo 20 službenih let.

Rešite kmeta

»Kmetijstvo je najvažnejša panoga našega narodnega gospodarstva, saj prideluje to, kar je med človeškimi telesnimi potrebami najnujnejše, namreč našo vsakdanjo hrano. Razen tega je kmetski stan v Sloveniji najštevilnejši... Središče slovenske tvorne sile, slovenske narodne samoniklosti in oblikovanja narodne volje je zato v slovenskem kmetu... Kljub tej važnosti pa vidimo, da sta se pečali in se pečata slovenska znanost in publicistika z našim kmetiškim vprašanjem razmeroma jako malo, kar je jasen znak naše precejšnje lahomiselnosti...« Tako pravi Erjavec v predgovoru k svoji zadnji knjigi »Kmetiško vprašanje v Sloveniji«, ki je izšla pred kratkim in ki je našla — prav zaradi naše lahkomiselnosti — vse premalo pozornosti v naši javnosti, čeprav je to pri nas prvo in edino delo, ki sintetično obravnava celokupni kompleks našega kmetiškega vprašanja.

Prva leta po vojni so uničevale našega kmeta strašne uime (suše in povodnji), letos divja prav polarna zima in pred kratkim smo obravnavali na tem mestu indeks cen (tudi na to je prvi opozoril že g. Erjavec v navedeni svoji knjigi), ki dokazuje, da so kmetiške potrebščine mnogo predrage, kmetiški produkti pa daleč pod ceno. Če pomislimo, da ima naš kmet mnogo premalo zemlje in da se še na njegovih premajhnih površinah vrši še vedno ekstenzivno gospodarstvo namesto intenzivnega, potem je jasno, kam mora iti in kam v resnici tudi gre naš kmet. Le poglejmo na naše srednje šole: večino dijakov so tvorili pred vojno kmetiški sinovi in le iz teh je pozneje res tudi kaj postalo, danes so postali dijaki s kmetov prave bele vrane. Skratka: naš kmetiški stan preživlja težko krizo podobno kakor nekako proti koncu preteklega stoletja. Tedaj je prišla rešitev v obliki zadružništva, milijone in milijone so prispevali ameriški izseljenci in parlament ter deželni zbori so napeli vse moči, da se je stanje polagoma zopet izboljšalo.

Erjavec govori v svoji temeljiti knjigi obširno o potih in sredstvih, ki bi bila vstanu ozdraviti propadajoči kmetiški stan in razvije podrobni praktični delovni program, iz katerega je razvidno, da problem nikakor ni tako enostaven, kakor ga slikajo le prepogosto razni »strokovnjaki«, temveč da je treba prijeti od vseh strani in z najrazličnejšimi sredstvi. Najvažnejše, se nam zdi, bi bila ustanovitev Kmetijske zbornice. Oglasili so se pač »strokovnjaki«, kakršen je n. pr. g. Dragiša Lapčević, ki so zahtevali v svrho pomoči kmeta — zvišanje zemljiškega davka, kar je naša javnost sprejela kot — znamenito odkritje.

Naš kmet potrebuje danes najprej dobre stanovske tribune, ki bo sodelovala pri nameravanih gospodarskih reformah in pri reviziji naše gospodarske zakonodaje, sicer se je bati, da se njegovi interesi ne bodo vpoštevali in da se bodo zapostavili za interesi drugih dobro organiziranih stanov. Obračamo se tedaj na g. kmetijskega ministra, da pokliče čimprej v življenje kmetijske zbornice, ki naj sodelujejo že pri sedanjih nameravanih reformah. Če so volitve spričo sedanjega stanja nemogoče, naj se pa zbornični svetniki imenujejo (tudi delavske zbornice so par let delale z imenovanimi člani), seveda iz vrst mož, ki kmetiško vprašanje res poznajo in so to s svojim delom tudi že dokazali. Če kedaj, tedaj so danes kmetiške zbornice nepogrešljive. To bi bil prvi korak k reševanju našega kmeta, nadaljnji koraki bi se morali pa že izvršiti s sodelovanjem kmetiških zbornic.

Belgrajske vesti

Belgrad 16. febr.

Seja upravnega odbora gozdarskega društva bo jutri. Obravnavala bo predlog češkoslovaškega kmetijskega ministra Hodže o ustanovitvi mednarodnega gozdarskega zavoda.

V kmetijskem ministrstvu se je zglasila deputacija agronomov. Ministru je predložila spomenico, da bi vsa gozdarska društva stopila čim tesneje v stik z ministrstvom.

Novi zagrebški veliki župan dr. Zoričič je izročil gozdarskemu in rudarskemu ministru načrt lovskega zakona. Dr. Zoričič je dobil že preje nalog, da izdela ta načrt.

V kmetijskem ministrstvu je gotov zakonski načrt o vodnih zadrugah in bo v kratkem podpisan.

Zagrebške vesti

Zagreb, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Veliki župan Zoričić je v smislu § 14. zakona o javnih delih odredil vsem okrajnim glavarjem, da pozovejo prebivalstvo, **da čisti zametene ceste.**

V prosvetnem oddelku zagrebškega velikega župana se je sklenilo, da se prične redni pouk na vseh zagrebških srednjih šolah 21. februarja, ako se bodo šole do takrat preskrbele s premogom.

Na smrt obsojeni član Prpićeve tolpe Vrbanec je znorel. Sodni izvedenec, psihiater Herzog je mnenja, da ne gre za potvarjanje, nego da se ga je lotila močna duševna potrtost, ki je imela za svojo posledico, da se mu je omračil um.

Državni svet je zavrnil pritožbo bivšega zagrebškega oblastnega odbora glede imenovanja bivšega velikega župana Maksimoviča, ker je pritožba brezpredmetna z ozirom na položaj, ki je nastal z zakoni od 6. jan. 1929.

Sovjeti se ne odrekajo Besarabiji

Moskva, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Centralni sovjet Besarabcev v sovjetski Rusiji je proučeval vprašanje, ali mora izpremeniti svojo taktiko, ko stopi v veljavo Litvinov protokol, katerega je sovjetska vlada včeraj ratificirala, in ki ga je romunska vlada podpisala. Prišel je do zaključka, da mora to vprašanje zanikati. V dotični objavi se izjavlja, da društvo Besarabcev z velikim zadovoljstvom pozdravlja Litvinovo izjavo, **da protokol ne rešuje romunsko-ruskih spornih vprašanj**. Dalje se navaja, da taktika društva Besarabcev tudi dosedaj ni nameravala vojne proti Romuniji, pač pa je hotela socijalno revolucijo v Besarabiji, vrniti to deželo Rusiji in bo zato društvo to linijo zasledovalo tako dolgo, **dokler ne bo Besarabija osvobojena romunskega tujega gospodstva, veleposestnikov in zatiralcev.**

Na zapadu topleje - na vzhodu še mraz

Varšava, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Radi novega snega je na vsem Poljskem sedaj prekinjen železniški promet tudi na mednarodnih tranzitnih progah. **Lvov je od včeraj odrezan od vsakega prometa**, ravno tako tudi manjša mesta na vzhodnem Poljskem.

Berlin, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Mraza je bilo danes opoldne samo — 5.5. Dasi prihajajo od Sredozemskega morja toplejše struje, bo najbrže radi pritoka mrzlejšega zraka od vzhoda temperatura ostala ista, ker vlada tudi v notranji Rusiji, na Poljskem in v Baltiških državah še vedno hud mraz. **Velik sneg v Nemčiji je ponovno povzročil velike prometne ovire.** Iz Londona poročajo, da je tam gosta megla in hud mraz. Parniški promet od Grinsbyja s pristanišči na kontinentu je ustavljen, ker so reke Moselle, Šelda in Laba zamrznjene.

Dunaj, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Železniški promet v Avstriji se je zboljšal, ker so se porabile vse delavske sile, ki so bile na razpolago, za očiščenje prog in kolodvorov. Na mnogih stranskih progah je promet ustavljen. Ker je glavna češkoslovaška proga Ludenburg—Prerov zopet otvorjena, je bilo pripeljanega na Dunaj že mnogo premoga in živil. Upanje je, da v industriji ne bo mnogo ustavitev obratov. Število brezposelnih je dosedaj naraslo **na 340.000 oseb.**

Položaj na železnicah se zboljšal

V Vojvodini in Srbiji se topi sneg - Nobene žel. nesreče ni bilo

Belgrad, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Stanje na progah je po današnjih poročilih tako-le:

Belgrajsko ravnateljstvo: Proga Dolnja Čuprija—Senjski rudnik—Okno je očiščena. Na tej progi so prevozili že 800 ton premoga. Na progi Okno—Ravna reka razsaja **huda snežna burja**. Čiščenje je brezuspešno. Ukrenilo se je vse, da bi se premog redno prevažal. Na progi Paračin—Zaječar se je promet obnovil. Na progi Zaječar—Kriva pira in dalje proti Paračinu razsajajo snežni viharji. Čiščenje se bo podvzelo, ko poneha snežiti. Ob sedanjem viharju je čiščenje brezuspešno.

Skopljansko ravnateljstvo: Sneg se topi. Na progi Veles—Štip je na več mestih voda preplavila progo. Promet se vzdržuje tako, da vozijo vlaki zelo počasi. Na progi Niš—Grmada je promet vzpostavljen. Ker pa razsaja ostra snežna burja, grozi nevarnost, da bo proga ponovno zametena. Oblasti so ukrenile vse, da se promet redno vzdrži. Na ostalih progah je stanje nespremenjeno.

Subotiško ravnateljstvo: Veter je slaboten. Temperatura —12. Zasnežene so proge Vršac—Bela Crkva, Vršac—Pančevo. Delno pa so očiščene proge Kovin—Vladimirovci. Na ostalih progah se vrši redni promet.

Sarajevsko ravnateljstvo: Vreme mirno. Ne sneži več. Temperatura —8. Proga Sarajevo—Brod očiščena. Popoldne ob 4 se je promet vzpostavil. Na progi Sarajevo—Gruž so se odstranile vse ovire in se je vzpostavil reden promet. Na progi Vakuf—Jajce radi zametov ne vozi noben vlak.

Večerna poročila povedo, da je v belgrajskem ravnateljstvu stanje nespremenjeno. V območju **subotiškega ravnateljstva se je temperatura zvišala na plus 2.** Veter je ponehal. Sneg se topi. Proga Kovin—Vladimirovci je še vedno delno zametena. Drugod se je promet vzpostavil.

Zagrebška ravnateljstvo: V zadnjih 24 urah se je **položaj na vseh progah zboljšal. Temperatura se naglo dviga.** Vse proge se intenzivno čistijo. Na progi Zagreb — Sušak kida sneg okrog tisoč delavcev. Progo so očistili že do Srpskih Moravic. V ravnateljstvu se nadejajo, da bo promet na tej progi **jutri ali pojutrišnjem že vzpostavljen.** Na progi Ogulin—Gračac se je položaj znatno zboljšal. Temperatura — 12. Na progi Zagreb—Brod je nehalo snežiti. Temperatura — 12. Na progah Caprag—Karlovec, Bosanski Novi—Bihać, Varaždin—Golubovac, Zabok—Gornja Stubica je radi velikih zametov ves promet ustavljen. Na teh progah sneži še dalje. Zato se ne ve, kdaj bo mogoče vzpostaviti promet.

Belgrad, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Na železniško ministrstvo so danes prišle številne **prošnje iz železniških organizacij, ki prosijo, da ministrstvo dovoli**, da se železničarjem, ki so premraženi, ki stradajo in imajo slabo obleko, **brezplačno deli čaj podnevi in ponoči.**

Železniških nesreč danes ni bilo nobenih. Po posameznih poročilih so ponekod zdrsnile s tira posamezne lokomotive oziroma vagoni, vendar pa brez materialne škode.

Železniško ministrstvo je radi vremenskih nezgod in neprilik uvedlo stalno nočno službo v tehničnem in strojnem inženerskem oddelku.

V Sloveniji plazovi glavna ovira

Še vedno težave s premogom

Ljubljana, 16. febr.

Položaj našega prometa je zaradi snežnih plazov in pomanjkanja premoga še vedno jako težak.

Danes ob pol 12 dopoldne je zelo velik **močan plaz zasul progo med Laškim in Celjem.** Dolg je bil 100 metrov, visok pa 8 metrov. Močan je bil tako, da je celo zasul **dve tretjini struge Savinje.** Odkopavanje je bilo težko posebno radi tega, ker je na ozkem terenu bilo treba ves sneg sproti odvažati. Delalo je preko 200 delavcev, ki se jim je do poldne posrečil očistiti vsaj en tir, tako da je danes popoldne bil en tir že na razpolago za promet. Drugi tir je bil očiščen do večera. Radi tega plazu sta bila dva mednarodna vlaka dirigirana iz Dunaja preko Maribora, Celovca, Podrošce in Jesenic v Ljubljano, kamor sta dospela snoči. Eden je bil izseljeniški vlak tvrdke Cosulich, drugi pa dunajski brzovlak proti Trstu.

Danes zjutraj je **močan plaz zasul progo Maribor—Dravograd pri Fali.** Zgodilo se je to v soboto ob 1.10 zjutraj. Proga je bila zjutraj že očiščena.

V soboto opoldne je **močan plaz zasul progo Laze—Zalog.** Plaz je bil 70 metrov dolg in 3 metre visok. Delavci so do pol 3 popoldne očistili en tir, drugi pa je bil očiščen do noči.

V soboto ob 5 popoldne je nov močan plaz zasul progo Ponikva—Poljčane pri Lipoglavi. Delavstvo je za silo očistilo progo v 40 minutah.

V soboto ob pol 6 zjutraj je manjši plaz zasul progo pri **Bohinjski Beli.** Snežne ovire so bile v pol ure odstranjene.

Druge proge so doslej še obvarovane plazov in zametov. Vendar se je **pri spremembi vremena bati še nadaljnjih plazov.**

Radi plazov so **posebno v nevarnosti sledeče proge: Sava—Zidani most, Zidani most—Celje, Jesenice—Podbrdo in Maribor—Prevalje.**

Južno od Brežic promet še ni urejen.

Težji je pa položaj na progi proti Belgradu južno od Brežic, kjer promet še ni urejen. Na postajah je polno tovornih voz, posebno s premogom, ki čakajo. Ker ne morejo naprej, so postaje natrpane.

Orient-Express, ki bi imel predvčerajšnjim priti v Ljubljano, je prispel iz Belgrada šele danes popoldne in je ob 4 nadaljeval svojo pot proti Postojni. **Orient-Express**, ki bi imel nocoj biti v Ljubljani, je bil danes popoldne ob štirih še v Belgradu.

S premogom je še vedno velika težava. Vozov za prevažanje premoga ima železnica dovolj na razpolago. Težaven pa je odvoz premoga iz rudnikov, posebno radi tega, ker vsled mraza in snega rudniki le s težavo obratujejo, posebno na separacijah. Da železnica pridobi na rezervi premoga, zato so bili včeraj ukinjeni še nekateri potniški vlaki.

V mariborski oblasti.

Maribor, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Okoliški kmetje, ki so prispeli na trg, pripovedujejo o silni škodi, ki so jo prizadejali sneg in zameti. Po njivah so zamrznile velike množine zakopanega krompirja in repe. — V Mariboru se zelo občuti pomanjkanje premoga. Prosvetni šef je odredil, da se vse ljudske in srednje šole v mariborski **oblasti od 18. do 25. febr. zapro.** Ker je pomanjkanje kuriva tudi na deželi, je posameznim prosvetnim nadzornikom dano na prosto, da po svoji uvidevnosti odredijo prekinitev pouka.

Železniško osebje noč in dan z brezprimerno požrtvovalnostjo vzdržuje promet. Na koroški progi je promet reden. Vlaki prihajajo iz vseh smeri z velikimi zamudami. Zagrebški brzovlak je prispel namesto ob dveh zjutraj ob 20. uri. Tržaški brzovlak je prišel namesto ob pol 4 ob 22. Na progi Maribor—Varaždin vozi samo en vlak. Na progi Pragersko—Celje se vzdržuje promet na enem tiru, in sicer do Grobelnega na levem, dalje na desnem tiru. — Tezenski kolodvor je ves zatrpan s tovornimi vlaki. Zato se posamezni tovorni vlaki odpremljajo na bližnje postaje Hoče, Rače, Pragersko. Na progi Slovenska Bistrica mesto je promet ukinjen. Zagrebški brzovlak je v soboto sploh izostal.

Trocki v Carigradu

Berlin, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Berlinski voditelj levičarskih komunistov in bivši državni poslanec Urbahns je prejel od Trockega iz Carigrada brzojavko, ki potrjuje, da je Trocki s soprogo in enim sinom dospel v Carigrad. V berlinskih levokomunističnih krogih so v skrbeh za drugega sina, ki je izginil. Ta sin je že enkrat proti volji GPU sledil svojemu očetu in se naenkrat pojavil v vlaku, s katerim so Trockega odpeljali v Sibirijo. Takrat so ga samo z najbrutalnejšo silo ločili od očeta.

Carigrad, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Kakor se čuje, je Trocki zapustil ruski konzulat v Carigradu. Odpravili so ga z ladjo v Mudanijo in Bruso. Potrdila te vesti ni dobiti. Trockijevo zdravstveno stanje je zelo resno radi težke bolezni na jetrih.

Boji in atentati v Mehiki

Newyork, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Med mehiškimi zveznimi četami in vstaši je prišlo v Magdaleni v državi Jalisco do peturnega boja, v katerem je bilo ubitih 25 vstašev in 8 zveznih vojakov. Vstaši so bili pognani v beg.

Newyork, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Vstaši so napadli ekspresni vlak Yurekuaro-Mexiko v državi Michoacan. Položili so na tir bombe, ki so eksplodirale in razbile lokomotivo, nato pa so postrelili 40 vojakov, ki so spremljali vlak, in osebje vlaka ter oropali potnike. Koliko potnikov je bilo ubitih, ni znano, ušla sta samo dva zavirača. Vojno ministrstvo je odredilo, da se morajo železniške proge najstrožje stražiti. Pred osebnimi vlaki bodo v bodoče vozili prazni vlaki.

Prehodna vlada v Španiji?

Pariz, 16. febr. (Tel. »Slov.«) »Journal« objavlja vesti iz Madrida, da se bo Španija vrnila k konstitucijonalnemu režimu. Najprej se bo sestavila prehodna vlada s Primo de Rivero na čelu.

Vprašanje anuitet

Pariz, 16. febr. (Tel. »Slov.«) V ponedeljek bo začela reparacijska konferenca obravnavati svoj glavni predmet, to je določitev letnih anuitet in plačilnih obrokov. Domneva se, da Amerika noče začeti razpravo o celotni vsoti, temveč da hoče začeti razpravljati o letnih plačilih, ki jih zmore Nemčija.

Papež bo sprejel Drumonda

Rim, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Kakor se poroča iz Ženeve, bo generalni tajnik Društva narodov sir Erik Drumond v kratkem potoval v Rim, kjer ga bo sprejel papež v avdijenci. Ta avdienca pa ni v zvezi z domnevanim vstopom Vatikana v Društvo narodov. Drumonda, ki je katoličan, sprejme papež vselej, kadar pride pri svojih pogostih potovanjih v Rim.

Afganska zmešnjava

London, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Po angleških vesteh iz Moskve je Habib ulah poskušal s silo rekrutirati čete in rekvirirati potrebščine, kar je imelo za posledico, da je v Kugistanu izbruhnila vstaja. Vojska Ali Ahmed kana, ki je zbežal, pa je deloma razorožena, deloma pa je prestopila k Habib ulahu. Plemena v Gelahabadu se posvetujejo o načrtu za napad na Habib ulaha.

Ekspresni vlak trčil v tovornega

Pariz, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Ekspresni vlak Marseille—Pariz je danes prezrl signal v bližini Lyona in trčil skupaj s tovornim vlakom. Od tovornega vlaka je skočilo s tira 9 vagonov, od ekspresnega vlaka pa lokomotiva in prtljažni voz. K sreči ni bilo človeških žrtev. Lahko ranjenih je bilo 13 potnikov in 5 železničarjev. Materialna škoda je precejšnja.

Velika plinska eksplozija v Pragi

Praga, 16. febr. (Tel. »Slov.«) V sredini Vaclavskega trga je eksplodirala podzemeljska plinska napeljava in vrgla mrežo kanala do četrtega nadstropja. Pri tem je bil ubit en delavec, ki je kidal sneg, drug delavec pa je bil težko ranjen. Nastala je panika. Policija je trg zaprla za promet.

Seja upravnega odbora Narodne banke

Belgrad, 16. febr. (Tel. »Slov.«) Pod Bajlonijevim predsedstvom se je sestal upravni odbor Narodne banke. Slovenijo je zastopal gospod Jelačin mlajši. Na plenarni seji glavnega upravnega odbora se je sklenilo, da se vrši občni zbor delničarjev 10. marca. Istega dne bo imel svojo sejo glavni upravni odbor. Dividenda se je določila na 400 Din. Nato so se določili denarni zneski za javne podpore.

Dunajska vremenska napoved: Najbrže bo po večini oblačno brez posebnih padavin. Temperatura se bo še nekoliko dvignila. Morda bo tudi začasno južno vreme s tajanjem snega. Toplo vreme pa predvidoma ne bo dolgo trajalo.

Novosadska vremenska napoved. Oblačno. Močnih vetrov ne bo. Ponekod bo snežilo.

Delo Delavske zbornice za Slovenijo

Danes se bodo zbrali v Ljubljani k svečani otvoritvi svojega doma zastopniki delavcev in nameščencev iz cele Slovenije. Poleg 60 delegatov skupščine Delavske zbornice je prišlo k tej slovesnosti nad 350 delavskih in nameščenskih zaupnikov, — elita delavstva Slovenije.

Brez pretiravanja pomeni 17. februar 1929 za vse delavstvo in nameščenstvo Slovenije važen mejnik v njegovem prizadevanju za zboljšanje gospodarskega, kulturnega in socialnega položaja. Zakaj središče vseh teh prizadevanj in naporov tvori vprav Delavska zbornica za Slovenijo kot stanovska zastopnica vseh delavcev in nameščencev Slovenije. Da to tudi resnično je, pač najbolj zgovorno dokazuje njeno delo že nekaj let sem. Najboljši in najbolj vidni dokaz temu pa je ravno novootvorjena palača v Ljubljani. Kajti v okviru njenih razmeroma skromnih finančnih sredstev (letnega proračuna 2 milijona Din) se ji je posrečilo postaviti stavbo, ki je kras Ljubljane. V nekaj letih bo popolnoma njena last.

Palača »Delavske zbornice« v Ljubljani

Palača Delavske zbornice stoji v sredini mesta na lepi Miklošičevi cesti. Vse načrte za stavbo je izdelal in vsa dela je vodil inž Vladimir Šubic. V trinadstropni stavbi se nahajajo skoro vse socialne ustanove v Ljubljani. V pritličju so prostori Delavske zbornice, Borze dela, Izseljeniškega urada, Oblastne inspekcije dela ter prostori orjaško se razvijajoče knjižnice in čitalnice Prosvetnega odseka zbornice. V suterenu je Javna kuhinja in brezalkoholna gostilna. V prvem nadstropju pa so vse delavske strokovne in kulturne organizacije. Jugoslovanska strokovna zveza se nahaja na vogalu nasproti Okrožnemu uradu za zavarovanje. Na dvorišču palače je čedna dvorana z odrom. Razen tega je pa v palači še 28 stanovanj. Tako ima delavec vse svoje institucije in zavode vse na enem kraju: Okrožni urad, Delavska zbornica, Borza dela, Inspekcija dela, Obrtno sodišče in strokovno organizacijo.

Palača stane okoli 8 milijonov dinarjev. Zidala jo je mestna občina ljubljanska in je danes juridično še njena last. V stavbo sta založili Delavska zbornica in Javna borza dela (iz sredstev za zidanje stanovanj) že dosedaj 3 in pol milijona dinarjev. Delavska zbornica ima pogodbo z mestno občino, da pride z letnimi odplačili stavba v 15 letih v njeno popolno last.

Delavska domova v Celju in v Mariboru

Delavska zbornica pa je dobila med tem svoj dom še tudi v Celju. V enonadstropnem poslopju v Razlagovi ulici so nastanjene: Borza dela in vse delavske strokovne in kulturne organizacije. Stavba je predelana iz bivše deljske okoliške šole. Vse skupaj je stalo okoli 800.000 dinarjev. To je izvršila zbornica iz lastnih sredstev.

Poleg tega pa je v tem času že tudi pridno zbirala sredstva za novi dom v Mariboru. Doseda je v ta namen zbranih okoli 1 milijon dinarjev. Prav v zadnjem času so se vršili razgovori v Mariboru za zidanje palače, kjer bi dobili prostora vsi delavski zavodi in ustanove.

Naloge »Delavske zbornice«

Kakor je bila v začetku Delavska zbornica ceb kot ustanova sama na šibkih nogah in se njeno delo ni moglo nič kaj razviti, se je v teku zadnjih let pod spretnim vodstvom utrdila, uveljavila, svoje delovanje razširila in poglobila. K temu je pripomoglo več ali manj dosledno izvajanje stališča vseh skupin predstavništev delavstva in nameščenstva, da je in mora biti Delavska zbornica le in samostanovska zastopnica delavcev in nameščencev, kot ji to nalaga zakon o zaščiti delavcev iz leta 1922., na katerega podstavi je ustanovljena.

Prvenstvena naloga Delavske zbornice je, da daje državnim in samoupravnim oblastem v vseh vprašanjih, ki se tičejo delavstva, svoja mnenja in da stavi predloge, da na ta način ščiti interese delavstva. V ta namen je potrebno biranje obširnega in najrazličnejšega statističnega materiala. V drugi vrsti pa je pri današnjem kulturnem položaju delavstva najnujnejša naloga zbornice, da v čim višji meri širi med delavstvom izobrazbo in ga duhovno dviga.

Proučevanje gospodarskega in socialnega življenja

Delavska zbornica je v zadnjih letih marljivo in tvarno proučevala celotno gospodarsko in socialno življenje Slovenije, predvsem pa delavstva, ki že danes spada v njeno področje. Tega delavstva je danes okoli 120.000, šteje pa že vse kmetijskopoljedelsko delavstvo, cela severovzhodna Štajerska s Slovensko Krajino.

Palača Delavske zbornice v Ljubljani.

Statistika

V naši državi je statistika še skoro v povojih, zlasti pa je nezadostna socialno-politična statistika. V to svrho je bil sestavljen z Osrednjim uradom za zavarovanje delavcev celoten statistični program, ki ga naj izvajata za Slovenijo Delavska zbornica in statistični oddelek Okrožnega urada v Ljubljani. To delo, ki nima le teoretičnega pomena, ampak je velike praktične važnosti, je že dosedaj rodilo lepe uspehe. Delavska zbornica pod vodstvom g. **Filipa Uratnika** in statistični oddelek Okrožnega urada pod šefom g. Ivanom **Lahom** sta položila v tem pogledu prve temelje. To delo zahteva velikega truda in skrajnih naporov strokovnjakov. Že dosedanja dognanja, ki jih more z velikim haskom uporabljati ne samo delavstvo, ampak tudi industrijec, narodno gospodarstvo, da celo kmetijstvo, dokazujejo nujno potrebo strokovnega razširjenja in pridobitve tega dela.

Zaščita delavskih interesov

S pomočjo teh doznatkov je bilo omogočeno Delavski zbornici, da je odvrnila marsikatero škodo, ki je pretila delavstvu in nameščenstvu. Tako je zbornica strokovnjaško nastopila pri razpravi o novem **davčnem zakonu**, ki je prinesel izenačenje in vsaj delno zmanjšal dosedanja silna bremena, naložena baš na delavske rame. Istotako nastopa zbornica vselej pri vprašanjih, ki se tičejo **delavskega zavarovanja**. Zlasti ne smemo tu pozabiti prizadevanj zbornice za zdravo **rešitev rudarskega starostnega zavarovanja**. Enako skrb ima zbornica tudi za ostale starovpokojence, predvsem železničarje. Ugotovljeno je med drugim, da se je starim nezgodnim rentnikom in vpokojencem v času vojne in v povojnih letih inflacije, konfisciralo v raznih pravnih oblikah nad 98 odstotkov njihove v premijskih rezervah zbrane imovine t. j. nad 450 milijonov Din. Posledica tega je, da prejemajo ti reveži danes mesečno pokojnino v najboljšem slučaju 300 Din in da deloma dobesedno gladujejo. Železničarskih vpokojencev je 2700, železničarskih ponesrečencev nad 500, rudarskih vpokojencev in ponesrečencev nad 1500 in še drugih več. Gotovo je skrb za sanacijo zavarovanja teh revežev nujno na mestu.

Mezde, cene, potrošnja

Enako važna je **mezdna statistika** in z njo v zvezi **statistika cen življenjskih potrebščin** in **konsuma**. Tozadevni rezultati so zelo zanimivi in podučni. Industrija se poslužuje pri nas predvsem nekvalificiranih delovnih moči. Ženska delovna moč se izrablja bolj intenzivno kot moška. Od v statistiki vpoštevanega delavstva (14 industrijskih skupin, 200 obratov, 29.151 t. j. štiri petine industrijskega delavstva) je kvalificiranih delavcev 30.79 odstotka, priučenih 16.32 odstotka in nekvalificiranih 52.89 odstotka. Delavk je pa kvalificiranih 0 82, priučenih 45.07 in nekvalificiranih 54.11 odstotka. Delavcev dela za dnevno mezdo 84.31, za akordno pa 15.69 odstotka. Delavk dela za dnevno mezdo 66.94, za akordno pa 33.06 odstotka. Največ delavk z akordno mezdo je v tekstilni industriji, to je 71.13 odstotka. — Povprečna tedenska mezda je od 120 do 350 dinarjev, čez 350 Din tedensko zasluži le 9.50 odstotka delavstva.

Cene življenjskih potrebščin so se kljub stabilnosti v valuti v l. 1928. polagoma dvigale. Statistika potrošnje je organizirana na ta način, da je izdala zbornica 24 delavskim in nameščenskim družinam posebne knjižice, da v nje sproti zabeležujejo vse svoje izdatke. Za obleko odpade na vsako osebo letno 24 Din (pred vojno sedanjih 44 Din), za obuvalo pa 6.8 Din. Izdatki za hrano znašajo povprečno 64 odstotkov vseh izdatkov, mesečno na eno osebo pa 175 Din (pred vojno sedanjih 242 Din). Le 36 odstotkov izdatkov se je potrošilo v druge svrhe: 8.8 za obleko, 2.5 za obutev, 5 za kurjavo, 1.2 za razsvetljavo, 1 4 za tobak, 0.5 za vino, 1.7 za milo, za razno pa 12.2 odstotka.

Poleg tega vodi zbornica še davčno in razne druge statistike.

Izenačenje delavskih zakonov

Zbornica se tudi marljivo in vztrajno pripravlja na izenačenje delavskega prava v državi, predvsem obrtnih in rudarskih zakonov. V tej smeri je zbornica izdelala več strokovnih referatov in na podlagi teh tudi čisto konkretne zakonske osnutke; tako zlasti osnutek **zakona o službenih odnosih pomožnega osebja**. Vse tostvarno gradivo ima zbornica stalno v pregledu.

Mezdna gibanja

Delavska zbornica je sodelovala pri vseh večjih **mezdnih in drugih delavskih pokretih**, ki jih je bilo v zadnjih dveh letih več kot običajno. Strokovnjaški nastopi zastopnikov DZ so stališče in stremljenja delavstva vselej krepko podprli. Vse večje kolektivne delovne pogodbe so bile sklenjene ob njenem sodelovanju.

Obratni zaupniki

Med naloge Delavske zbornice je prišlo s pravilnikom o **obratnih zaupnikih** tudi izvajanje in nadzorstvo pri volitvah le-teh.

Sodišče delavskega zavarovanja

Izredno pomnožitev agend Del. zbornice pa je prineslo **sodišče delavskega zavarovanja**, ki je pričelo poslovati lansko leto. Na zbornico se obračajo organizacije in posamezniki, da jim nudi pomoč pri sestavljanju tožbe in pritožbe in da tudi zagovornika. Še vse manjše **intervencije** na prošnjo strokovnih organizacij ali posameznikov mnogo zaposlijo organe zbornice.

Delavski pokojninski fondi

Izredno posrečena je bila tudi iniciativa, ki je izšla od zbornice, da se namreč začnejo snovati **delavski pokojninski fondi** v tovarnah z nad 100 delavci. Starostno zavarovanje pri nas žal kljub izrecnim določilom zakona še ni izvedeno in najbrž še kmalu tudi ne bo. Kot nekak nadomestek naj služijo ti fondi, v katere prispevajo delavci in poslodavci. Največji tak fond je dosedaj osnovala Jugoslovanska strokovna zveza pri Združenih papirnicah Vevče, Goričane, Medvode.

Delavska izobrazba

Krasno napreduje izobraževalno delo DZ odnosno Prosvetni odsek. Dosedaj sta osnovani delavski knjižnici v Ljubljani in v Mariboru. V Ljubljani ima prosvetni odsek veliko moderno urejeno knjižnico (okoli 8000 knjig) in čitalnico, istotako v Mariboru. Knjižnica v Ljubljani ima trenutno okoli 2000 rednih članov. Število stalno raste. Dobro polovico tvorijo delavci in nameščenci, eno četrtino dijaki, drugo četrtino pa intelektualci in svobodni poklici. Čitalnica ima okrog 200 socialno-političnih revij in časopisov, za katere se izda letno 13.000 Din. — Knjižnica je začela obratovati 15. septembra 1926. Do konca leta 1926. je izposodila 1259 obiskovalcem 2821 knjig. Leta 1927. je izposodila 7451 obiskovalcem že 15.495 knjig. **Leta 1928 pa je izposodila 17.206 obiskovalcem 35.045 knjig!** To pomeni naravnost grandiozen napredek. — Knjižnica v Mariboru ima dosedaj okoli 3000 knjig. Od 1. junija 1928 do konca leta 1928, je izposodila 3295 obiskovalcem 6082 knjig, **ljubljanska pa v januarju 1929 2298 obiskovalcem 4844 knjig!** Ljubljanska knjižnica se že skoro sama nosi.

V tem letu se nameravajo osnovati knjižnice v **Trbovljah** in v **Celju**.

Poleg tega vrši prosvetni odsek še razna predavanja in tečaje (nemške, dramatične itd.). Odsek razpolaga s 45 skioptičnimi predavanji najrazličnejše vsebine. Po raznih delavskih krajih Slovenije je danes že okrog 50 skioptičnih aparatov, ki jih je nabavil odsek. Tečaji in predavanja so se dosedaj najbolje obnesli v Trbovljah! V načrtu je tudi organizacija **delavskih visokih šol**.

Delavska zbornica si vztrajno prizadeva, da vse svoje vsestransko delovanje še poglobi in razširi, da bo zmožna v čim višji meri ščititi interese svojih članov, vseh delavcev in nameščencev Slovenije in ustvarjati delavstvu lepšo bodočnost.

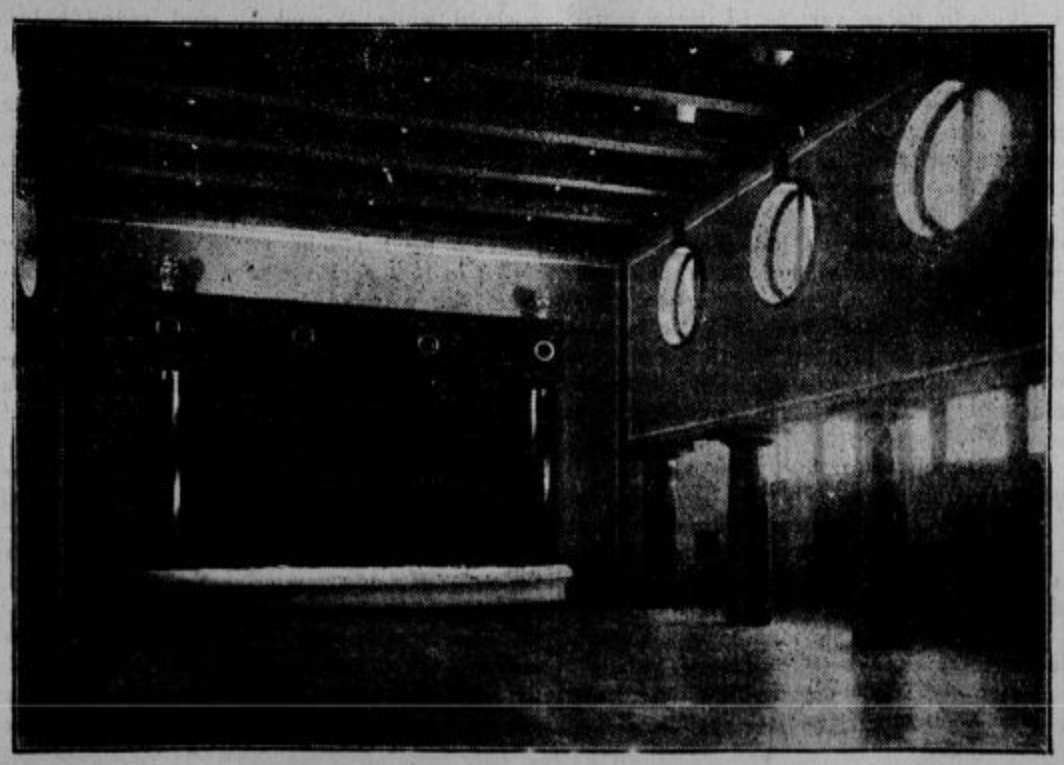

Dvorana Delavske zbornice v Ljubljani.

Naročnikom „Pevca“

Glasilo Pevske zveze — »Pevec« — preneha z letošnjim letom izhajati kot samostojen list in se združi s »Prosvetnim Vestnikom«. Književni prilogi so zaenkrat odmerjene 4 strani, glasbena priloga pa ostane z dosedanji obliki. Uredništvo »Pevca« je — ima kot še nikdar prej, dovolj in izredno zanimive tvarine — nerado pristalo na to odločitev; vendar okolnosti so silnejše. Prvi vzrok je pomanjkanje gmotnih sredstev. Naročnina »Pevca« je itak malenkostna, tako da ni mogla kriti niti stroškov glasila, kaj da bi še podpirala podrobnejšo organizacijo Pevske zveze s tečaji in predavanji kot se je to poskušalo. Drugi vzrok leži v načrtu Prosvetne zveze, ki želi za svoje Podzveze imeti skupno glasilo, kar je zopet z mnogo drugih vidikov popolnoma razumljivo. — Ko našim prijateljem in naročnikom to sporočamo, želimo, da se krog naših naročnikov kar najbolj razširi. — Uredništvo.

Kaj je novega

Koledar

Nedelja, 17. februarja. 1. postna. Frančišek Kl., Gregorij, Kristijan, Donat. — Lunina sprememba: Prvi krajec ob 1.23 zj. Herschlov vremenski ključ napoveduje mrzlo.

Pondeljek, 18. februarja. Simeon, Florijan, Heladij.

Stoletnice in petdesetletnice

Božič Jernej, rojen 15. oktobra 1829 v Lescah pri Radovljici, je bil posvečen l. 1854. Služil je kot kaplan v Krašnji, kot gimnazijski učitelj na Reki, odkoder je šel za nekaj let študirat na Dunaj jezikoslovje in dovršil profesorski izpit, a ker je oglušil, je postal urednik »Slovencu« v Celovcu, pozneje duhovnik v Kovtah. Umrl je 28. maja 1884. Dopisoval je v Zgodnjo Danico (1848, 1849), v Vedež (1848), poslovenil je povest Henriete Stowe: Stric Tomaž ali življenje zamorcev v Afriki, 1853, in »Vodilo grešnikov« Ludovika Granaškega 1854. Za l. 1855 je izdal »Koledar za Slovence«; l. 1862 je prevel Platonova spisa: »Kriton« in »Apologija«. Od l. 1865 do 1867 je urejeval v Celovcu politični list »Slovenec«. L. 1870 in 1872 je sodeloval tudi pri Besedniku.

Bradaška Franjo, rojen v Kranju l. 1829, je postal gimnazijski profesor v Kranju, potem v Varaždinu, kjer je bil povišan v ravnatelja. Pozneje se je kot ravnatelj preselil v Zagreb in stopil l. 1883 v pokoj. Umrl je v Zagrebu 1. februarja 1904. Pisal je zgodovinske članke za Novice (1859), za Vodnikov album, pregledal je in z opombami opremil Trdinovo »Zgodovino slovenskega naroda« spisal za letopis Slov. Matice 1870: O najstarejši slovenski zgodovini. Za Hrvate je izdal l. 1867 zemljepis.

Dominkuš dr. Ferdinand, roj. l. 1829. v Kalsdorfu na Gor. Štajerskem, se je l. 1859. naselil v Mariboru. Njegov oče je bil iz Ormoža in je oskrboval sekovsko graščino pri Lipnici, last sekovskega škofa; pozneje je bil okrajni glavar in državni poslanec l. 1848. Sin dr. Ferdinand je bil deželni poslanec, odbornik čitalnice in izreden podpornik vseh narodnih ustanov

Nove omejitve osebnih vlakov

K vsem, do sedaj objavljenim omejitvam osebnih vlakov, stopajo z današnjim dnem, t. j. od 17. t. m. do nadaljnega v veljavo še sledeče omejitve:

Na progi **Grobelno—Rogatec** je ustavljen vlak, ki odhaja iz Rogatca ob 13.30 in prihaja v Grobelno ob 14.47, dalje vlak, ki odhaja iz Grobelnega ob 15.40 in prihaja v Rogatec ob 16.45.

Ljutomer—Radgona. Vlak, ki odhaja iz Radgone ob 10.04 in prihaja v Ljutomer ob 11.19 in vlak, ki odhaja iz Ljutomera ob 12.10 ter prihaja v Radgono ob 14.30.

Čakovec—Dolnja Lendava. Vlak, ki odhaja iz Dolnje Lendave ob 5.26 in prihaja Čakovec ob 6.25, dalje vlak, ki odhaja iz Čakovca ob 12.00 in prihaja v Dolnjo Lendavo ob 13.06, nato vlak, ki odhaja iz Čakovca ob 19.04 ter prihaja v Dolnjo Lendavo ob 20.01 in vlak, ki odhaja iz Dolnje Lendave ob 20.30 ter prihaja v Čakovec ob 21.46.

Murska Sobota—Hodoš. Vlak, ki odhaja iz Murske Sobote ob 5.20 in prihaja v Hodoš ob 7.02 ter vlak, ki odhaja iz Hodoša ob 7.20 in prihaja v Mursko Soboto ob 8.56.

Danes v nedeljo vozijo na progi

Ljubljana — Maribor samo tile vlaki: Ljubljana odhod 5.17, Maribor prihod 9.37; Ljubljana odhod 17.40, Maribor prihod 22.00; Maribor odhod 5.20, Ljubljana prihod 9.59; Maribor odhod 17.20, Ljubljana prihod 21.45.

Zagreb—Zidani most: Zidani most odhod 8.03, Zagreb prihod 10.25; Zidani most odhod 20.02, Zagreb prihod 22.20; Zagreb odhod 5.35, Zidani most prihod 8.06; Zagreb odhod 16.35, Zidani most prihod 18.58.

Maribor—Pragersko—Kotoriba: Maribor odhod 16.18, Kotoriba prihod 19.41; Kotoriba odhod 5.48, Maribor prihod 9.10.

Tudi v področju zagrebškega in subotiškega železniškega ravnateljstva so uvedene s 15. februarjem nove omejitve osebnih vlakov.

Velike težave radi mraza na deželi

Bistrica pri Podbrezju, 15. februarja.

Ker nam voda že en mesec nagaja ter zmrzuje, ne moremo ves ta čas redno obratovati, oz smo prisiljeni obrat popolnoma ustaviti, ker nam vodna kolesa oz. turbine kar med obratom zamrznejo. To se ni pripetilo v tem kraju, odkar ljudje pomnijo. Pač sem jaz doživel tak slučaj med vojno na Tirolskem, ko sem bil nastavljen v neki tovarni, bilo pa je to že precej visoko v gorah pod Brennerjem, ko nam je nekega jutra, bilo je posebno mraz, turbina naenkrat obstala. Pogledamo, kaj je, in opazimo, da je za grabljami nastal mesto vode nekak sneg, srež; kar se je zgodilo tam gori, kjer je mraz tako rekoč doma, doživljamo tukaj že skoro mesec dni. Posebno ta teden je tako mraz pritisnil, da smo morali vodo obrniti v glavno strugo, sicer utonemo, ker se tvori preveč ledu. Poledica bi bila, ker bi se voda radi tega preveč dvignila, da nam zalije vse spodnje prostore.

Pa tudi drugače trpimo radi mraza. Krompir in druga krmila so nam zmrznila, da nas skrbi, kaj bomo spomladi sadili. In tudi drva so mnogim že pošla, da so se nekateri že lotili sadnega drevja, in ga sekajo za drva, pitne vode je zmanjkalo, četudi smo v bližini reke. Še slabša pa je usoda naših ljubih ptičic; ne vem kam so prešle, vedno jih je dosti pod oknom, ker smo jim posipali hrane, sedaj pa ni nobene več...

Tudi pri nas je že veliko živine oz. prašičev zmrznilo. Pričakovati je nadalje, ako ne bo skoro drugo vreme, da zmanjka potrebne hrane za ljudi in živino, ker vsi tukajšnji mlini stoje.

Ko sem ravno skončaval to pismo, bi se nam skoro pripetila velika nezgoda. Na jezu imamo namreč vse zamrznjeno in je sedaj naenkrat prihrumela voda po grapi in privalila ogromne množine ledu, katerega smo z največjim naporom vseh razpoložljivih sil komaj spravili naprej. V nasprotnem slučaju bi bile posledice za moj valjčni mlin nedogledne, ker bi vsega preplavila voda. Mislim, da je nastopilo sedaj južno vreme, ker je voda sama prejedla led, in da se bo sedaj obrnilo na bolje, kar Bog daj!

Strojne tovarne in livarne ustavijo obrat?

Radi pomanjkanja kuriva in električnega toka so bile v teh dneh Strojne livarne in tovarne v Ljubljani primorane, spremeniti delovni čas v svojih obratih tako, da prihajajo delavci že ob šestih zjutraj v tovarno in delajo do dveh popoldne. Le v kovinskem oddelku, kjer je pogon na paro, se vrši delo še v normalnem delovnem času. Strojnim tovarnam in livarnam dovaja električni tok elektrarna na Fužinah. Radi pomanjkanja vode je morala elektrarna Strojnim tovarnam in livarnam električni tok reducirati na 50%.

V soboto zjutraj je tovarniški ekonom razdelil posameznim delavnicam zadnje kurivo in če tekom današnjega dne ne prispe naročeni premog, **bodo Strojne tovarne in livarne v ponedeljek prenehale obratovati,** ker delavci ne morejo delati v nezakurjenih delavnicah.

Dnevna poraba premoga v tovarni znaša 4000 kg. Zadnji premog je podjetje prejelo že 24. januarja in sicer 15 ton iz Kočevja.

400 delavcem, ki so zaposleni v tej industriji, torej preti jutri brezposelnost. Ne ve se sicer še, če bodo ustavili obratovanje po vseh oddelkih hkratu, gotovo pa je, da bo najprej na vrsti kovinski oddelek ki ima lokomobilni pogon in brez premoga ne more obratovati.

V Bosni zmrzujejo ljudje in živina

(Poročilo »Slovencu«.)

Sarajevo, 11 februarja.

Ker so sneženi zameti v Bosni in na Hrvatskem onemogočili ves promet za nekaj časa, je ta vest našega dopisnika iz Sarajeva sicer nekoliko kasna, a vseeno zanimiva.

V Bosni je te dni vladal strašen mraz, posebno je bila prizadeta Bosanska Krajina. V Drvaru je bilo mraza —28°. V okolici Drvara so zmrznili trije ljudje, sedem goved in trije konji.

Na progi Drvar—Knin je zapadel tako visok sneg, da je pri postaji Herujada dosegel vrh brzojavnih drogov. Ljudje so napravili gaz preko brzojavnih žic. Zato je železniški promet na tej progi že osem dni ustavljen, medtem ko je promet na progah Drvar—Prijedor in Drvar—Jajce še normalen.

V Kulen Vakufu, okraj Bosanski Petrovac, že tri tedne niso dobili pošte. Vsa pota so zametana. Poleg mraza pa se pojavlja sedaj še hripa. V Drvaru je vse polno bolnikov.

Lovci

zbirajte in hranite kože, da jih čimveč pošljete na dražbo „Divje kože" v Ljubljano velesejem, ki bo 25. marca

Dr. Francè Pavločič

specijalist za zobne in ustne bolezni — vljudno naznanja, da izvršuje od 1. marca t. l. dalje v Ljubljani, Metelkova ulica št. 1/I., poleg Srca Jezusove cerkve, zobno prakso in ordinira vsak delavnik od 8 do 12 dopoldne in od 3 do 7 pop

Otroci

počesto bolehajo na vnetju vrata Ker večinoma ne morejo grgrati, dajte jim

Panflavin pastile

ki ne motijo želodca in katere otroci vsled dobrega okusa radi jemljejo. Panflavin pastile so učinkovito obrambno sredstvo in jih priporočajo prvi strokovnjaki pri prehladu in nalezljivih boleznih.

Mraz popušča

Od včeraj zjutraj je mraz po vsej Sloveniji znatno popustil. Začel je pihati lahek južen veter, kar je po ledeni burji prava blagodat. Pričakovati je, da bo mrzlim dnevom končno vendarle sledilo toplejše vreme, ki ga vse tako željno pričakuje. Včeraj opoldne je prodrlo megle celo solnce in prijazno posijalo v zimski dan. Proti večeru se je nebo popolnoma zjasnilo, vendar temperatura radi tega ni padla. Milejše vreme je vse poživilo in globoko si bodo oddahnili ljudje in živali, ki so toliko trpeli pred silnim mrazom.

Toplotna katastrofa pri Eskimih.

Svet je na glavo postavljen. Ko mi zmrzujemo — sedaj je hvala Bogu že boljše — pa tožijo Eskimi, da jim je prevroče. Kakor poročajo iz danske kolonije v Grenlandiji, ne morejo iti Eskimi s svojimi sankami na lov, ker ni snega. Vsled tega trpe pomanjkanje. Nenavadna toplota v Grenlandiji je povzročila sploh silne težave. V najbolj severnem kraju Norveške, v Vardi je bilo te dni plus 10 stopinj Celzija.

Pri nas želimo toplote, pa je ni. Eskimi potrebujejo zime, pa je tudi ni.

Potresi v Macedoniji

Dojran, 10. februarja 1929.

(Poročilo »Slovencu«.)

Radi slabih prometnih zvez, ki jih povzroča sneg in mraz, smo to vest prejeli po pošti šele sedaj Četudi pozno, jo objavljamo, ker nam jo pošilja naš naročnik in ker je zanimiva.

Dolgo že zasledujem po raznih časopisih če bodo kaj pisali o tukajšnjih potresnih sunkih. Do sedaj nisem mogel nič zaslediti.

Tukaj okrog Dojrana, ki leži na tromeji med Bolgarsko, Grško in Jugoslavijo, se namreč od Božiča naprej zemlja zmiraj trese in maje. Navadno je potres zjutraj od 7 do 9 Dosedaj se je zemlja tresla najmanje petnajstkrat. Prvi sunek je bil na sveti večer 24. decembra 1928 ob 19.15. Trajal je par sekund. Spremljalo ga je votlo bobnenje, smer od juga proti severu. Drugi močan su-

J. G. Antonov:

Ko bi imel čopič

I.

Kolikokrat sem že sam pri sebi tako dejal! Kolikokrat me je obšla vroča želja, da bi imel v roki čopič in škatljo z sto barvami, da bi naslikal prizor, ki se mi je nudil, da bi upodobil misel, ki se mi je porodila v glavi!

Ali čopiča nimam in ga — takega namreč, kakršnega si sam želim — najbrže še tako kmalu ne bom imel. Kvečjemu kak topast ostanek svinčnika ali pa oni polomljeni peresnik, ki me je zvesto spremljal skozi osnovno in srednjo šolo in katerega mi je nekoč — mislim, da je bilo v šesti — za spomin prelomil sošolec Ante Žagar, ker mu pri latinski nalogi menda nisem hotel povedati neke besede, za katero me je vprašal. To mi je vse! In kaj naj s tem napravim? Včasih vidim prizor, ki je vreden čopiča največjega umetnika, ko pa se zavem, spoznam, da nimam pri rokah ničesar, s čimer bi na papir ujel krasno sliko. Še poštenega svinčnika nimam! Čakaj, si mislim, Joža, to velja, da si zapomniš. In za drugič si natlačim polne žepe papirja in svinčnikov in drugega pisateljskega orodja. Tedaj pa se mi zgodi kakor onemu otroku iz šolske čitanke, kateremu se je sanjalo o polni skledi sladke mlečne kaše — pa revež ni imel žlice; in ko si je drugi večer vzel žlico v posteljo, se mu pa več ni hotelo sanjati o kaši. Tako tudi jaz sedaj, ko sem na vse pripravljen, ne bom nič videl, nič slišal, še v glavi se mi ne sproži nobena domislica. Pa si pomagaj, ubogi človek, kakor veš in znaš!

In ko uvidim, da pomoč le noče od nikoder priti, vzamem tisti oškrabani peresnik in se spravim k pisanju, sicer mi prav vse izhlapi nekam v vsemirje. Ker, veste, jaz sem strahoča pozabljiv in sodim, da tudi drugi niso bogvekaj boljši od mene in da je pozabljivost ena najznačilnejših človeških lastnosti — vsaj kadar gre za kaj pametnega

Ej, ko bi jaz pa vendar imel čopič! Tak čopič, kakršnega je imel oni veliki nürmberški domoljub, čigar štiristoletnico smrti smo lani praznovali ali pa še celo takega kot ga je imel posestnik Jasne Poljane, od čigar rojstva je tudi lani preteklo sto let. O, dragi moji, potem bi vam naslikal prizore ki bi vas zgrabili s tako silo, da se vam ne bi izlepa izbrisali iz oči.

Za sedaj naj povem le o dveh slikah, katere bi vam najprej pokazal. Imenoval bi ju: »Vozniki« Lepa reč, poreče marsikdo! Tu nas že nima kaj »prijeti«. Saj srečaš voznika vsaka dva koraka. Dobro, dobro, ali povem vam, da takih voznikov že ne srečate vsaka dva koraka, prej bi rekel, da jih sploh še niste videli. Zdaj vas bodo pa menda že zanimali moji »Vozniki«, kaj ne? Da vas ne bom predolgo mučil in izkušal vaše potrpežljivosti, vam pa povem, da si boste mogli po mojem pripovedovanju sami predstaviti sliki, kakršni bi vam rad podal — ko bi imel čopič in barve!...

Taki so moji »Vozniki«: ubog kmetič, ki komaj drži troje glav v hlevu — voliča in dve kravici, ki menjaje nosita jarem z voličem — se odpravi po drva. V juliju smo, zato mora iti rano, ker podnevi je vročina in muka. Ob dveh po polnoči zbudi sina, da položi živini. Ob treh že klepečejo kola iz vasi. V goro gredo, večinoma navkreber Tri ure hodijo. Pa naložita oče in sin drv, kolikor drže kola in kolikor bodo mogli izpeljati »voli«. »Bože, pomozi. Majka božja!« prekriža oče pred »voli« in potegnejo.. Pridejo do posebno hudega klanca, kjer je pred leti počila zavora nekemu kmetu, ki je z živino vred našel smrt pod vozom. Zato se tako boje tega klanca in se zmerom pred njim ustavijo in dobro zavrejo kolikor mogoče vsa kolesa, da tako ne leti. Pa še drugi dve slabosti ima ta klanec: pot je oster kot bi ga posul s črepinjami, ker so ga izjedli nalivi in to strašno reže v parklje ubogo živino, in ker je klanec na ovinku, drsi voz postrani in je velika nevarnost, da se prevrne. Tako, vidite, na tako mesto bi postavil svoje »Voznike«: med zadnji kolesi je zataknil sin debel kolec, ki je najvarnejša zavora, sam zgrabi sredj voza in se navesi, da se na klancu voz ne prevrne, oče drži za oje in s strahom pridržuje živino in opozarja sina, naj krepko drži. Na klancu smo, sredi strmine, kljub zavori lete kola po izpranem kamenju, ki se drobi in leti izpod koles, ki trejo in odletavajo po kamenju, ena stran voza visi v zraku in fant se z vso močjo trudi, da bi obdržal voz v ravnovesju, »voli« stopajo ko po žebljih, tropot pa tak, ko da se bo sedaj vse zdrobilo... Pa zdaj povejte, če vas ne bi prijela taka slika. Mora, vsakega, ki ve, kaj se pravi živeti, to je trpeti.

To bi bila prva slika »Voznikov«.

Druga bi bila pa taka: čez nevarni klanec smo srečno pripeljali in smo že zunaj gozda na polju — pred novim klancem, katerega pa bo treba prevoziti navkreber! Kar je šlo prej preveč, toliko bo šlo zdaj premalo. »Zakaj ne bi bil svet raven?« modruje sin. »Koliko manj bi se bilo treba mučiti!« — »Mi mislimo tako, Bog pa drugače in je le bolje, da Njemu še naprej prepustimo take reči«, ga zavrne oče. Pod klancem se malo ustavijo, da se živina oddahne, ker bo treba pošteno poprjeti. »Ajdi, Lise, Dečka!« požene oče in prime za ročico, da bi še sam pomagal, kolikor pač more, sin pa se upre v voz ko Herkul, ko mu je naložil Atlant zemeljsko oblo na pleča, in v roki stiska debel kamen, da bi takoj podložil kolo, če bi bila sila. Živina se napenja in vleče, da se z glavo skoraj dotika tal, oče glasno priganja in paha, kar se da, sinu pa kar igrajo jeklene mišice na rokah... Nad vozniki žge razpaljeno solnce, da curkoma lije pot po čelu in se oprijemlje obleka in prah potnih teles...

Tako. To bi bili le surovi obrisi in nekaj potez mojih »Voznikov«. Treba bi jim bilo le še nekoliko podrobnejše izdelave, da bi zadihala iz njih vsa teža in trpkost življenja.

Taki bi bili moji prvi sliki — ko bi imel čopič! Nosim pa sabo obrise še mnogo lepih veselih in neveselih slik, o katerih vam še spregovorim. In morda je med vami kdo, ki bo te moje slike res tudi izvršil.

Dr. SCHAEFERJEV EPILEPSAN

proti

epilepsiji, krčem, padavici

že 15 let najbolje preizkušen. - Dnevno dohaja mnogo priznalnic Pobližja pojasnila in razpošilja: **Lekarna sv. Štefana, Mr. M. Fister, OSJEK III.**

Za rejo slabotne in shujšane živine ter okrepljenje breje in posebno mlade živine je potrebno in edino uspešno

»TEŽAKOVO OLJE ZA ŽIVINO«

ki se dobi pri: **M. Težaku, Zagreb, Gundulićeva 13.**

VAŠI OTROCI bodo pridobili na teži, se okrepili telesno in duševno, ako dobe k mleku za zajuterk in južino 2 do 3 kavine žlice Ovomaltine

KARL MAY v slovenščini!
1. zvezek se dobi v Cirilovi knjigarni, Maribor

nek je bil 27. decembra 1928 ob 8 zjutraj. Bil je tako močan, da so se skoraj ročke in steklenice na mizi prevrnile, a zunaj so se začeli rušiti stari zidovi. Smer je bila ista. Tudi ta sunek je spremljalo votlo gromenje pod zemljo. Dne 30. januarja t. l. od 1 do 2 zjutraj so bili zaporedoma trije sunki, drug za drugim, in potem kar tako naprej v presledkih po nekaj dni. Par dni po Novem letu, datum mi je neznan in po govorjenju drugih, ki so se takrat nahajali na hribu »Dub«, se je okrog 9 zjutraj stresel in zazibal ves hrib. Ta potres je spremljalo podzemeljsko tuljenje in bobnenje. Zadnji lahen potresni sunek smo občutili 7. februarja t. l. ob sedmih zjutraj.

Ker od teh potresnih sunkov, ki so bili tukaj najmočnejši, nikdo in nikjer ni poročal, se zdi, da je središče potresa tukaj. Ljudje se boje, da ti sunki pomenijo, da se bode letos tukaj tako porušilo kakor lani na Bolgarskem.

Osebne vesti

★ **G. Slavko Savinšek premeščen v Niš.** Iz Kamnika: Naš dosedanji predstojnik davčne uprave g. Slavko Savinšek je v ponedeljek odšel na svoje novo službeno mesto v Niš. Ljudstvo kamniškega okraja ga bo ohranilo v najlepšem spominu in mu je hvaležno za ljubeznivost, ki jo je izkazoval v svoji službi napram vsem.

★ **Nastavljeni so na železnici:** Borisov Vladimir, uradnik I. kat., 9. skup., Ljubljana dol. kol.; Mihajlovič Dragič, uradnik II. kat. 5. skup., Vuzenica-Muta.

★ **Premeščeni so v železniški službi:** Putnar Blaž, uradnik II. kat. 4. skup., Videm-Krško, v Ljubljano gor. kol.; Nikačevič Vladimir, Prevalje v Vuhred-Marenberg; Ošaben Ivan, Rakek, v Ljubljano gl. kol.; oba uradnika II. kat. 5. skupine; Virant Anton, uradnik III. kat. 2. skup., šef postaje Ribnica, v Ljubljano gl. kol.; Šavpak Fran, Kočevje, v Ljutomer; Kokolj Ivan, Vuhred-Marenberg, v Prevalje; Baučer Peter, Kranjska gora, v Dobravo-Vintgar; Kühar Mihael, Kotoriba, v Murško Soboto; Tavčar Josip, Škofja Loka, na Rakek; vsi uradniki III. kat. 3. skup. V območju ravnateljstva Subotica: Josip Lenard, uradnik III. kat. 2. skup., poslovodja, iz kurilnice Sombor v kurilnico Novi Sad; Alojzij Ladiha, uradnik III. kat. 3. skup., iz postaje Novi Bečej-Vranjevo v Alibunar.

★ **Upokojen je** Koffon Evgen, železniški uradnik II. kat 3. skup., Ljubljana gl. kol.

★ **Izstopila je** iz železniške službe Milena Zolner, uradnica III. kat. 3. skupine.

★ **V naše državljanstvo** so sprejeti: Ivana Dekleva in Frančiška Margon, usmiljeni sestri iz Radeč in Jakob Božič, posestnik iz Marije Gradca, okraj laški.

Ostale vesti

★ **Za trpeče.** Gospa Asta Vodopivec, soproga gospoda velikega župana dr. Franca Vodopivca, je darovala po našem uredništvu 500 Din za ogrevalnico in okrepčevališče za prezebujoče v Ljubljani, 500 Din pa za gladujoče Primorce. Zahvaljujoč se plemeniti gospej na človekoljubnem činu, smo prepričani, da bodo ta zgled posnemali i drugi.

★ **Osmina po † g. župniku Andreju Ramoveš** bo v četrtek dne 21. februarja ob devetih v Dobrepolju.

★ **Bolezen nadvojvode Stepanoviča.** Iz Čačka poročajo, da se je poslabšala bolezen vojvode Stipe Stepanoviča. Temperatura je 38.8°, puls 96.

★ **Pojasnilo.** Včeraj smo objavili, da so se vršila pri g. velikem županu v Ljubljani daljša pogajanja zaradi namestitve ogrevalnice na Dunajski cesti. Ker bi mogel čitatelj iz tega delati čisto napačne sklepe, ugotavljamo na podlagi naših tozadevnih informacij, da pri g. velikemu županu dr. Vodopivcu ni bilo nobenih daljših pa tudi ne krajših »pogajanj«, ampak da je g. veliki župan, kakor se samo po sebi razume, brez nadaljnega omogočil nastavitev ogrevalnice in se je zadeva uredila brez vsakega odloga.

★ **Vozne ugodnosti uradnikom oblastnih samouprav.** Generalno ravnateljstvo državnih železnic v Belgradu je razglasilo pod številko 95.364-28 odlok ministrstva za promet, po katerem uživajo uradniki oblastnih samouprav, bivši državni uradniki, ki so prešli na proračun samouprav, za leto 1929. isto ugodnost 50% normalne vozne cene, kakor so jo imeli v prošlem letu.

★ **Vsem miloščinarjem državnih železnic.** Prometna zveza Ljubljana, naznanja, da je predložila g. prometnemu ministru spomenico tako za državne kakor tudi za miloščinarje bivše južne železnice — glede ureditve in zboljšanja njih gmotnega stanja in sicer že s prihodnjim budžetskim letom 1929-30.

Na novo je izšla
v založbi Oblastne zaloge šolskih knjig in učil v Ljubljani
karta zgodovinskega razvoja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev 1804—1918
v priročni izdaji (43 × 50 cm) za srednje, meščanske osnovne in strokovne šole. Dobiva se pri Oblastni zalogi in po vseh knjigarnah za ceno 8 dinarjev

★ **Prostori našega vlakospremnega osobja v Postojni.** Prometna zveza Ljubljana je zaprosila g. prometnega ministra za nujno rešitev premestitve prostorov iz razpadajoče lesene kasarne za vlakospremno in strojno osebje v Postojni — v novo pripravljene prostore prvega nadstropja postaje Postojnajama.

★ **Vsi železniški invalidi,** kateri dobivajo samo nezgodno rento, se obveščajo, da v dosego voznih legitimacij predložijo Direkciji drž. železnic v Ljubljani izjavo, da nimajo nikake obrti, poleg tega še navesti, od kedaj do kedaj so služili pri železnici in kako službo so nazadnje izvrševali ter pri katerem oddelku (kurilnici, prometu itd.) — Društvo žel. vpokojencev.

★ **Zastrupljeni od plina.** Radi velikega mraza je v Subotici počila plinska cev v širini 10 metrov. Več oseb je v bližnjih hišah, kjer je uhajal plin umrlo na zastrupljenju. Ker ni bilo mogoče cevi popraviti, je policija odredila, da se morajo stranke izseliti.

★ **Razširjenje selske dostave v Starem Logu pri Kočevju.** Pri tej pošti se je selska dostava v zadnjem času tako razširila, da dostavlja selski pismonoša imenovane pošte tudi v Novi Log in Beli kamen in sicer ob ponedeljkih, sredah in sobotah.

★ **Paketni promet — omejen.** Vsled delne ali celotne ukinitve prometa v raznih smereh, se cenjeno občinstvo opozarja, da naj za približno dobo 6 dni ne oddaja na pošto nobenih paketov za Sušak, Hrvatsko Primorje in Dalmacijo.

★ **Vzorec za sestavo prijave za pridobnino.** Mnogo se je razpravljalo v časopisju in na raznih shodih, kako sestaviti prijavo za pridobnino po novem zakonu, pa vsa ta razmotrivanja niso bila povsem jasna in za vsakega umljiva Jugoslovanska knjigarna je izdala sedaj praktičen vzorec za sestavo te prijave, po katerem bo vsakemu takoj jasno, kako naj to prijavo sestavi in kateri stroški so zakonito dopustni odbitki. Cena vzorcu je 2 Din

★ **Uvedba brzojavk »ZLT« (pisemske brzojavke) v izvenevropskem prometu.** Po ministrski odredbi so se sporazumno s tujimi upravami uvedle tako zvane pisemske brzojavke v izvenevropskem prometu in sicer z državami: Argentinija, Bolivija, Brazilija, Čili, Peru, Parugvaj in Urugvaj. Za te brzojavke velja tole: Pristojbina za te brzojavke znaša tretjino pristojbine za navadne brzojavke. Minimum takse je pristojbina za 20 besed. Skrajšani in dogovorjeni naslovi so pri teh brzojavkah dovoljeni. Šifre, pisane s črkami in številkami, trgovske znamke in skrajšani izrazi so dovoljeni pod pogojem, navedenim v čl. 70 mednarodnega brzojavnega pravilnika. Od posebnih označb so dovoljene samo RPK (odgovor plačan), TC (primerjanje brzojavke) in PC (potrdilo prejema), ki se taksirajo s polno pristojbino za navadne brzojavke, izvzemši znake same, ki se štejejo za eno besedo in tako tudi taksirajo s pristojbino, ki velja za brzojavke »ZLT«.

★ **Na lovu zmrznil.** Šele sedaj smo prejeli poročilo o smrtni nesreči, ki se je pripetila pred dnevi zapriseženemu lovskemu čuvaju Francu Sivki v Št. Vidu pri Grobelnem, Franc Sivka, sin posestnika in gostilničarja v Št. Vidu, je odšel na debeli četrtek, 8. t. m., na lov na lisice v svoj lovski revir. Nazaj ga dolgo ni bilo in v bojazni, da se mu ni pripetilo kaj hudega, so ga šli iskat. Šele na pusno nedeljo ga je našel lovski nadzornik zmrznjenega v gozdu. Puška je bila prislonjena na smreko, Sivka pa je ležal zmrznjen v snegu. Truplo je bilo od silnega mraza že krhko in ko so mu hoteli sneti klobuk z glave, se je odtrgal s klobukom še šop las. Sivko je najbrže premagala lovska strast, da je v snegu in mrazu tako dolgo čakal, dokler ni zmrznil. Pogreb se je vršil v torek. Pokojnik zapušča vdovo.

★ **Žrtev mraza in snega.** Iz Grosupelj: Zelo nevarno je vračati se v sedanjih zimskih večerih domov, ker človek lahko zabrede v sneg in tam obnemore. — Tako se je zgodilo 12. t. m. zvečer Alojziji Berlan iz Vel Mlačevega pri Grosupljem, ko se je vračala iz trgovine. Ker so ceste zametene, ni vedela, ali gre po cesti ali po celem snegu. Po potu je vžigala žveplenke, dokler jih je kaj imela, da si je svetila. Ko ji je zmanjkalo žveplenk, je takoj zašla v stran, kjer je obnemogla. Pričela je klicati na pomoč. Nekaj časa so ljudje mislili, da so morda pustne šeme. Ker le ni bilo konca, se je zbralo nekaj fantov iz Grosuplja in šli gledat, kaj je. Pri neki hiši ob cesti so zvedeli, da je bila preje tam A. B. in da je šla potem domov. In šli so naprej. Ko so prišli v neposredno bližino, je že utihnila in vprašanje je bilo, kam bi se obrnili. Imeli pa niso s seboj nič luči. Mahnili so jo na njen dom, kjer so obvestili domače. Nazajgrede je bilo vse tiho in niso mogli nič ugotoviti. Potem so dobili nekje svetiljko in so jo šli zopet iskat. Ker je sneg že skoro vsako sled zakril, je bilo iskanje zelo otežkočeno. Po štiriurnem iskanju so jo našli boso ležati v snegu in poleg nje so stali čevlji. Bila je že skoro vsa trda in glasu tudi ni več dala od sebe. Nesli so jo domov, kjer so jo z ribanjem spravili k zavesti.

★ **Prepovedan inozemski tisk.** Prepovedano je uvažati in razširjati v naši državi knjigo »Geist des Bolschewismus«, ki jo je napisal v nemškem jeziku René F. Miller, dalje list »Magyar Ujság«, ki izhaja v madžarskem jeziku v Severni Ameriki v Kanadi in koledar za 1929. leto »A Kanadi Magyar Ujság Képes Nagy Naptára«, ki je istotako izšel v madžarskem jeziku v Kanadi, ker pišejo proti interesom naše države.

★ **Za sirotišnico na Viču.** Gospa Ivana Pirnat, Rožna dolina, Cesta na Brdo, je namesto venca na krsto g. Terezije Belc darovala 100 Din za sirotišnico Vincencijeve konference na Viču.

★ **Kadilcem.** Na mnogobrojna naročila higijeničnega ustnika »Likar« se tem potom vljudno sporoča, da pridejo prvi izdelki ustnika za cigarete iz tovarne brzkone vsaj do konca meseca. Cenjeni naročniki naj blagovolijo še nekoliko potrpeti! Dobili jih bodo po vrsti, kakor dohajajo naročila. — Kostanjevica na Krki. Ing. Josip Likar.

★ **Ustanove vdovam in sirotam drž. nameščencev.** Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in vpokojencev v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5-I., razpisuje za leto 1929 iz sklada Ivana Rostana 15 ustanov po 300 Din za najbednejše vdove in sirote po državnih nameščencih. Prošnje naj se pošljejo na upravni odbor konzorcija do dne 30. aprila 1929. Prosilke naj prošnjam prilože od župnijskega ali občinskega urada potrjeno dokazilo, da so res ubožne, ali pa radi bolezni in onemoglosti nesposobne za pridobivanje.

★ **Društvo nižjih poštnih uslužbencev** je preložilo svoj redni letni občni zbor, ki je bil napovedan za dan 17. februarja, vsled prometnih ovir na poznejši čas, ki bo pozneje objavljen. — Odbor.

★ **Humoristične zimskošportne razglednice.** Tourist-Office za Bohinj je izdal po originalih poznanega pokrajinskega slikarja Val. Hodnika zopet pet šaljivih zimskošportnih razglednic, ki bodo radi originalnih idej, ki jih predočujejo, in radi načina izvedbe gotovo vzbudile tudi v nešportnih krogih dovolj smeha. Dobivajo se po vseh ljubljanskih večjih trafikah, oziroma naročajo direktno pri Tourist-Office Bohinj.

★ **Praktični sadjar.** Spisal Martin Humek, založila »Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani«. Cena vezanemu izvodu Din 80.—. To je krasna knjiga za vse, ki imajo kaj svoje volje in jo hočejo izkoristiti s sadjerejo Praktične nasvete je zbral v tej knjigi zaslužni ustanovitelj in urednik sadjarske izobrazbe v Sloveniji Poleg jasnih, za vsakega sadjerejca nujno potrebnih nasvetov, nudi knjiga mnogo lepih barvanih podob, ki so poklicane širiti prepotrebno spoznavanje sadnih vrst in škodljivcev sadnega drevja. Slike med besedilom pa pojasnjujejo tako izrazito zlate nauke, da se kar na pogled razumejo. Knjigo toplo priporočamo.

★ **Pri naročilih knjig in pisarniških potrebščin** se obračajte na **Novo založbo v Ljubljani, Kongresni trg.** To ugledno zadružno podjetje vam postreže z vsemi domačimi in tujimi knjigami in pisarniškimi potrebščinami v vsaki izberi Lastna založba najbolj izbranih slovenskih in prevedenih del.

★ **Zlatoporočenca Josip in Marija Čeč** iz Jelovega se zahvaljujeta ob svoji zlati poroki dne 3. februarja vsem za vse častitke, darove in obiske.

•

★ *PREMOG. — Opozarjamo na današnji oglas uprave rudnika »Orle«.*

★ *75 URNA VOŽNJA NA WANDERERJU V 223 RUNDAH NA AVUS-U. Sredi najhujše zime ima novi 2½ šestcilinderski voz »Wanderer« zaznamovati omembe vreden uspeh. Novo generalno zastopstvo tega fabrikata v Berlinu, firma Rudolf Caracciola & Co., tako nazvana po znanem dirkaču Rud. Caracciola, je poslala novi model »Wanderer« s tremi vozači na Avus-krožno potovanje, ki je trajalo nepretrgoma od 27. decembra zvečer pa do 30. decembra zvečer. Kljub poledici, snegu, ivju in megli, ki je ovirala razgled, je omenjeni voz, obtežen s 4 osebami (delno s svincem), v 75 urah prevozil 4680 kilometrov in to brez defekta. S tem je dosegel povprečno 62.4 kilometra na uro v nad 223 rundah. Zadnja runda, dolga 22 km, je bila najhitrejša in sicer 85 km na uro.*

★ *ARBORIN preizkušeno najboljše sredstvo za zatiranje sadnih škodljivcev izdeluje »Chemotechna«, Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču tvrdke A. & E. Skaberne).*

★ *IZ POSLEDNJIH LET KREKOVEGA ŽIVLJENJA. Napisal Ivan Dolenec. Posebni odtisk iz »Časa«, l. XXIII. Cena 6 Din. Dobiva se pri »Novi založbi« in v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.*

★ *ZIMSKO VOŽNJO GARNISCH-PARTENKIRCHEN je dovršil princ Leiningen na Mercedes-Benz iz Bresta (1170 km) kot prvi, Wessels na Mercedes kot drugi (iz Skageraka 1150 km). Oba sta vozila na novem 2.6 l Mercedes-modelu, ki je izboren. Večina zmagovalcev je vozila na najbolj zanesljivih Continental-obročih. Mercedes je čudovit voz, ki povsod zmaguje.*

★ *ZIMSKI ŠPORT krepi telo, toda izpostavlja nevarnosti občutljivi teint posebno pri damah. Pred vetrom in mrazom varujeta najbolje: Elida Creme de chaque in Coldcream.*

★ *PRI SLADKORNOSTI, po prestani TEŽKI BOLEZNI, uživajte samo Chinoferrin. Dobi se v vsaki lekarni.*

★ *PODPORNO DRUŠTVO SLEPIH, Ljubljana, Wolfova 12, prosi vljudno milodarov.*

★ *OPOZARJAMO na oglas Spodnještajerske Ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega lista.*

FOIRE INTERNATIONALE DE LYON
(VELESEJM V LYONU)
od 4. do 17. marca 1929.
Trgovci 117 dežel se zanimajo za velesejm **Foire de Lyon**
Obiskujejo zborovanja — **Kupujejo** katalog
Poslužujejo se eksportne službe
Katalog razstavljalcev (750 strani) je izšel
Kazalo iz ožjih predmetov v nemščini
Cena (vključno poštnino) 15 franc. frankov
Naročite si stanovanje.
Obrnite se na **Foire de Lyon Service E. S. Rue Menestrier, Lyon.**

Anketa o novem pokojninskem zavarovanju

Pokojninsko zavarovanje naj se razširi na vso državo

Kot prva večja prireditev v kongresnih dnevih delavskih zbornic v Ljubljani se je včeraj ob 10. uri dopoldne vršila anketa o načrtu novega zakona za pokojninsko zavarovanje in njega razširjenje na vso državo. Ankete so se udeležili zastopniki vseh delavskih zbornic v državi, Pokojninskega zavoda, Zbornice TOI, ki sta jo zastopala dr. Windischer in dr. Pless, SUZOR v Zagrebu, ki ga je zastopal ravnatelj dr. Glaser, mnogih organizacij privatnih nameščencev iz vse države ter drugih korporacij.

Pozdravi

Anketo je vodil g. Vladimir Pfeifer iz Zagreba, ki je pozdravil vse prisotne. Tajnik centralne Delavske zbornice v Belgradu dr. Živko Topalović je v imenu vseh delavskih zbornic želel enketi najboljše uspehe in naglašal upanje, da se bo to pokojninsko zavarovanje kmalu razširilo na vse delavne sloje.

V imenu Delavske zbornice za Slovenijo je pozdravil anketo tajnik gosp. Uratnik. Omenjal je, da je Pokojninski zavod že izdelal načrt novega zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev.

Podpredsednik Pokojninskega zavoda g. Lovšin je pozdravil prisotne ter poudaril, da so tendence in namere Pokojninskega zavoda usmerjene v to, da pridemo do čim popolnejšega starostnega zavarovanja.

Pokojninski zavod v Ljubljani bo letos praznoval 20letnico obveznega pokojninskega zavarovanja za privatne nameščence.

V imenu ministrstva za socialno politiko je pozdravil anketo dr. Tujković ter ji želel najboljše uspehe.

Po pozdravih je prešla anketa k stvarnemu razmotrivanju pokojninskega zavarovanja.

Zgodovinski pregled

Razvoj pokojninskega zavarovanja za zasebne nameščence je podal ravnatelj dr. Sagadin. Pričel je s časom, ko je leta 1888. zahtevala najmočnejša avstrijska organizacija zasebnih nameščencev obvezno pokojninsko zavarovanje. Svetovna vojna je uničila vse dobrine in le s težavo so po vojni naslednstvene države rešile ostanke kapitala, ki so ga zbrali pred vojno privatni nameščenci. Po vojni je pokrajinska vlada v Ljubljani takoj osnovala Pokojninski zavod, ki se je lepo razvil. Danes Pokojninski zavod že plačuje letno 4 milijone pokojnin Njegovo delovanje je omejeno le na Slovenijo in Dalmacijo. Pri njem je učlanjenih okrog 8000 članov, premoženje, ki ga upravlja, pa znaša okrog 100 milijonov dinarjev. Zgradil je palačo za svoje urade in 45 stanovanj. Njegovo delovanje blagodejno vpliva tudi na razvoj industrije, ki ji pomaga z izdatnimi krediti.

Nov zakon o pokojninskem zavarovanju

O načrtu novega zakona za pokojninsko zavarovanje nameščencev je poročal podravnatelj Pokojninskega zavoda g. Vrančič. Njegovo poročilo je bilo precej obširno ter je omenjalo vse važnejše določbe novega zakonskega načrta. Po novem načrtu bi se morali obvezno zavarovati vsi privatni nameščenci kakor jih določa sedaj veljaven zakon, posebno pa še vsi trgovski nameščenci, s čimer bi bilo ugodeno večletnim zahtevam te skupine zasebnih nameščencev. Prostovoljno zavarovanje bi bilo možno za samostojne podjetnike sličnih poklicev.

Vplačila bi bila razdeljena v deset razredov od 75 do 400 Din mesečno. V nižjih razredih bi večji del vsake premije plačevali delodajalci, v višjih pa nameščenci.

★ **Pri številnih težkočah ženskega spola** povzroča naravna »Franz-Josef«-grenčica najboljšo olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazujejo, da se uporablja zelo milo odvajajoča »Franz-Josef«-voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ZLATO LETO,
spomin, delo v proslavo jubileja Pija XI.
naj družbe in društva naroče **še to mesec** in **vsaj v treh,** če ne več izvodih, da bo tako in **le tako** izdaja zagotovljena in cena nižja. Naroča se
Osrednje vodstvo M. D. v Ljubljani.
Pred Škofijo St. 6.

Rente se bodo po novem načrtu izplačevale dokaj širokogrudno in pravično. Invalidska renta se prizna že po petih letih zavarovanja, redna pokojnina v ugodnem slučaju že po desetih letih, polna pokojnina pa po 35 letih rednega zavarovanja, kar vsekakor pomenja znatno olajšanje.

Poročevalec g. Vrančič je ob koncu svojega izčrpnega referata pripomnil, da novi zakon ni nič slabši od podobnih češkoslovaških, poljskih, avstrijskih in nemških zakonov. V mnogih ozirih pa je celo boljši.

Razprava

Predsednik g. Pfeifer je prečital mišljenje sarajevskih privatnih nameščencev in mornariških strojnikov na Sušaku, ki oboji predlagajo neke spremembe v načrtu. Značilen je dopis iz Sarajeva, kajti v njem je poudarjena zahteva po centraliziranem Pokojninskem zavodu za vso državo.

Dr. Obersnel, delegat privatnih nameščencev pri Pokojninskem zavodu, je v imenu komisije, ki je sestavila načrt, izvajal, da je ta načrt uspeh trudapolnega štiriletnega dela. Vsaka večja izprememba v načrtu bi to delo preobrnila in bi se pokojninsko zavarovanje znašlo zopet tam, kot je bilo pred štirimi leti. Komisija je morala upoštevati težnje delodajalcev in delojemalcev ter najti med obema pravično, objektivno pot, morala je pa tudi upoštevati matematične račune pri odmeri premij in rent, kajti preko matematike pač ni mogoče iti. Izrazil je upanje, da bosta delo komisije in novi načrt zakona mnogo koristila splošnemu pokojninskemu zavarovanju.

G. Colner, zastopnik Zveze privatnih nameščencev v Zagrebu, je dal izraza svoji bojazni, da bodo v južnih pokrajinah države prišla pri novem pokojninskem zavarovanju do vpliva nesocialna stremljenja delodajalcev. V približno istem smislu se je izjavil tudi zastopnik zagrebških bančnih uradnikov g. Kurtagić.

Opoldne je bila anketa prekinjena in se je nadaljevala ob 4. uri popoldne.

Popoldanska razprava

Na popoldanski anketi je prvi govoril g. Pravica, zastopnik belgrajske Delavske zbornice. Izjavil se je v principu za splošno obvezno zavarovanje v vsej državi. Zavarovanje treba uvesti šele postopoma, tako naj se pokojninsko zavarovanje za trgovske pomočnike šele l. 1935. G. Gojković, upravnik bolniške blagajne trgovske mladine v Belgradu je bil mnenja, da je treba pokojninsko zavarovanje izvesti — pri že obstoječih bolniških blagajnah. Potrebno je tudi zavarovanje proti brezposelnosti.

Tudi zastopnik belgrajskih delodajalcev g. Seksezović je bil mnenja, da ne gre snovati novih pokojninskih zavodov, temveč naj se pokojninsko zavarovanje naveže na SUZOR. Nikakor pa ne gre nalagati novih bremen gospodarstvu.

Dr. Perić, zastopnik zagrebškega »Merkurja« je odobraval načrt zakona, ki je v splošnem dober. Zahteva pa, da se uvede splošna obveznost zavarovanja za vse kraje države in za vse poklice privatnih nameščencev.

Ravnatelj Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu dr. Glaser je najprej očrtal, kako je socialno zavarovanje v naši državi ostalo na sredi pota in se ni izvedlo starostno in invalidno zavarovanje, kot je določil zakonodajalec. Zato je sedaj socialno zavarovanje v naši državi finančno omajano. Dr. Glaser je mnenja, da naj bi Pokojninski zavod iz Slovenije in Dalmacije polagoma prenesel svoje delovanje na ostale pokrajine države, upravno delo pa naj bi se koncentriralo pri SUZOR-ju, ki naj predstavlja osrednjo organizacijo vsega socialnega zavarovanja v državi. Glede pokojninskega zavarovanja je dr. Glaser še posebej mnenja, da so na Hrvatskem bančne institucije in večji del industrije na to pripravljene in je javno mnenje za to zrelo.

G. Baudaš iz Ljubljane je zahteval, naj se pri pokojninskem zavarovanju uvažujejo tudi nižji bančni uslužbenci, sluge in drugi.

Govorili so še gg. Colner iz Zagreba, Lovšin iz Ljubljane, dr. Obersnel iz Jesenic, dr. Klein iz Novega Sada, Jamnik iz Ljubljane, Kurtagić in drugi. Vsi so se toplo in z argumenti zavzeli za uvedbo zakona o splošnem obveznem pokojninskem zavarovanju za vse privatne nameščence v vsej državi.

G. Kurtavič, ing. Domainko iz Zagreba in g. Pravica so predložili anketi več resolucij, ki so bistvu zelo enake. Resolucija Federacije organizacij privatnih nameščencev Jugoslavije zahteva, naj pretresani načrt zakona o pokojninskem zavarovanju, ki ga je izdelal Pokojninski zavod, služi za podlago zakonodajnega dela. Ministrstvo socialne politike naj preskrbi za uzakonitev tega zakona, delavske zbornice pa se naprošajo, da energično streme za uzakonjenjem tega načrta.

Zaključna razprava

Zaključno besedo je imel poddirektor Pokojninskega zavoda g. Vrančič. Zavrnil je mnoge pomislike proti pokojninskemu zavarovanju, izrazil pa je tehtne pomislike proti uvedbi pokojninskega zavarovanja za delavce, ker bi ob sedanjem položaju delavstva zanj pokojninsko zavarovanje nemogoče na isti podlagi kot za privatne nameščence. Škodovalo bi privatnim nameščencem, delavcem pa ne bi koristilo. Združitev pokojninskega zavarovanja za delavce in privatne nameščence ni možno.

Predlog federacije privatnih nameščencev je bil sprejet z glasovi vseh prisotnih proti trem.

Sprejet je bil tudi predlog o uvedbi pokojninskega zavarovanja za delavce.

Predsednik Pfeifer je ob sklepu ankete ugotovil, da je bila anketa ves čas na višini in da so bili vsi problemi obravnavani z isto resnostjo, kot jo zasluži. Prosil je še zastopnika socialnega ministrstva naj o anketi in njenih zahtevah obvesti ministra za socialno politiko.

Seja osrednje Delavske zbornice

Poleg ankete o pokojninskem zavarovanju se je vršila včeraj ob treh popoldne tudi seja centralne uprave delavskih zbornic v državi. Zastopane so bile vse delavske zbornice, radi prometnih ovir pa so izostali delegati iz Bosne in Dalmacije. Na konferenci se je pretresalo vprašanje reorganizacije centralnega tajništva delavskih zbornic v Belgradu ter njegov proračun. Na konferenci so bili sprejeti še nekateri drugi sklepi.

Danes ob pol 11 dopoldne se vrši slovesna otvoritev palače Delavske zbornice za Slovenijo, zvečer pa se vrši v dvorani palače koncert. Jutri bo plenarna seja Delavske zbornice.

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Dnevna in nočna služba: Piccolijeva lekarna na Dunajski cesti, Bakarčičeva lekarna na Sv Jakoba trgu. — V noči od ponedeljka na torek bodo opravljale nočno službo tele lekarne: Bahovčeva lekarna na Kongresnem trgu, Ustarjeva lekarna na Sv. Petra cesti in Hočevarjeva lekarna v Šiški.

Izjava župana g. dr. Puca

Včerajšnji »Slov. Narod« objavlja daljšo izjavo župana dr. Puca, ki se je v četrtek po 37 urni vožnji vrnil iz Belgrada. Izjava ima veliko javno važnost in zato objavljamo ta del izjave. Župan dr. Puc je med drugim izjavil: »Člani novega ljubljanskega občinskega sveta, predvsem pa župan, so zaupniki kralja in morajo kot taki razumeti svojo nalogo. Vlada je izrazila nado, da se bodo vsi člani novega občinskega sveta zavedali, da niso več odgovorni volivcem ali pa bivšim strankam, in da se bodo torej posvetili z vsemi silami gospodarskemu, kulturnemu in socialnemu delu v mestni občini. Z imenovanjem novega občinskega sveta si je hotela vlada zavarovati absolutni vpliv in kontrolo nad delom in člani občinske uprave v toliko, da bo mogla preprečiti vsako izrabljanje mest v občinskem svetu v politično propagandne svrhe in sabotiranje dela. Noče pa s tem kršiti ali zmanjšati občinske avtonomije, ki ostane tudi v bodoče nedotaknjena.«

Iz ogrevalnice

Me je zanimalo, kdo so in kakšni so, ki se bodo prvi zatekli v toplo zavetje novootvorjene javne ogrevalnice na vogalu Masarykove ulice. Sem bil že zjutraj tam, okoli devete ure. Ker je toliko vrat, sem bil v zadregi, skozi katera bi vstopil. Pogrešil sem napis »javna ogrevalnica«, ali kaj podobnega, saj upam, da je med brezposelnimi in prezebujočimi večina takih, ki znajo čitati. Nu, od napisa samega še ne bo toplo notri, sem si mislil in potrkal na vrata — policijske stražnice, ki je nastanjena v sprednjem delu barake.

»Prosim, kje je ogrevalnica?«

Prijazen stražnik se je dvignil in mi prišel uslužno nasproti. Vodil me je do nekih vrat v nasprotni del barake in jih odprl.

»Tu je ogrevalnica.«

Velika, prazna, čisto pometena soba. Blizu vrat ob steni stoji visoka lončena peč, ob peči napol izpraznjen zabojček s premogom. Postaven fant v preprosti delavski obleki z ozko čepico na glavi je čepel ob peči in bezal anjo z železno lopatico. Ko sem vstopil, se je vzravnal in me vprašujoče pogledal.

»Ste vi tu za kurjača?« ga vprašam.

»Aha.«

»Je bilo že kaj gostov danes?«

»So bili, pa so šli na borzo dela čakat na delo. Opoldne, ko tam zapro, pridejo zopet.«

»Koliko premoga so vam dali?«

»Za enkrat 2000 kilogramov.«

»Ali imate navodilo, koliko premoga smete dnevno porabiti?«

»Toliko, da bo v obeh sobah stalno toplo. Je namreč tu zraven še ena taka soba.«

»Ona soba je morda določena za ženske?«

»Ne. Ni nikdo nič rekel, da morajo biti ženske posebej.«

Poslovil sem se in šel. Opoldne pa sem se vrnil zopet.

Okoli peči se je gnetlo kakih deset moških v slabih oblekah. Dva sta se — brila. Pristopil sem k njima in pobaral črnolasega, kodravega brivca, ki je pravkar končaval svoj posel:

»Ste vi brivec po poklicu?« Nekoliko nezaupno me je pogledal, obrisal s kosom časopisnega papirja čopič, nato še britev ob hlače ter naposled odvrnil:

»Včasih sem tudi brivec, v »civilu« pa kmet.«

Ni govoril gladko slovenščine. Naglašal je nekoliko hrvaško.

»Ali ste s Hrvaškega?«

»Nisem. Bolgar sem. Politični emigrant. Poldrugo leto bivam v Ljubljani.«

»Kako dolgo ste brez službe?«

»Štiri mesece, morda nekaj manj.«

»Ne najdete nobenega zaslužka?«

»Primernega ne. Prihranil sem si bil okoli 1500 Din in živel po malem od tega; zato nisem sprejel vsakega dela, ki se mi je ponudilo.«

»A sedaj? Imate še denar?«

»Ne več. Sedaj brijem svoje brezposelne tovariše, pa mi odrine ta ali oni kak dinarček. Poglejte, tole je od danes!«

Segel je v žep in prinesel ven polno pest dvodinarskih in dinarskih novcev.

»Bi radi dobili delo?«

»Zelo rad, toda ne takega, da bi zmrzoval na prostem. Da bi se le do pomladi kako prerilt«

Najinemu razgovoru je ves čas napeto prisluškoval majhen človek s kratko, pol sivo brado, v svetlem, obnošenem površniku. Hlače so mu lezle navzdol, da je jedva dosezal žepe, v katerih je tiščal roki.

»Koliko ste stari?«

»Štiri in petdeset.«

»Ste že dolgo brez dela?«

»Vedno.«

»Kako pa živite?«

»Po beraško.«

»Kje prenočujete?«

»Pri dobrih ljudeh v hlevih.«

»Ali ne morete več delati?«

»Sneg sem kidal pri mestu.«

»Pa bi ga še. Zakaj niste ostali?«

»Sem preslab. Ne prenesem mraza.«

»Kam pojdete nocoj spat?«

»Še ne vem.«

»Ste bili v kaki okrepčevalnici?«

»Bil. V Delavski zbornici.«

»Kaj ste dobili?«

»Lonček čaja in hlebček rženega kruha.«

»Je bil dober čaj?«

»Pogrel me je. Sladak je bil precej. Popoldne pojdem zopet ponj.«

Podobno sem se razgovarjal z ostalimi. Med njimi so bili krepki, mišičasti mladi moški. Največ jih je prišlo z Dolenjskega. Vsi čakajo na delo, vsi bi radi pograbili koščck kruha, ki bi jim ga ponudila borza dela.

»Od Novega mesta sem doma,« je pripovedoval eden. Pred dvema mesecema sem se napotil zdoma peš proti Ljubljani. Vedel sem, da je v Ljubljani trda za zaslužek. Zato se mi ni mudilo. Ostajal sem pri kmetih po nekoliko dni, pomagal pri kakem delu in dobil za plačilo jesti in prenočišče. Kaj stalnega ni ni mogel dati nikdo. So kmetje sedaj sami veliki reveži. Žage in mlini stoje. Vse zamrznjeno. Sedaj sem dva dni že v Ljubljani. Sinoči sem spal pri nekem kmetu v Dravljah. V mestu ne dobim zastonj prenočišča. Denarja pa nimam.«

Ravnateljstvo mestnega socialnega urada ima za ogrevalnico zaenkrat dovolj premoga na razpolago. Tudi za okrepčevalnice so se ljubljanski privatni krogi doslej širokogrudno odzvali tako glede denarnih, kakor naturalnih prispevkov. Tako je daroval za okrepčevalnice veletrgovec g. Kopač 5 kg čaja, g. Šarabon pa je izjavil, da je pripravljen za okrepčevalnice dobaviti sladkor in drugo po znižani ceni. Nekateri ljubljanski denarni zavodi so votirali že znatne zneske v podporo okrepčevalnicam za brezposelne in prezebujoče.

Zimska „idila“ na Gradu

(Pismo »Slovencu« z Grada.)

Šaljivci pravijo, da imamo pri nas 65 metrov visoko sneg. Čeprav ga je res samo en meter, vendar ga je dovolj črez in črez ter še preveč. Reveži pa smo posebno oni, ki se moramo mučiti vsak dan dvakrat doli in dvakrat gori, kajti ni šala plezati po strmih in le slabo izgaženih grajskih stezah. Grajska stanovanja pa so že taka, da jih komaj nekoliko segrejemo, ponoči pa seveda zmrzujemo, da je joj. V mestu vise ledene sveče le s streh in na oknih, pri nas pa ponekod kar s stropa. Zadnjič nam je vode zmanjkalo. V nedeljo smo kuhali sneg v loncih, nekateri pa so imeli vodo še od prejšnjega dne in so skopo varčevali z njo. V ponedeljek nas je obiskal tank z vodo — prav s težavo je prisopihal gori. Vozil je štirikrat na dan. V sredo pa je že pritekla voda po vodovodu, vendar pa je večen križ z njo, kajti napeljava radi mrazu rada odpove. Primanjkovati nam je pričelo tudi kuriva. Nekaterim družinam ga je že zmanjkalo, sedaj pa zmrzujejo po 24 ur na dan, kuhajo pa z lesom starih zabojev. Premoga itak ne dobimo, če pa kak srečnež stakne kje pol metra drv, se pa mora ukvarjati z novim vprašanjem: kako spraviti ta drva na Grad. Ne zlepa, ne zgrda ne dobiš voznika, ki bi ti potegnil ta drva gori. Mraz nas je prisilil, da potrebna drva prenašamo na lastnih plečih na Grad. Že človek sam se težko povzpne gori, sedaj pa pomislite, kako mu je, ko nese težak nahrbtnik drv navkreber. Da, da, pravimo, poleti je prijetno prebivati na Gradu ali pozimi je hudo trpljenje za nas grajske prebivalce.

*

⊙ **Zlatomašniški jubilej Pija XI.** proslavijo skupno vse organizacije danes ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela Uniona. Spored akademije je sledeči: 1. Povsod Boga, igra godba Dravske divizije. 2. Silvin Sardenko: Piju Enajstemu. Deklamira g. Miloš Stare. 3. Händel: Zbor iz oratorija Juda Makabejca, igra godba Dravske divizije. 4. Dr. Anton Dolinar: Ave Maria, tenorski solospev s spremljevanjem vijoline, dveh rogov in klavirja. Poje gosp. Svetozar Banovec, član kr. opere. 5. Slavnostno predavanje: Pij XI. Predava in pojasnjuje s skioptičnimi slikami g. dr. G. Rožman, vseučil. profesor. 6. Papeževa himna, igra godba Dravske divizije. 7. Državna himna, igra godba Dravske divizije.

⊙ **Vse ljubljanske prosvete vabijo tem** potom svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži današnje jubilejne proslave sv. Očeta. Proslava bo v veliki dvorani Uniona ob osmih zvečer.

⊙ Zastavonoše naj se zbero že ob 7 uri v unionski dvorani.

⊙ Vstopnice za slavnostno akademijo se prodajajo danes od 10. do 12. ure v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 5. Od 7. ure zvečer pa se prodajajo pred vhodom v unionsko dvorano. Cena: sedeži od I. do X. vrste po 15 Din, od X. do XV. vrste po 10 Din, od XV. do XXI. vrste po 5 Din, stojišča po 2 Din.

⊙ **Pouk na II. drž. realni gimnaziji** na Poljanski cesti v Ljubljani se prične v sredo 20. februarja t. l. ob 8 zjutraj. Dijaki naj takrat točno pridejo k pouku. — Ravnateljstvo II. drž. realne gimnazije v Ljubljani.

⊙ Tehniška srednja šola in trgovska akademija zaprti. Ravnatelj tehniške srednje šole in ravnatelj Državne trgovske akademije v Ljubljani javljata učencem in učenkam, da ostane zavod zaprt še do 24. februarja.

⊙ **Umrla** je gospa Frančiška Dobrota, roj. Rešek, članica Šentpeterskega prosvetnega društva v Ljubljani. Pogreb se vrši danes 17. febr. ob 3 popoldne iz splošne bolnice. Vabimo člane, da se pogreba udeleže pod društveno zastavo. Odbor.

⊙ **Krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani** je podvzel akcijo za pomoč po zimi najbolj prizadetim slojem prebivalstva. V ta namen apelira Rdeči križ na vse premožnejše kroge, naj bi se z denarnimi in naturalnimi prispevki odzvali človekoljubnemu namenu te akcije. Denarna sredstva bo sprejemala uprava »Slovenca« in uprave ostalih ljubljanskih dnevnikov, obleko in naturalije pa g. Anton Jagodic, pisarniški ravnatelj v Ljubljani, Streliška ulica 8. Imena darovalcev se bodo objavila v časopisju. Zaradi nujnosti bo vodil odbor to akcijo kakih 10 do 14 dni. Prosi se zato hitre pomoči. Da ne bo pri upravi kakih pomot, naj darovalci pri pošiljatvah točno označijo, da je denar za akcijo Rdečega križa.

⊙ **Gašperček strokom.** Danes pa ride vaš prijatelj Gašperček ob 4 v Akademski dom branit Hanico pred Povodnim možem. Vsi prijatelji iskreno vabljeni! Krščanske ženske društvo.

Vrelec „TEMPEL“ uporabljajte kot namizno vodo, primešajte jo vinu, ker raskraja zgravju škodljivo vinsko kislino. Uporabljajte jo nadalje s sadnimi soki, ker Vam daje z njimi pomešana najboljše brezalkoholne pijače.

Vrelec „STYRIA“ Vam z največjim uspehom zdravi želodčne bolezni, kakor tudi katar želodca in črev.

Vrelec „DONAT“ je po svoji koncentraciji najmočnejša doseda znana zdravilna voda. Z najboljšim uspehom jo predpisujejo zdravniki pri žolčnih kamnih, pri zaprtju, pri sladkorni bolezni, kakor tudi pri gihtu in hemeroidih.

Zahtevajte **Rogaško slatino** po vseh gostilnah in trgovinah v originalnih steklenicah.

Ali si gradite lastno stavbo?

Preskrbite si, preden oddaste zgradbo stavbeniku, načrte in proračune od nas, na podlagi katerih razpišete dela in jih oddaste najcenejšemu ponudniku. Da se bo stavba res solidno gradila, nadzorujemo mi strokovnjaško vsa dela Vaše stavbe. Informacije dobite v Tehnični pisarni »TEHNA«, družba z o. z. — Ljubljana — Mestni trg 25/I. Telefon 25—80.

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem,
ampak dajajte jim

JEMALT

ki vsebuje slad in ima vsled tega veliko redilno vrednost, je lahko prebavljiv in vzbuja tek. Dobiva se v lekarnah v malih zavojih po Din 25 in v velikih zavojih po Din 42.

⊙ **Ogrevalnica na Dunajski cesti** je odprta vedno tudi ponoči in ne samo od 7 do 8 zvečer, kakor je bilo prvotno razglašeno. Ima dva oddelka za moške in en oddelek za ženske. Podnevi in ponoči vrši stalno službo poseben nadzorovalni organ. Za okrepčevalnice s čajem prvi dan ni bilo večjega zanimanja ter so okrepčevalnice preostali kruh razdelile revnim otrokom. Včeraj pa, ko so reveži zanje že zvedeli, je bil že velik naval na nekatere okrepčevalnice. Izkoriščanja teh okrepčevalnic se ni bati, ker se njihovih potreb poslužujejo le najpotrebnejši.

⊙ **Za ubige družine**, katerih obupni položaj smo včeraj opisali, je prejela naša uprava naslednje velikodušne darove: Neimenovana Din 30, Neimenovan 20 Din, Neimenovani prof. 30 Din; Neimenovani prof. 100 Din; Neimenovan Din 100, Neimenovan 100 Din; Neimenovan Din 100; Gospa dr. G. Din 200; Neimenovan Din 50; Neimenovan Din 50; Bayer Din 100; stavbenik Zupan 40 Din; Neimenovan 300 Din; Neimenovana gospa 100 Din; Neimenovan 100 Din; Neimenovana 20 Din; Neimenovan 10 Din; Neimenovan 12 Din. Stoterni: Bog plačaj!

⊙ **Popis davčnih zavezancev.** Mestni magistrat ljubljanski pozivlje vse stranke (hišne posestnike, najemnike in podnajemnike), ki so prejele popisne pole »B«, da jih vrnejo brez izjeme najkasneje in zanesljivo do vštetega 19. t. m. v mestno posvetovalnico na magistratu, da se obvarujejo nepotrebnih potov. Proti vsem onim, ki bi popisnih pol ne vrnili v tem roku, se bo moralo postopati po obstoječih predpisih.

⊙ **Umrli so v Ljubljani** v času od 13. do 16. t. m.: Pavla Zorman, trgovka in posestnica, 52 let, Florjanska ulica 13; Jakob Kunc, zasebnik, 90 let, Za gradom 4; Jožefa Fridrich, posestnica, 89 let, Poljanska cesta 33; Matevž Škraba užitkar, 74 let, Vidovdanska cesta 9; Marija Černe, 75 et, Vidovdanska cesta 9; Marija Beg, bivša kuharica, Vidovdanska cesta 9; Franc Stelzer, železničar v p., 89 let, Tržaška cesta 12; Hema Mrak, učiteljica glasovirja, 69 let, Kongresni trg 7; Franc Rozman, viničar, 68 let Vidovdanska cesta 9; Štefanija Mikič, žena prokurista, Škofja ul. 10. — V bolnišnici so v istem času umrli: Ivana Praprotnik, žena posestnika, 57 let Jenkova ul. 7; Peter Lakner, sin delavke, 8 mesecev, Sp. Duplje 41; Marija Ulčar, žena delavca, 52 let, Skaručna 5; Anton Pengov, občinski ubogi, 71 let, Podgorica; Jožefa Petek, služkinja, 42 let Feldhof; Karol Stoczek, 60 let, Sv. Petra cesta 49.

MLADINSKI DOM
„DEKLE Z BISERI"
igra v petih dejanjih.
V nedeljo dne 17. februarja!

Maribor

☐ **Vremensko poročilo.** — Nočni minimum —10.2. Temperatura —8.4. Oblačnost 10, veter NWW, padavine 11.5 mm, tlak 731 mm.

☐ **Petkova številka »Slovenca«** je prispela v Maribor šele ob pol 11 zvečer in se je raznašala včeraj v dopoldanskih urah. Sobotna je prispela ob 4 popoldne.

☐ **Občinska ogrevališča.** Na včerajšnji seji občinskega upravnega odbora se je storil socialen sklep, da se uvedejo v Mariboru ogrevališča, namenjena revežem. Posamezna ogrevališča se bodo nastanila v II. dekliški osnovni šoli, v deški meščanski šoli v Krekovi ulici, v otroškem vrtcu v Melju ter eventuelno tudi v dvorani mariborskega okrajnega zastopa. Otvoritev omenjenih ogrevališč se izvrši danes. Uredila se bodo tako, da bodo odprta od 7 zjutraj pa do 6 zvečer in da bo na II. dekliški in deški meščanski šoli po ena soba določena za odrastle, druga pa za otroke, otroški vrtec v Melju pa samo za otroke. Čim pridejo potrebne poljske kuhinje, se bo v omenjenih prostorih delil tudi čaj in kruh. Na ta način se bo znatno omilila ljudska beda v Mariboru. Ravno tako se bo kuhal čaj tudi v avtobusni čakalnici na Glavnem trgu. Posodo naj vsakdo prinese s seboj.

☐ **Naša društva.** — Katoliško izobraževalno društvo v Lajteršpergu ima danes ob 9 dopoldne v Omladinskem domu letni občni zbor. Popoldne ob pol 7 pa se vrši v Omladinskem domu slavnostna akademija v proslavo zlatomašniškega jubileja svetega Očeta.

☐ **Iz oblastne vinarske in sadjarske šole.** Enodnevni tečaj za rez in cepljenje trt, določen za 23. februarja in 9. marca se preloži radi neugodnega vremena na poznejši čas, kar se bo v časopisih pravočasno objavilo. — Dvodnevni kletarski tečaj na istem zavodu pa se vrši brezpogojno v dneh 1. in 2. marca t. l. Številni priglašenci se opozarjajo, da je začetek tečaja točno ob 8 dopoldne na navedenem zavodu.

☐ **Ljudska univerza.** Radi velikih zametov je profesor dr. Vovk zadržan in odpoveduje predavanje, ki naj bi se vršilo jutri zvečer.

☐ **Nezgodna kronika.** Progovnega delavca Antona Purgaja so zagrabila kolesa lokomotive tako nesrečno, da ga je lokomotiva vrgla na tla ob tiru. Purgaj je dobil težke poškodbe na celem telesu. — 18 letni sedmošolec Hribernik Stanko je padel na stopnicah in si zlomil levo nogo. — Bančni uradnik Zadružne gospodarske banke gosp. J. Malešič je spodrsnil na poledici in si zlomil levo nogo v členku.

☐ **Stavbeno gibanje v Mariboru.** Gradili bodo: Florijan Batistič pritlično stanovanjsko hišo ob Tržaški cesti. Arlapi Viktor pritlično stanovanjsko hišo ob Tržaški cesti. Fran Dežman zgradi gospodarsko poslopje v Stritarjevi ulici ter Vreček Josip novo mesnico. Tudi se bo pričelo z adaptacijo Tismanove hiše na Slomškovem trgu 11, kamor se bo po adaptaciji preselilo mestno knjigovodstvo.

☐ **Smrtna kosa.** Umrl je v starosti 81 let ugledni mariborski vinski trgovec Karel Pfrimer, bivši dolgoletni ravnatelj Mestne hranilnice, občinski svetnik in podžupan Pokojnik je užival v Mariboru velik ugled in je stric sedanjega občinskega svetnika Pfrimerja. Pogreb bo v ponedeljek ob 15 iz kapelice na mestno pokopališče v Pobrežju. Za pokojnikom je na rotovžu razobešena črna zastava.

☐ **Karambol.** V soboto popoldne se je na Frankopanovi ulici zgodil karambol med mestnim avtobusom in sanmi, ki so bile naložene z lesom. Pri karambolu je bilo pobitih nekaj šip na avtobusu. Skupna škoda znaša preko 500 Din.

☐ **Mestni avtobusni promet na podeželskih progah** bo tudi še nadalje ukinjen, ker so ceste še vedno močno zasnežene.

☐ **Premog** je prispel nekaterim tukajšnjim lesnim trgovcem in je bil naval na njihove trgovine velikanski kot med vojno. Nekaterim so premog zaplenili. Tudi preti nevarnost, da bo radi pomanjkanja premoga moralo tukajšnje okrožno sodišče prekiniti z uradovanjem. Nekateri trgovci so mišljenja, da bi kazalo radi pomanjkanja kuriva zapirati trgovine že ob 16. Policijski komisarijat je včeraj odredil popis vseh zalog premoga pri tukajšnjih trgovcih in se je tozadevno poročilo predalo velikemu županu.

☐ **Včerajšnji trg** je bil radi izredno hude zime skrajno slabo obiskan. Radi tega so se cene živilom močno dvignile. Kuretine in krme na trgu sploh ni bilo, pač pa so slaninarji pripeljali na 53 saneh 188 zaklanih svinj; seveda so si morali na Vodnikovem trgu sami razkopavati sneg, da so mogli postaviti stojnice.

☐ **Ivan Cankar v nemškem prevodu.** Izšel je na Dunaju v nemškem prevodu G. Jirku Cankarjev »Hlapec Jernej z uvodno besedo E. A. Rheinhardta. Naročila sprejema Friderik Golob, časnikar, uredništvo »Marburger Zeitung«.

☐ **Tudi mariborska industrija** trpi radi občutnega pomanjkanja premoga veliko škodo. Če ne bo v kratkem odpomoči, se bo moral ponekod obrat ustaviti, predvsem pa v predilnici. Menda bo falska elektrarna prisiljena, ustaviti obrat oziroma zmanjšati dobavo električnega toka. Tako se že danes morala ustaviti obratovanje nekatera podjetja, med drugim »Kovinac« itd. Kakor nam poročajo, ima falska elektrarna radi naraščajočega ledu velike težave.

☐ **Poročili so se v zadnjem času:** Leopold Uršič, tesarski vodja in Josipina Eignerjeva, šivilja; Franc Vrabl, sluga in Josipina Buchrieserjeva, delavka; Jožef Sašmon, delavec in Marija Pleničnikova, delavka; Rafael Pušnar, višji stražnik in Frančiška Kranjčeva, zasebnica; Konrad Kolar, prekajevalec in Elizabeta Kolarjeva, natakarica; Kolar Frančišek, poštni uradnik in Emilija Legiševa, zvaničarka; Čerček Frančišek, zasebni uradnik in Štefanija Mastnakova, prodajalka; Pungartnik Frančišek, kmečki sin in Ana Furekova, posestnikova hči; Postružnik Jožef, poljski delavec in Julijana Juričeva, viničarska hči; Rajšp Ivan, železničar in Elizabeta Kaiserjeva, kuharica; Juder Maks, železničar in Roza Bregantova, kuharica; Zavrtnik Janez, kmet in Ema Vezonikova, posetnikova hči; Razbornik Jernej, kmet in Marija Sevčnikarjeva, posestnikova hči; Florijan Germ, kovač drž. žel. in Ljudmila Vizjakova, zasebnica; Ivan Ferlan, pek in Berta Vobovnikova, delavka; Leopold Aurather, ključavničar in Amalija Straubova, likarica.

☐ **Ko se sklepajo računi.** Ob zatonu karnevalščine so vzeli v roko svinčnik in rajtali; ko so odrajtali, se je v Mariboru pokazala takale bilanca: gostilničarji so v splošnem poročili toliko kakor vsako leto, pač pa se je veliko manj serviralo drugih zemskih dobrot in vrednot; šivilje tožijo, da je bilo letos manj dela in zaslužka kakor prejšnja leta; pridružujejo se modistinje in krojači. Kavarnarji tehtajo položaj kakor lansko leto. Pač pa so imele frizerke veliko sreče. Sploh kažejo vedno polni damski česalni saloni, kako zelo uspeva ta najmlajša ženska poklicna panoga tudi pri nas v Mariboru.

☐ **Nezgodna kronika.** S plinom se je zastrupil 43 letni sluga Franc Lorbek. — 29 letni bančni uradnik Josip Valešič je pred realko spodrsnil. Pri padcu si je zlomil levo nogo. — Konradu Fleischbotu, mizarju drž. železnice je skobelni stroj pri delu odtrgal štiri prste na levi roki.

Celje

⊙ **Občni zbor gremija trgovcev Celje.** V torek, dne 19. februarja t. l. ob 19 (7 zvečer) se bo vršil redni letni občni zbor gremija trgovcev Celje v mali dvorani Narodnega doma, Dečkov trg 8, z običajnim dnevnim redom. Vsi člani so vabljeni, da se ga polnoštevilno in točno udeležijo ter na vidni način pokažejo svojo stanovsko zavednost. Izostanek iz gremijalnega zbora se mora po § 24., 4. odstavek pravil temeljito upravičiti, sicer lahko naloži načelstvo denarno globo.

Namočena polenovka
odslej stalno v zalogi pri tvrdki
ANTON FAZARINC, CELJE.

Dopisi

Moste pri Ljubljani

Elektrarna v Mostah je sedaj popravljena in je prav redno delovala. Kakor pa izvemo, je zadela te dni elektrarno v Mostah ista nezgoda, kakor mnoge druge obrate, premoga zmanjkuje. Že dalj časa naročenega premoga vsled vremenskih razmer ni mogoče dobiti, vsled česar bi bila elektrarna prisiljena, obrat čisto ustaviti. To pa ni bilo za prebivalstvo zopet težak udarec. Zato je županstvo odredilo, da se oddajanje toka po dnevi ustavi in da se daje tok le za razsvetljavo zvečer. Tako bo sedaj — počenši od sinoči — gorela električna luč skozi 4 dni le od 6. do 10 ure zvečer. Prebivalstvo pa bodi s tem opozorjeno. Krivda pa ne zadene nikogar, ker so pač razmere take. Če pa pride premog, bo obrat zopet normalen.

Kočevje

Pouk na gimnaziji je ukinjen do vključno srede 20 februarja, in ne do 22. februarja, kakor je bilo včeraj poročano vsled zlobne mistifikacije — To dijaštvu na znanje in ravnanje.

Mistifikacija. Dobrota je sirota. Prav milo smo bili včeraj naprošeni, da objavimo kočevske vesti, zlasti pa vest, da je kočevska gimnazija zaprta do 22. t. m. Ker smo dobrega srca, smo prošnji ustregli in postali plen — grde mistifikacije. Kajti, kočevska gimnazija je res zaprta, toda le do 20. Očevidno pa je bilo to nekemu nadebudnemu študentku premalo in zato je sam podaljšal počitnice in povedal tudi krivo ime, da bi mu verjeli. Da bi pa bilo čisto ustreženo njegovemu falotskemu veselju, je dodal še dve vesti, ki so bile sicer vseskozi verjetne in ki so bile na videz čisto nedolžne, dejansko pa docela zlagane in niti ne nedolžne kakor smo zvedli danes iz Kočevja. Če misli nadebudni počitničar, da je z mistifikacijo naredil »hec«, se silno moti, ker zagrešil je samo prostaško falotstvo, kar je namreč vsaka mistifikacija.

Lecitovel
sigurno sredstvo proti kašlju, kataru, prehladu, influenci, kroničnemu vnetju bronhijev itd.
Dobiva se v vseh lekarnah. Proizvaja Lekarna Arko, Zagreb, Ilica 12.

Metlika

Pustni dnevi so minuli v lepem redu, v miru in tihoti. Ni bilo več toliko razposajenosti kakor prejšnja leta. Malo je krivo vreme, malo pomanjkanje fantov, malo pa stroge odredbe glede takih prireditev, največ pa menda denarno vprašanje. Imeli smo samo par balov, ki menda niso bili preveč sijajno obiskani. Zato nam ni prav nič žal, ker tu se izčrpajo samo žepi in človeške moči. »Maškare« niso bile letos preveč iznajdljive, razen v tem, da so se po snegu peljali v aeroplanu. Ona slavna metliška maškerada, kakor jo pomnijo stari ljudje, je menda minila za vselej. Jokali ne bomo po njej. Za take »narodne« ostanke ni nikomur žal, ker s tem ne gre v pozabljenje narodova poezija.

Zima je v naših krajih od dne do dne hujša. Vsiz majujemo z glavami, kam bo to prišlo, kam pripeljalo? Že 50 let ne pomnijo stari možje take zime. Leta 1879. menda je bila tako huda zima, da je bilo toliko snega, vendar ni bilo tedaj toliko mraza. Snega imamo že skoro en meter. Pota so vsa neprehodna. Celo po mestu samem ne moreš priti po cesti, ampak se moraš stiskati k hišam, od katerih vsakdo odmetava sneg, za javno cesto mu ni mar, ker za to mora skrbeti mestni gospodar, on pa ni mestni gospodar. Celo mesto je precej mrtvo, ker ni okoličanov. Ti pa zopet ne morejo priti, ker so vsi prehodi zasneženi. Vsakdo se pa tudi v takem vremenu boji izpod strehe. Čudi se tudi vsakdo, da pri takem mrazu —16° C pada sneg, ke rje vendar premrzlo. Toda ugibati nič ne pomaga, kako je mogoče in kako ni mogoče, sneg je tu, pada in ne neha. Najhujše se pa še obeta, ako bo dolgo tako držalo. V Ljubljani so popokale vodovodne cevi, pri nas pa niso, ker jih sploh ni, ampak huje je to, ker je pomanjkanje vode kot lani poleti, ko je bila suša. Ljudje si to morajo hoditi iskat eno in več ur daleč. To je najhuje. Padavine izpod neba je še preveč, a vode pa manjka.

Vrhnika

Čebelnjak v ognju. V petek popoldne je pričel goreti čebelnjak gosp. Franca Groma na Storževem griču, kjer je imel v njem 60 panjev. Škoda je znatna. Požar se je videl po vsej Vrhniki. Gospodar je v strahu, da bi mu čebelice ne zmrznile, neprevidno grel čebelnjak, ki se je vnel. Rešiti se ni dalo dosti, le nekaj panjev je rešil. Druge čebele so zgorele.

Hud mraz, ki pritiska po vsej Sloveniji, je tudi naš kraj zagrabil v prav precejšnji meri. Vodovod je skoro zamrznjen po vsej Vrhniki tako, da ima del Vrhnike en potok, drugi del pa drugi potok, pa tudi Ljubljanica gre dobro v promet za naše mamice. Mraz je dosegel že do —27° C. V šoli ni pouka, tovarne skoro vse stoje, kmalu bo morala ustaviti tudi Polakova tovarna Indus, ki ji primanjkuje premoga.

Hripa nam tudi grozi. Po več hiš je kar zaprtih, ker so oboleli vsi domači. Nekaj jih je že umrlo, med njimi tesarski mojster Ignac Štirn.

Gostilničarjeva hčerka Anči Stržinar je z žerjavico hotela ogreti svinjak, da ne bi zmrznila svinja. Deklica je ostala dalje časa in pazila, da ne bi se prevrnila žerjavica. Pri tem je vdihala preveč ogljika. Po par minutah je v kuhinji omedlela. Poklicani zdravnik je konstatiral, da ji je škodovalo samo to, ker je zaužila preveč ogljika. Svare se vse gospodinje, ki imajo s tem opravka, da se varujejo tega. Je to na Vrhniki že drugi slučaj.

Opozarjamo, da se dobi nedeljski »Slovenec« že po prvi maši pri sledečih prodajalcih: Glavna zaloga tobaka, Jože Grom, Miha Opeka, Vl. Škrbec. Ko greste od prve maše, že lahko dobite »Slovenca«.

Novo mesto

Izžrebani porotniki. Za porotno zasedanje, ki se prične pri okrožnem sodišču v Novem mestu dne 4. marca t. l., so izžrebani sledeči glavni porotniki: Ajdišek Josip, posestnik, Vel. Češnjice 5; Fink Josip, gostilničar, Podturn 1; Alojzij Orel, posestnik in gostilničar, Fužina 14; Smuk Janez, posestnik, gostilničar in župan, Mlake 11; Primožič Anton, trgovec, Sp. Retje 5; Malnerič Ivan, Krupa 3; Stopar Franc, mlinar in posestnik, Metnaj 2; Kalin Jože, posestnik in mesar, Obrežje 18; Kožar Leo, posestnik, Šalka vas 16; Pacek Janez, posestnik, Vel. Podlog 12; Dimc Martin, posestnik, Dolenje 23; Zevnik Franc, posestnik, Čatež 16; Zupančič Jožef, posestnik, Male Pece 2; Šoštarič Karel, posestnik in mesar, Toplice 71; Nadler Ivan, posestnik, Hrovača 11; Fabjan Josip, posestnik in urarski mojster, Črnomelj 33; Štibernik Martin, posestnik in trgovec, Luče 41; Slak Jernej, posestnik, Dobrava 18; Knez Franc, posestnik, Vel. Cirnik 10; Koželj Gregor, trgovec, Mokronog 52; Kaplan Franc, posestnik, Videm 16; Andolšek Matej, posestnik, Vel. Poljane 32; Brsan Franc, posestnik, Orehovica 22; Sever Jože, posestnik, Kompolje 5; Ivanc Evgen, trgovec in župan, Sodražica 33; Pavlin Franc, posestnik, Ratež 6; Miletič Franc, posestnik in pečar, Gradac 48; Oblak Anton, posestnik in lesni trgovec, Graben 3; Ferfolija Alojzij, posestnik, Rožemnil 5; Fajdiga Franc, posestnik, Sodražica 50; Guštin Milan, posestnik, Polica 12; Bukovec Ivan, posestnik, Blatnik 11; Maurin Jurij, posestnik, Kralji 17; Malešič Julij, posestnik, Gradac 21; Kambič Josip, posestnik in gostilničar, Metlika 22. Kot nadomestni porotniki so pa izžrebani: Zagorc Jožef, kamnosek, Bršljin 27; Turk Anton, posestnik, Bršljin 19; Jakše Karel, posestnik, Brod 13; Mirtič Alojzij, ključavničar, Novo mesto 213, Windischer Jože ml., posestnik, Kandija 23; Darovec Matija, posestnik, Ločna 15; Mrvar Janez, posestnik, Ragovo 8; Hrastar Franc, posestnik in gostilničar, Šmihel 9.

Kranjska gora

Pokušen samomor. Jože Jakelj, še mlad fant, se je v četrtek pozno zvečer ustrelil s puško v levo stran glave. Krogla mu je sprednji, spodnji del obraza do očesa strašno razmesarila, a usmrtila ga ni. Velika sreča zanj. Poklicali so takoj duhovnika, ki ga je previdel. Silno se je kesal svojega groznega in nepremišljenega dejanja. Zjutraj so ga z vlakom odpeljali v ljubljansko bolnico.

Hud mraz pritiska in vlada tudi tu pri nas. Vendar, če pomislimo, da smo v slovenski Sibiriji, še primeroma ne tako hud, kakor drugod. Imeli smo na zavarovanih krajih največ do 21, na odprtih prostorih pa do 26 stopinj Celzija pod ničlo. Če pa še to pristavimo, da smo pri nas splošno dobro pripravljeni na dolgotrajno in ostro zimo, bo razumljivo, da ne trpimo še preveč. Bolezni tudi ni posebne med ljudmi, samo hripa je razsajala nekaj tednov, a je kmalu ponehala, žrtev smrtnih pa ni bilo. Veliko pa trpi vsled mraza divjačina, tako n. pr. je prišla srna notri v vas v neko šupo. Tam so jo prijeli vojaki in jo oddali lovcu, kjer je pa drugi dan poginila. Tekoče vode so skoro vse zamrznjene. Podkorenska Sava že; Pišenca, desni dotok Save, je pa tako majhna, da vsa njena voda, ki se zbere tekom dneva nad električno centralo, vzdržuje luč komaj do pol osmih zvečer, potem pa luč samo brli, če ni ravno pri rokah šibkejša, manj voltna žarnica.

Trbovlje

Orlovska telovadna akademija je radi mraza preložena.

G. Josip Mol, 85 letnik. Se čil in zdrav je obhajal pred tednom g. Mol, znani in spoštovani trgovec daleč na okoli, svojo 85 letnico rojstva. Rojen 1. februarja 1844, je prišel kot mlad učitelj na rudniško šolo, ki se je nahajala tačas v stari glažuti l. 1873. Vztrajal je v tej službi 6 let. L. 1875. se je poročil in prevzel trgovino pri cerkvi, ki jo še danes vodi. L. 1925. je na tihem, kot je njegova mirna narava, obhajal zlato poroko. V politiko se ni nikdar mešal, pač je pa v času 1880—1895, ko so bile Trbovlje izrečno nemčurske, pridno in tudi vztrajno deloval v narodnih društvih in se ni bal pokazati svojo slovensko barvo, kot marsikateri prosti obrtnik, ki je klečeplazil za tedanjo nemčursko rudniško gospodo. Bil je soustanovnik pevskega in tamburaškega društva »Zvon«, z ranjkim častitljivim in narodnim župnikom P. Erjavcem je ustanovil posojilnico in je po Erjavčevi smrti l. 1912 postal njegov naslednik — načelnik, kar je še danes. Kolikor nam je znano, je najstarejši človek v Trbovljah. Tudi njegova gospa je še čila. Bog jima podeli doživeti še mnogo spomladi!

Poroke v februarju. Ivan Pajer, rudar, s Karoline Urleb, delavko; Franc Šoba, čevljarski mojster, z Marijo Travenšek, zasebnico; Alojz Kišek, rudar, z Alojzijo Podlogar, služkinjo; Ivan Muhič, rudar, z Alojzijo Žniderič, služkinjo; Franc Lorber, strojevodja, s Franco Hudomalj, delavko; Martin Bibič, rudar, z Amalijo Jamšek, oredilko; Ivan Kosec, rudar, z Marijo Jamnik, delavko; Franc Kropaj, rudar, z Rozalijo Omerzelj, služkinjo; Martin Omerzelj, čevljarski mojster, z Marijo Majcen, zasebnico; Rudolf Prašnikar, rudar, s Terezijo Leskovšek, delavko; Franc Vidmar, rudar, s Štefanijo Biderman, služkinjo; Ivan Jereb, ključavničar, z Marijo Dolanc, zasebnico; Dominik Gostej, motorovodja, s Franco Podbrežnik, služkinjo; Jurij Drofenik, kovaški mojster, s Franco Verk, zasebnico; Jože Klopčič, rudar, s Hildo Podmernik, zasebnico; Mirko Čebin, rudar, z Marijo Hrastelj, služkinjo; Albin Turnšek, krojač, z Marijo Sitter, posestnico; Anton Novak, rudar, s Franjo Šuln, delavko; Anton Garbas, rudar, z Jožefo Sirk, delavko; Josip Franc Razboršek, trgovec, z Angelo Grčar, trgovsko sotrudnico.

Dol pri Hrastniku

»Kmečka svatba«, ki so jo v nedeljo 10. febr. v Društvenem domu priredili naši kmečki fantje in dekleta, je zelo lepo izpadla. Gledalcev je bila polna dvorana. Ampak zanimivo je pri vsem tem to-le: Pisatelj igre, režiser in vsi igralci — vsi so preprosti kmečki fantje in dekleta. Igra opisuje naše kmečko življenje in običaje. Je bilo res lepo.

Jesenice

Vsaka stvar ima svoje dobro stran, pa če je še tako zanič. Tako je mraz povzročil, da letošnji pustni torek ni bilo na ulicah videti niti ene pustne šeme. Včasih tako norenje in sramotenje verskih obredov, nemoralnega vedenja, da je morala na vsezadnje še sodnija govoriti, letos pa vsega tega nič.

Niso pa se jeseniški fantje zbali mraza ter kljub temu, da je dobesedno pokalo, vlekli velikanski ploh ter ga nato jako dobro prodali. Pokazali pa so, da so to res fantje od fare ter del izkupička za ploh, to je, 200 Din prinesli gosp. svetniku v župnišče kot dar Vincencijevi konferenci za jeseniške ubožce. Čast takim fantom!

D. M. v Polju

Prošnja železniškemu ravnateljstvu. Veliko uslugo nam je storilo železniško ravnateljstvo, ki nam je dalo na razpolago dvakrat na dan lokalni vlak Ljubljana—Zalog. Na ta način je ljudem, ki službujejo v Ljubljani, omogočeno, priti pravočasno v službo. Ta vlak ima štiri vozove, kar se je pa izkazalo za nezadostno. Pomisliti je treba, da samo na našem postajališču vstopi zjutraj v ta vlak do 300 ljudi. Ker je vlak že iz Zaloga precej zaseden, se moramo drenjati po stopnicah in pločnikih, kar je nevarno in pri sedanjem mrazu tudi veliko trpljenje. Tudi vozovi II. razreda (k ivelijo za III. razred) so v tako slabem stanju, da se ne dajo zapirati niti vrata niti okna. Kadar mede, morajo ljudje v vozovih imeti dežnike razpete. Zato prosimo železniško ravnateljstvo, naj bi nam dalo na razpolago take vozove, kjer ne bomo tako izpostavljeni vremenskim nezgodam.

Prosvetnih društev je v naši fari lepo število. Med vsemi je najbolj delaven orlovski odsek. Letošnjo zimo ima naš Orel pokazati mnogo prosvetnega dela. Skoro vsako nedeljo priredi kako predstavo, ki je vedno dobro obiskana. Na pustno nedeljo so nam fantje priredili »Kovačevega študenta«, ki je bil splošno zelo dobro podan. Fantje, kaj pa telovadba? Vsako leto ste nam priredili kako telovadno akademijo. Ali letos ne bo nič? Če ste preveč preobloženi z drugim delom, nam pa vsaj za poletje ne pozabite kaj prirediti.

*

* **Sveti Gregor na Dolenjskem.** Kar najstarejši ljudje ne pomnijo, se je zgodilo, dne 11. februarja je tudi pri nas pokazal toplomer 24 stopinj, dozdaj je bilo največ 17 stopinj. Ako ima kdo kaj opraviti, se dobro obleče in kolikor ga noge neso hiti, toda kljub temu se večkrat prikažejo navdušeni smučarji na našem griču. Mi pa lepo sedimo v društveni dvorani »Gregorskega doma« in poslušamo — halo Radio Ljubljana — ljudski pevec France Vidmar poje svoje pesmi in že vsi napeto poslušamo, in zopet — halo — godba dravske diviz. oblasti zaigra venček slovenskih narodnih pesm itd. Tako klub hudemu mrazu lepo živimo ob radiju.

Žiri. Bolj koncem sveta smo že. Mislili smo, da je hripa zgrešila pot k nam in šla čez mejo v Italijo. Pa se je že oglasila in v vsaki hiši imajo po enega ali več bolnikov. Tudi učiteljstvo je bilo bolno in šola za več dni zatvorjena, ker tudi otrok ni radi bolezni. Mraza imamo vsako jutro —27 ali —28 stopinj C. Dnevna »toplota« je —17. K temu pripomore tudi kraška burja, ki neusmiljeno dela zamete. Snega imamo, da iz njega ne vidimo. Teden dni smo bili popolnoma odrezani od ostalega sveta, samo pošta je redno prihajala.

Hrastnik. 14. febr je zima ponehala in celi dan sneži. **Prodnkcija premoga je padla.** To zimo so celo neki rudarji morali še k deputatnem premogu kupiti si ga. Predpustno norenje je zima reducirala in so ceselice bile le tam, kjer imajo monopol na nje.

Španska hripa! Influenca!
Za ojačanje rekonvalescentov je izborno sredstvo „Leciferrin". Vprašaj za svet zdravnika. Dobi se v vseh lekarnah.

RADIO

Številke svare

Avstrijci so se zgrozili ob ugotovitvah zadnjih statističnih pregledov radijskega gibanja v Avstriji. V istem času namreč, ko je porast naročnikov v Nemčiji znašal 30%, so mogli Avstrijci zabeležiti svoj uspeh le z 10%. Ali ni to tudi zguba?

Pri iskanju vzrokov so dognali dva: program da ni dovolj zanimiv, pester, dober, potem pa prenosi da so slabi. To Dunajčane skrbi. In razmišljajo: Ravag (Dunajska radijska oddajna postaja) je prav tako trgovsko podjetje kot vsako drugo. Ljudje torej za svoje dajtve zahtevajo blaga, protidajatev. Če so plačali naročnino, zahtevajo dober program in dober sprejem. Čisto po pravici. In s tako pravico, da bi še celo sodnik ne mogel prav dati postaji, če izterjava naročnino, pa ne nudi niti dovolj dobrega niti dovolj dobro programa. Tudi monopolska pravica na tem ničesar ne spremeni. Če je v kmetiški vasi samo en kramar, potem so ljudje prisiljeni pač pri njem kupovati. Brez mila, sladkorja in sveč pač ne shajaš. Brez radia se pa končno že da živeti. V takem boju je močnejši vedno tisti, ki lahko počaka ali se celo odreče.

In pri radiu je to poslušalec, naročnik. Prav zato je ugotovitev razmerja 10 : 30 v porasti naročnikov med Avstrijo in Nemčijo Avstrijce zaskrbela. To znači, da naročniki — stavkajo. Novih naročnikov ni, stari odpovedujejo. Kaj ne bi, če se programi, ki jih Budimpešta prenaša z Dunaja tudi na Dunaju boljše slišijo iz Budimpešte kot z Dunaja? In kako bi ne, če je program pust, monton: dopoldne kvartet, popoldne kvartet, potem eno predavanje, dve učni uri? Šele večerni program je nekoliko boljši. Drugi dan pa zopet: kvartet, kvartet, jezikovni tečaj, predavanje — in tako dan za dnem, teden za tednom. Se mora človek res naveličati. Zato tudi le 10%!

Morda ne bi bilo napačno nekoliko misliti ob teh nemškoavstrijskih težavah tudi na naše razmere. A pri nas je vedno isto: usoda malega naroda nas tepe povsod, tudi v radiu. Pregovor, da je za malo denarja malo muzike velja v radiu dobesedno. Ob enem in drugem, o programu in o oddajanju bomo v kratkem spregovorili obsežneje. V prizadevanju, da dvignemo število naročnikov čimprej čimbolj, moramo paziti pa še na nekaj: več propagande za radio! Naše dnevno in tedensko časopisje, pa tudi revije posvečajo vse premalo pažnje temu izredno važnemu kulturnemu vprašanju. Naravnost nerazumljivo nam je, kako more del našega časopisja radijsko vprašanje naravnost bojkotirati. In končno še to: Organizirati prodajo dobrih radijskih aparatov. Več reklame, kolektivne in specialne po naših listih! Zastopnike razposlati po deželi, da ljudem radio pokažejo, predvajajo. In še mnogo drugega, kar si bo spreten trgovec znal izmisliti.

Potem bomo lahko šteli naročnike v deset in desettisoče, potem bomo verjeli o zvišanju oddajne energije na 60 kw, potem ne bomo več le sanjali o prenosu slik in še o marsičem, marsičem...

Radio tudi za kmeta

Madjarski parlament je sprejel zakon, po katerem bo morala vsaka, tudi najmanjša občina nabaviti radijsko napravo, da se omogoči dostop važnih radijskih vesti kmečkemu prebivalstvu. V Franciji je država dovolila družbi »Radio-Agricole«, torej radiu za poljedelstvo, znatno podporo. Povsod prodira zavest o pomenu, ki ga imajo naglo sprejeta in tudi oddana važna sporočila za tiste, ki skrbe s poljedelstvom in živinorejo, z vrtnarstvom in sadjarstvom za prve in neizogibne človekove potrebe. Če zahtevamo radio za malega kmeta, je jasno, da se ne bomo zadovoljili s kako »uro kmetijstva«. Za par strokovnjakov je to že kar prav, ako poslušajo. S praktičnim življenjem in delom kmetovim pa ima to jako malo opravka. Tu je treba stvar že drugače poprijeti.

Kako? Gre za dvoje stvari: za oddajanje in sprejemanje. Sprejemanje zaenkrat še nikakor ni tako samo po sebi umevno baš v krogih, za katere gre. Baš za tem gre naša propaganda za radio — popularizacija radija zlasti na kmetih! In kakor je v starih časih oni kralj Henrik želel, da bi imel vsak državljan v nedeljo svojega piščanca v loncu, tako bi želeli mi, da bi imel vsak kmet najmanj svoj detektor v hiši in seveda tudi ne samo za ob nedeljah. S pobožnimi željami pa seveda še ni opravljeno. Sistematska propaganda in pametne olajšave baš pri naročnini bi mogle pri tem odločilno vplivati.

Druga stvar pa je sprejemanje — na pripravnih krajih po vaseh. Občinski urad, šola, župnišče, prosvetni domovi naj bi bili središča, ki bi sprejeta poročila tudi oddajala: z zvočnikom, z razglasi, na različne načine. Tudi to zasluži pažnjo.

Glavno pa je in ostane: oddane stvari morajo biti zares zanimive, važne in koristne! Prilagoditi se morajo času in potrebam tistih, katerim so namenjene. Zima je glavni čas, v katerem ima kmet čas, da se uči.

Za prihodnjo zimo so torej ti naši nasveti že lahko koristni. Več pažnje pa bi morale posvečati temu vprašanju razne kmetske, higienske propagandne, prosvetne institucije, potem pa tudi državna in samoupravna oblastva.

Radio, mraz in še kaj

Že parkrat je bilo zapisano v listih, kaj da je neki vzrok tej hudi zimi. Pravo pa so pogruntale šele naše ženice: Radio, oziroma njegov napovedovalec. Bilo je to tako: šel sem zvečer po vasi, ko naletim na skupino ženic, ki so tajale vodnjak in pri tem tarnale: celo zimo že ni bila »šterna« zamrznjena, danes je pa ne moremo niti odtajati. Pa jih potolažim, da je napovedal radio zopet nov, še hujši val mraza. Ne bom pripovedoval, kaj je bilo potem, samo to rečem, da je lahko g. napovedova ec vesel, da ga ni bilo tam; ne bilo bi mu dobro. Torej naj bo odslej previden in naj pove, da bo jutri toplo ..

Nismo vsi tega mnenja, kot naše mamice, nego smo hvaležni za vremenske napovedi, ker imamo radi tega ogromne koristi. Vsaj pri meni je bilo tako, sicer bi imel vse kleti pod vodo, ker bi se ne bil toliko zavaroval nekega večera pred vodo, ker je kazalo takrat, da bo toplejše vreme; pa je napovedal: Jutri hud mraz!

S predavanji smo na kmetih zelo zadovoljni. Na to bi pa opozoril, da so se večkrat že čule pritožbe, da gotovi predavatelji pretiho govore. Poleg kmetijskih predavanj so priljubljena posebno zdravstvena in poučna predavanja, kjer se slušatelji kaj naučijo. Glede opoldanskega programa omenim, da se nam dopade posebno domača narodna glasba in šaljivi prizori kot n. pr. Danilova, o kateri se še danes pogovarjamo, dočim romunskega »Markota« še nobeden ne posluša ne. Nerazumljivo se nam zdi, zakaj vendar ne oddajate več cerkvenih pridig. Izgovor, da se gotovi judje norčujejo iz njih, ne drži, ker kar je brezvercev, jim itak ni treba poslušati in ta čas slušalke lahko odložé! Če pa slučajno kako pridigo vjamejo, jim pa tudi ne bo škodovalo. Prepričan sem, če kak puhloglavec vjame oziroma posluša par zares lepih govorov, da ne bo odslej kar tako zabavljal čez pridige.

H koncu naj še povem, kako sem pridobil zadnjič novega naročnika za radio in sicer po nasvetih g. Janka Makarja. Ker imam mlin je v hiši vedno dosti strank, s katerimi se pogovarjamo, ko je opravljen dnevni posel; največkrat gre beseda o radiu in če slučajno še oddaja, ga seveda poslušamo. Pri tem sta se dva, brat in sestra, posebno privadila in stala venomer pri meni in poslušala, da sem jaz, ki imam samo detektor in dve slušalki, komaj katerikrat prišel zraven; seveda to meni ni bilo všeč, in sem jima prigovarjal, naj si ga nabavita sama, saj je njihova hiša vendar najboljša v vasi. Tistih par grošev, da se jima ne bo nič poznalo. O tem sta bila prepričana tudi onadva, toda starši so rekli svoj »veto« in je bilo vse prigovarjanje zaman. Pri tem mi pride na misel predavanje g. Makarja, ko se je baš bližal materin god. Nasvetujem jima naj ji kupita za »vezilo« radijski aparat. Zgovorili smo se, naj jaz kupim vse skupaj in postavim kritje bo že prišlo od nekod. Da bi videli, kdo je sedaj najbolj navdušen radio-amater! Baš mati! To pa zato, ker prvič je bilo to darilo njej za god in se ga ni upala braniti, pa še zato, ker je spozna'a stara ženica neprecenljivo vrednost radia tako po vsebini predavanj kot radi tega, ker je sin sedaj vedno doma in posluša, dočim je bil prej vedno po gostilnah in veselicah. Sedaj se mu pa škoda zdi zamuditi kako predavanje.

Razume se seveda, da sem sedaj jaz za vse odgovoren: če prenos ni dober, če se spored zakasni ali zavleče, če predavatelj govori pretiho. Kar do mene pride in mi ukaže naj to reč uredim, če sem že aparat skomandiral. In to sem naredil s tem svojim pisanjem. F. Aljančič.

Po radijskem svetu okoli

RADIO VODI AUTO!

Ob priliki berlinske automobilske razstave je tvrdka Oppel pokazala prav zanimiv tehniški eksperiment, ki je izzval po berlinskih ulicah precejšnjo pozornost. Šlo je za majhen avto tvrdke Oppel (4 konjske sile), ki ga je vodil radio in je vozil brez šoferja po ulicah, se pravilno pokoraval znamenjem nemalo začudenih prometnih stražnikov. Pri natančnejšem opazovanju pa si opazil, da je vozil v nekoliki razdalji od tega auta drug auto (vodilni auto), v katerem so se nahajali trije gospodje, ki so baje ob vsakokratni potrebi oddali z malim oddajnim aparatom primeren valovni pogon. Tega pa je sprejemala, kolikor se je dalo videti, okvirna antena, ki je bila pritrjena na praznem autu ter ga vodila do sprejemnega aparata. Na mestu, kjer se na aparatu ponavadi namesti zvočnik, pa je bila priključena naprava, ki omogoča vodstvo od daleč in ki spreminja od vodilnega auta radijskotelegrafsko oddana povelja v odgovarjajoče mehanske gibe. Vsa naprava pa sloni na principu električnega zvonca in je brez dvoma zelo zanimiva.

* * *

Evropska radijska konferenca v Pragi. Uprave evropskih postaj se zbero na pobudo Čehoslovaške v dneh 4. do 13. aprila t. l. v Pragi, da pretresejo v prvi vrsti zadeve razdelitve valov in meddržavnega radijskega prometa.

Peta oddajna postaja v Čehoslovaški. Iz Užhoroda poročajo, da se je češkoslovaška odločila da postavi v Užhorodu oddajno postajo in sicer na mesto sedanje vojaške oddajne postaje. Energija nove postaje bo znašala 5 do 10 KW z valovno dolžino med 300 in 350 m. Gradbena dela naj bi se pričela spomladi, da bo nova postaja prihodnjo zimo že začela z oddajanjem. Uradni jezik bo rusinski.

Radio v nemških vlakih. Nemška »Reichsbahngesellschaft« je začela s poskusi za sprejemanje radia v vlakih. S primernimi ojačevalci in napravami naj se potnikom da prilika, da na daljšem potovanju s slušalkami poslušajo radio.

Radio regulira ure. Sovjetski izumiteljski urad je priznal inž. Zlotnikovu patent za njegov izum »radijske super-ure«. Ta aparat baje sinhronizira poljubno število v to prirejenih (celo žepnih) ur.

Služba božja v radiu. Pri evharističnem kongresu v Sidneju v Avstraliji, ki se ga je udeleži o 150.000 ljudi, so hoteli, da bi vsa ta ogromna množica vernikov istočasno pela svete pesmi. Pomagali so si takole: Blizu cerkve je velik orkester igral melodije pesmi, orkester so prenašali po radiu ob cesti koder se je pomikala procesija pa so postavili 60 močnih zvočnikov. Poskus je krasno uspel.

Enostavna iznajdba. Američani so nekaj novega iznašli, ali pa »pogruntali«. Ako pevca spremlja orkester ali kak instrument, pravijo da pokrijejo mikrofon z mokro cunjo, da se glas sliši bolje in izraziteje.

Odlikovanja za napovedovalce. Ker je dobro napredovanje po radiu velikega pomena za gojitev lepe izgovorjave med poslušalci, je ameriška radijska nadzorstvena komisija razpisala tekme med napovedovalci. Kdor doseže najboljši uspeh, bo odlikovan s posebno svetinjo.

Kanarček med odmori. — V zadnjem času si marsikatera postaja beli glavo s tem, kako bi med odmori označila svojo postajo, da vsakdo takoj ve, katero postajo sprejema. Z metronomi in zvonovi in narodnimi himnami poskušajo, pa je še zmeda in nejasnost. Našo kukavico nam marsikje zavidajo. In prav po našem zgledu si je postaja Lille izbrala kot znak za odmor — kanarčka. Pravega živega kanarčka. Izbran je bil ta znameniti tiček izmed 238 drugih, ki so jih poslali na zbirno tekmo. — Če boste torej kdaj med sprejemanjem zaslišali v svoji sobi čvrčanje kanarčka iz aparata, boste takoj vedeli — aha, to je Lille!

Višje cene. V Avstriji so kovinski delavci več časa stavkali. To je povzročilo znatni porast cen cinku, aluminiju in bakru. Ker se te kovine največ rabijo v radijski industriji, zato je pričakovati zvišanja cen radijskim potrebščinam in aparatom. O povišku cen so svoje zastopnike že obvestile firme Kapsch, Berliner in Ingelen. Tvrdka Ingelen bo v Ljubljani otvorila lastno propagandno pisarno in v zvezi s tem določila prodajne cene za Slovenijo. Te bodo seveda višje ko sedanje.

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 17. febr.: 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. — 10.30 Elektrika in gospodarstvo, predava ing. Ditrich. — 11 Snegulčica, izvajajo člani Narodnega gledališča, nato Radio orkester. — Časovna napoved. — 15 Značaj koroških Slovencev, njihove šege in običaji, predava vseučiliški prof. dr. Rožman. — 15.30 Reproducirana glasba. — 16 Planinski spomini, predava prof. Janko Mlakar. — 16.30 Lahka glasba, izvaja Radio orkester. — 20 Poje kvartet »Ljubljane« — Radioorkester. — 22 Poročila.

Ponedeljek, »18 febr.: 12.30 Reproducirana glasba. — 13 Časovna napoved, reproducirana glasba — 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Češčina, poučuje g. Novak. — 19 Francoščina, poučuje dr Leben. — 19.30 Posamezne oblike in slike tuberkuloze, predava dr. Franc Debevec, spec. za tuberkulozo. — 20 Sonatni večer — trio (cello, flavta, klavir izvajajo člani opernega orkestra: 1. Bach: Sonata za flavto in klavir, 2. Beethoven: Sonata za cello in klavir. 3. Wienawski: Legenda VIII. 4. Massenet: Serenada pitoresque (VIII) cellosolo. Uvodno besedo govori dr. Dolinar. — 22. Poročila in časovna napoved.

Torek, 19. februarja: 12.30 Reproducirana glasba. — 13 Časovna napoved, reproducirana glasba. — 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Zima in zimska turistika, predava g. Kunaver. — 18 Antologija slovenske lirike, predava ravn. Bratina. — 19 Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernik. — 19.30 Dim in saje. — Električna kurjava in razsvetljava, predava prof. Pengov. — 20 Schiller: »Kovarstvo in ljubezen«, izvajajo člani nar. gled. — Radioorkester. — 22 Poročila in časovna napoved. —

Sreda, 20. febr.: 17 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Pravljice, pripoveduje pisatelj Milčinski. — 19 Srbohrvaščina, poučuje prof. Mazovec. — 19.30 Pomen antike za razvoj evropske kulture, predava dr. Bradač. — 20. Wagnerjev večer — izvaja Radio-orkester. — 22 Poročila in časovna napoved — 22.15 Sprehod po Evropi.

Četrtek, 21. febr.: 12.30 Reproducirana glasba. — 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17 Koncert Radio-orkestra. — 18 Češčina, poučuje g. Novak. — 18.30 Izboljšanje travnikov, predava ing. Rado Lah. — 19 Naše sosednje države, predava dr. Bohinec. — 19.30 Prenos opere. — 22 Poročila in časovna napoved.

Petek, 22. febr.: 12.30 Reproducirana glasba. — 13 Časovna napoved, reproducirana glasba. — 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Gospodinjska ura, predava gdč. Krekova — 19 Francoščina, poučuje dr. Leben. — 19.30 Uvod v glasbeni svet, predava dr. Vurnik. — 20 Volaričev večer: sodelujejo: dr. Lavrenčič, Marij Kogoj, Jug in kvartet »Ljubljane«. 22 Poročila in časovna napoved.

Sobota, 23. febr.: 12.30 Reproducirana glasba. — 13. Časovna napoved, reproduciran glasba. — 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17 Koncert Radio-orkestra — 18 Književna ura. — 18.30 Delavska ura. — 19. Nemščina poučuje ga. dr. Piskernik. — 19.30 Veroslovje predava univ. prof. dr. Ehrlich. — 20 Citraški večer. Vmesne točke igra g. Verbič na harmoniko. — Radio-orkester. — 22. Poročila in časovna napoved. — 22.15 Sprehod po Evropi

Nedelja, 24. febr.: 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. — 10.30 Predavanje iz poljedelstva ing. Ditrich — 11 Jonny—Jazzband. — 15 Stanje vode in časovna napoved. — 15.30 Humoristično čtivo, pisatelj Milčinski. — Lahka glasba. — 16.30 Kako se spreminja obličje naše zemlje, dr. Bohinec. — Pevski večeri dij. zbora realne gimnazije pod vodstvom prof. Bajuka.

Drugi programi:

Nedelja, 17. februarja.

Zagreb: 11.30 Dopoldanski koncert. — 17 Plesna glasba. — 18.30 O Italiji. — 20 Opera. — **Praga:** 9 Cerkvena glasba. — 11 Opoldanski koncert. — 16.30 Orkester. — 19.30 Opereta — 22.20 Plesna glasba in sport. — **Stuttgart:** 12 Pesem o živem življenju — 15.30 Spokorniški koncert. — 18 Legende. — 19. Svete pesmi. — 20 Večerna cerkvena glasba. — 21.15 Gavan, misterij. — **Toulouse:** 13.45 koncert — 21.30 Vojaška godba. — 22.25 Iz Rossinijevega Brivca seviljskega. — 23 Jazz. — **Bern:** 10.30 Pridiga — 15.30 Popoldanski koncert. — 19.30 O starem Bernu. — 20.30 Solisti in orkester. — 22 Nočni koncert. — **Katovice:** 10.15 Služba božja. — 12.15 Kvartet. — 15.15 Simfonični koncert iz Varšave. — 19.20 Popularni koncert — 20 Vesele pol ure. — 20.30 Večerni koncert iz Varšave. — 22.30 Plesna glasba. — **Rim:** 10 Cerkvena glasba. — 11 Dantejeve Vice, XV. spev. — 13 Trio. — 17 koncert. — 20.45 Simfonični koncert. — **Berlin:** 9 Služba božja. — 11.30 Godba. — 13.15 Šah. — 15.30 Pravljice. — 16.30 Lahka glasba. 19 O delavskih mezdah. — 19.30 Higiensko predavanje. — 20 Orkester. — **Dunaj:** 10.20 Zborovo petje. — 11 Simfonični orkester. — 15.40 Popoldanski koncert — 17.30 O havajskih otokih. — 18.15 Glasbena akademija. — 20.05 Radijska drama. — Nato koncert. — **Milan:** 10.30 Cerkvena glasba. — 12.30 kvartet. — 16 Veseloigra. — 21 Opera. — **Budapest:** 9 Kosmetika. — 10 Služba božja. — 16 Koncert. — 18 Drama. — 22 Vojaška godba. — 23.15 Prenos narodnih pesmi iz Zagreba. — **Varšava:** 10.15 Cerkvena glasba. — 12.10 Koncert varšavske filharmonije. — 15.15 Simfonični orkester. — 17.15 Svečanost o priliki zlatomašniškega jubileja Pija XI. — 20.30 Večerni koncert.

Ponedeljek, 18. februarja.

Zagreb: 17.30 Glasba iz Europa-kino. — 19.45 Glasbena šola — 20.30 Prenos. — **Praga:** 11.15 Plošče. — 12.30 Opoldanski koncert. — 15.30 Sport. — 16.30 Popoldanski koncert. — 18.25 Delavsko predavanje. — 19.05 O ljubezni — 20.30 Prenos z Dunaja. — **Stuttgart:** 16.35 Operna glasba. — 1815 O Madagaskarju. — 20 Švabski večer. — Nato lahka glasba — **Toulouse:** 13.45 Koncert. — 14.10 Petje. — 21.55 Koncert — 22.25 Chopinova sonata v b. — 22.45 Plesna glasba. — **Bern:** 16 Popoldanski koncert. — 16.30 Knjižna ura. — 20.15 Melodrama. — 20.50 Ogrski koncert — **Katovice:** 16 Plošče. — 17.55 Popoldanski prenos iz Poznanja. — 19.10 Poljščina. — 20.30 Prenos iz Varšave. — 22.30 Plesna glasba. — **Rim:** 13 Trio. — 17.30 Prenos iz filharmonične akademije. — 20.45 Lahka glasba in veseloigra. — **Berlin:** 16.30 Izvajanja komponistov. — Kavarniška glasba. — 19.30 O mladi generaciji. — 20.30 Prenos iz Varšave. — Nato plesna glasba. — **Dunaj:** 11 Kvartet Cerda. — 16 Kvartet Sliving. — 18.50 O portretu. — 20 Pevski večer — 20.30 Prenos iz Varšave. — Nato večerni koncert. — **Milan:** 12.30 Kvartet. — 16.30 Kvintet. — 17.20 Deca poje. — 20.30 Opereta. — 23 Jazz. — **Budapest** 9.15 Trio. — 16 Legende. — 17.40 Ciganska godba. — 19.30 Koncert filharmonične družbe. — **Varšava:** 12.10 Plošče. — 17 Vojaško predavanje. — 17.55 Koncert iz Poznanja — 20.30 Klavirski kvartet. — 22.30 Plesna glasba.

Sport

SK Jadran. Redni občni zbor dne 24. februarja 1929 se ne vrši v Narodni kavarni, ampak v salonu gostilne »Usenik«, Boštnikov trg 2. — Predsednik.

Mladinske drsalne tekme. SK Ilirija izvede danes dopoldne od 10. do 12. ure na svojem drsališču drsalne tekme za moško in žensko mladino v skupinah do starosti 16 let ter nad 16 do 18 let. Pričakovati je mnogoštevilne udeležbe, saj ima na vseh drsališčih glavno besedo naraščaj, dečki kot deklice. Zlasti zanimivo obeta biti prosto drsanje, v katerem bodo mogli mali in mladi tekmeci izraziti že v večji meri svoj talent in ambicioznost kot v obveznih vajah. Prijave se sprejemajo v garderobi na drsališču do pol 10 ure, ko se morajo vsi tekmovalci in tekmovalke predstaviti razsodišču. Na zahtevo morajo prijavljeni predložiti dokaz o starosti s šolsko knjižico ali krstnim listom. Prijavnine ni, običajna vstopnina za drsališče se udeležencem tekme povrne. Zmagovalci v vsaki skupini dobijo darila, obdarovani bodo tudi vsi ostali tekmovalci in tekmovalke.

*

»Planinski Vestnik« št. 2 prinaša: Nov razmah tujskega prometa in turizma v Kamniško-Savinjskih Alpah (str. 25). — Jos. Vandot: Prisojnikovo kraljestvo (str. 28). — M. Kajzelj: Na Škrlatico v zimskem snegu (str. 33). — Dr. Jakob Prešeren: Odlomki iz vojnega dnevnika (str 35). — Rado Pavlič: Čez Karavanke na Visoke Ture (str. 38). — Dr. H. Tuma: Imenoslovje Julijskih Alp (str. 42). — Obzor in društvene vesti. Slike: Ob solnčnem zahodu na Uskovnici.

OSEM IZVOLJENCEV V FIFI

ali navdušeni amateri.

Na zadnji seji Fife so sklenili nekaj prav lepega: Predsednik Fife in vsi sedmeri podpredsedniki imajo na potovanju prosto vožnjo prvega razreda s spalnim vozom in vsak dan 10 dolarjev dijet. Vsi drugi člani načelstva se smejo voziti le v drugem razredu oziroma smejo le drugi razred zaračunati, vozijo se kot običajno pač vsi skupaj večinoma v tretjem razredu. Seveda drugi člani ne dobijo 10 dolarjev dijet, temveč samo 5. Na prihodnjem občnem zboru bodo hoteli vsi člani postati podpredsedniki. Že doslej se je odbor Fife rad okoli vozil, sedaj se bo gotovo še bolj.

Poslano*

Gospod IVAN HRIBAR, Ljubljana.

Izšli so sedaj Vaši »Spomini«, v katerih ste proti mojemu pokoj. očetu nakopičili nelepih napadov. Z ogorčenjem zavračam te izpade kot povsem neosnovane. O tem morate biti tudi Vi uverjeni, ker si drugače ne morem razlagati Vašega nastopa ob krsti mojega očeta, ko ste ga javno poveličevali. Ali pa je bil morebiti Vaš takratni govor le neiskreno besedičenje?

Zato z mirnostjo prepuščam javnosti, da sodi in obsodi Vaše blatenje pokojnega. Isti je še dobro znano, kaj je bil in kakšen je bil dr. Tavčar in bo zato znala pravilno oceniti Vaše postopanje. Lahko ste pa uverjeni, da z Vašimi s samohvalo prepojenimi »Spomini« ugleda mojega pokojnega očeta nikdar zmanjšati ne morete.

Ni lažjega kot napadati mrtve, ki se ne morejo več braniti. Velja pa še vedno dostojni družbi načelo, da se mora tak postopek kvalificirati kot skrajno ne fair. Zato se tudi Vaše ravnanje samo obsoja kot nedostojno.

Ljubljana, 15. febr. 1929. Dr. Ivan Tavčar.

V LASTNEM DOMU RESNIČNO DOBER KONCERT SAMO Z

AMPLION ZVOČNIKOM

VSAK DAN 8-12, 2-6

POSLUJE INSERATNI ODDELEK „SLOVENCA" V PAVILJONU POLEG UNIONA — NAROČNINA — INSERATI.

Več luči!

Pij XI.

Katoliški svet slovesno praznuje sedmo obletnico, odkar je bil Pij XI. kronan za vladarja katoliške cerkve, za vidnega namestnika Kristusovega. Tembolj slovesno letos, ko je združen s tem spominom petdesetletni jubilej mašništva in z občudovanjem in ponosom, ker je vprav na sedmo obletnico za vedno odpravljeno tako zvano rimsko vprašanje. Pa tudi nekatoličani, ki imajo čut za temeljne duhovne in moralne dobrine človeštva, govorijo in pišejo s spoštovanjem in občudovanjem o sv. očetu Piju XI. Saj je vseh šest let svojega vladanja z vsem svojim ugledom in vplivom, v polni zavesti svoje velike odgovornosti pred Bogom delal samo za en glavni cilj: mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem.

Za resnične katoličane je sv. oče oseba, ki ima od Boga oblast, da jim ohranjuje, razlaga, oznanjuje Kristusov nauk o življenju po božji volji in v srečo posameznika in družbe in vodi k Bogu narode. In to je vzrok spoštovanja in ljubezni ter zvestobe, ki jo ohranjujejo nasproti njemu. To spoštovanje, ta ljubezen in zvestoba so nespremenljive od začetka, ko je bil izvoljen za papeža pa do danes in jutri. Saj koreninijo v božjem poslanstvu papeža, je čuvstvo, ki izvira iz živega verskega prepričanja. Ostane in ostati mora vsakemu katoličanu, čeprav bi se pokazale kake napake, ki izvirajo iz človeške omejenosti ali slabosti ali grešnosti, kakor otroku mora vedno ostati spoštovanje do očeta. Stopnjuje se pa umevno to čuvstvo še bolj, ko vidimo papeževo delo, ki izžareva iz njegove globoke zavesti svojega duhovnega poslanstva. In po delu v teh šestih letih lahko postavimo Pija XI. v vrsto največjih papežev 19. in 20. stoletja.

Za mirom ječi človeštvo, in dela poskuse, kako bi ga utrdilo. Pij XI je vsak poskus pozdravil in podprl s svojim ugledom. Ni pa pozabil opozarjati, da so temelji pravega miru v notranjosti človeka in družbe, v moralnih, duhovnih stalnih vrednotah. Zato je šlo njegovo prizadevanje vedno za tem, da bi se te vrednote spoznale, priznale in utrdile v družbi. Zato je poudarjal avtoriteto, zato je iskal potov in sredstev, da ugled katolicizma poveča in razširi, da izpelje katoliško akcijo, samo zato da človeštvo narodi, države, družine in posamezniki priznavajo oblast Boga, sprejmejo njegovo voljo in njegove darove in tako z božjimi vrednotami kujejo in ustvarjajo in ustaljajo mir in srečo in napredek človeštva.

K pokorščini do vsake legitimne oblasti opozarja državljane, ne molči pa, če oblastniki preganjajo vernike in krščansko življenje kakor v Rusiji in Mehiki in opominja vladajoče, da je njihova glavna naloga, da skrbijo za blaginjo ljudstva. Z očetovskim srcem pomaga dejansko, kjer so velike nesreče, lakota ali razne nezgode zadele prebivalce, videl je samo nesrečo in potrebo brez ozira ali so katoličani ali ne, ali je država prijateljska ali sovražna (Rusija, Kitajska itd., itd.)

Z vesoljno, Kristusovo ljubeznijo objema papež svet, da bi vse pridobil za Kristusa, da bi njihov napredek postavil na nepremične Kristusove zakone in vdahnil božje sile v njihovo življenje. Zato tako skrbi za misijone, zato se s toliko ljubeznijo zanima za vzhodne kristjane. Ne vodi ga želja posvetnega vladanja, — saj kateri papež je bolj iskreno in pogosto poudarjal, da Cerkev nima politično osvajalnih namenov, kakor vprav Pij XI! — vodi ga le želja, da bi vsi narodi dejansko priznali božjo oblast in sprejeli Kristusove zapovedi ter milosti v svojo srečo in slavo božjo.

In zato Pij XI oznanja vedno, da prava obnova človeštva poteka le iz notranjosti in le tedaj morejo biti mir trajen, avtoriteta močna, svoboda resnična, napredek v srečo, če koreninijo v vesti in jih preveva Kristusov duh. Le iz verske in moralne obnove pričakuje obnovo družbe in človeštva. In zato kliče vse katoličane k poglobitvi tega življenja zato jih kliče k zadoščevanju za prezir in greh, ki se vtaplja človeštvo v njem.

Vladarstvo papeža ni od tega sveta, ne išče svetnih dobrin razen kot sredstva za izvrševanje velike duhovne naloge, je pa to vladarstvo vendar za ta svet, za človeštvo, za vse njegovo teženje in delovanje, za vse negotovo tavanje, iskanje in omahovanje. Je za vse človeštvo, da mu z lučjo Kristusovega nauka sveti, da ga z resnobo klicarja s Siona opominja, da ga h Kristusu vodi.

Rešitev rimskega vprašanja

Da je sprava med sv. stolico in italijansko državo svetovnozgodovinskega pomena, ni treba še posebič naglašati. Velika pogreška pa je motriti rimsko vprašanje kakor kako dnevno, četudi svetovnopolitično vprašanje. V strankarskih bojih in težnjah so skušali v Italiji sami zavijati rimsko vprašanje kot politično vprašanje, toda zoper vse take poizkuse je sv. stolica uveljavljala dosledno s strogo logiko, da je rimsko vprašanje versko, moralno, juridično vprašanje. Papeži od Leona XIII. do Pija XI. so kot papeži, torej ne samo kot suvereni odvzetega ozemlja sv stolice protestirali zoper dejanje leta 1870. in izjavljali pred vsem svetom, da rimsko vprašanje ni rešeno.

Za neodvisnost in svobodo Cerkve.

O rimskem vprašanju govoriti so pač prvi poklicani papeži, ne ker so osebno interesirani, ampak ker so oni edini vrhovni in vesoljni čuvarji in tolmači Cerkve ter njenih pravic in zadev. Papeži so govorili jasno dovolj. Rimsko vprašanje je vprašanje neodvisnosti in svobode papeštva v izvrševanju njegove najvišje cerkvene oblasti. Leon XIII. je pisal 15. junija 1887 kardinalu Rampolli pismo o rimskem vprašanju. Papeževa oblast je od Kristusa. Imajo jo papeži, da morejo do konca sveta nadaljevati v svetu spravno poslanstvo Sinu božjega. Odlične pravice in velike oblasti vsebuje, kakor jih treba za vladanje prave in najpopolnejše družbe. Po svoji naravi in po Kristusovi volji ne sme biti ta oblast podrejena nobeni svetni oblasti. Imeti mora neodvisnosti in svobodo v izvrševanju svoje vzvišene službe. Ker od neodvisnega izvrševanja najvišje cerkvene oblasti zavisi blagor vse Cerkve, je prevažno, da je ta neodvisnost zadostno zajamčena. Papež poudarja, da neodvisnost in svoboda papeštva veličastno pridobita na moči in sijaju, ako se združita z Rimom, naravnim sedežem papežev, središčem cerkvenega življenja, glavnim mestom katoliškega sveta. Doslovno pravi Leon: »Tu, kjer papež redno biva, vlada uči, ukazuje, da mu morejo verniki vsega sveta izkazovati spoštovanje, vero, pokorščino, ki so jo dolžni v vesti, tu je še prav izredno treba, da je v takem položaju neodvisnosti, da ne samo kdorkoli niti najmanj ne ovira njegove svobode, ampak da je tudi jasno, da je ne.«

Leonovo stališče je stališče tudi njegovih naslednikov. Pij XI. je protestiral: »Ker se je kršilo jamstvo papeževe svobode, so se ustvarile anormalne razmere, ki težko in trajno vznemirjajo vest katoličanov vsega sveta.. Mi protestiramo, da branimo pravice in dostojanstvo apostolske stolice, ne iz neizmerne in posvetne častihlepnosti, kakršne bi se sramovali, ampak samo zaradi dolžnosti vesti.«

Papeštvu je bilo v rimskem vprašanju le do neodvisnosti in svobode papeštva v izvrševanju vrhovne cerkvene oblasti. Ni mu bilo v prvi vrsti za posvetno državo ali mogoče celo za kakšno mogočno državo. Že Leon XIII je ogorčeno zavrnil misel, da bi šlo papeštvu za svetno oblast kot tako. »Drznejo se trditi« — je dejal l. 1888. — »drznejo se trditi, da papeža vodi duh častihlepja in pohlepa po svetni veličmi .. Pač više gredo naše namere: v resnici gre za veliko zadevo svobode in neodvisnosti Cerkve.« Že Leon XIII je bil pripravljen k spravi, ako bi Italija — tako je dejal — prišla zaupno k Cerkvi. Ni se to zgodilo brez krivde Leonove, pač pa po krivdi strank. Za Pija X. so govorili o svetni oblasti, kakor da bi šlo papeštvu zanjo kot tako. Rimsko vprašanje naj bi dobilo napačno lice. Toda Pij X. ni nikdar omenil svetne oblasti papeževe. Pijeva beseda pozna samo »rimsko vprašanje«, »pravice sv stolice«, »svobodo in neodvisnost papeževo«. Pij X. je tako zaokrenil miselnost javnosti v pravo smer in jo očistil zmote, kakor da gre Vatikanu le za svetno gospostvo. Ob času Benedikta XV je sv. stolica jasno pokazala, da je rimsko vprašanje vprašanje, ki ga treba rešiti z Italijo samo brez posredovnja drugih držav. Septembra leta 1916. je kardinal Gasparri izjavil: »Sv. stolica zaradi nevtralnosti niti najmanj ne namerava ustvarjati zapletljajev vladi in stavi svoje zaupanje v Boga. Ona čaka primerne ureditve svojega položaja, ne od tujega orožja, ampak od zmage čuta pravičnosti v italijanskem ljudstvu.« Tako so se tla počasi pripravljala, sv. stolica z jasno, dosledno isto linijo: za svobodo in neodvisnost! skozi vsa desetletja. Pij XI je ob nastopu pontifikata javil v okrožnici 23. decembra leta 1922.: »Italiji se ni bati sv stolice. Vsak papež bo ponavljal: »Mislim misli miru,« resničnega, a tudi s pravico združenega. Pri Bogu je, kdaj pride ura sprave. Na ljudeh dobre volje je, da je ne preslišijo. Bo pa ta ura med najslovesnejšimi in najplodovitejšimi za vpostavitev kraljestva Kristusovega, pa tudi za pomirjenje Italije in vsega sveta.« — Slovesna ura je prišla ter prinesla sv. stolici neznatno Città Vaticana kot vidno znamenje njene neodvisnosti in kot juridično in moralno jamstvo njene suverenosti.

Neodvisno ozemlje premajhno?

Že leta 1927. je pisal »Osservatore Romano«: »Ne zahtevamo takega jamstva neodvisnosti, da bi bila nemogoča vsaka krivica in škoda, absolutnega jamstva: takega jamstva ta svet nima; niti najmogočnejše države ga nimajo niti so imele.« Saj je vsaka mednarodna garancija končno na zemlji le relativna, absolutno veljavnost imajo vsi mednarodnopravni odnošaji nazadnje edino v vesti posameznikov in narodov. Isto velja za papeževo ozemlje. Città Vaticana je juridično in moralno neodvisna in ta suverenost je absolutna. Realno, v zgodovini je pa seveda tudi ta suverenost le relativna. To velja za pravico velikega in močnega enako kot za pravico malega in šibkega. V pravnem in moralnem pogledu je suverenost velikanske države enaka kakor suverenost male države.

Vprašanje velikosti ozemlja je zato pri rešitvi rimskega vprašanja silno postransko. Papež je na malem vatikanskem ozemlju pravno neodvisen suveren prav tako, kakor če bi bila njegova vsa Italija. Za neodvisnost gre papežu, za drugo ne! Če gledamo prav, je naravnost providencielno, da je papeževo ozemlje tako majhno.

»Tu, v majhnem svetem mestu, se državna suverenost sv. Očeta tako spaja z religiozno, njegova država se tako istoveti s temelji papeške stolice, da se ne bi dala prav nobena kršitev opravičiti s političnimi interesi in sofizmi, nikdar braniti pred pravičnostjo in javnostjo. Vsak rop bi bil pred svetom in zgodovino prav tako brezbožno drzen kakor napad v Anagni, deportacija Pija VI., rop Pija VII.... to bi pomenilo vzeti papežu oni minimum materialnega in človeškega, česar duhovno tu, med ljudmi, pogrešati ne more. Z večjim državnim ozeljem bi bile tu večje državne brige. Veliko papeško ozemlje bi oviralo nemoteno skrb za duhovno življenje sveta.

Sedanji svet rabi vere v moralni red. Svetu manjka čuta za nravno obveznost in za pravico, ki jo ščiti le moralno jamstvo. V politiki velja politični interes. V mednarodnih odnošajih odločajo interesne sfere in odnošaji moči. Civittà Vaticana bo svetu in državam očitna priča papeževe neodvisnosti, pa tudi očiten klicar, da je temelj držav ne sila in moč, ampak pravica.

Za duha in srce

Deset let ruske literature

Deset let literarne revolucije je za nami, deset let hudega boja za novo obliko, za novo vsebino, za izpolnitev velikega »socialnega naloga«, ki ga je dala Sovjetska država svojim pesnikom, in rezultat »vsega je literatura, ki ima svetoven pomen, literaturo, ki ni nobeni evropski niti najmanj podobna, in ki je vendar v temeljih ostala globoko tradicionalna ter je zvezana po tisoč nitih z meščansko literaturo predrevolucionarne dobe, morda, ker je tudi meščanska literatura Rusije bila v veliki meri »revolucionarna«.

Vsekakor utegne biti za marksističnega kritika neprijetno dejstvo, da večina najboljših prozaistov nove Rusije ne pripada stranki, temveč da so več ali manj meščanski pesniki. Pomembne proletarske razredne literature Rusija doslej še ni ustvarila, in tudi ni mogla ustvariti, ker more močna literatura nastati le na osnovi literarne preteklosti in literarne tradicije. Proletarski pesniški genij kot deus ex machina je tudi v marksistični državi nemogoč.

In vendar je sedanja ruska literatura za zapadno Evropo revolucionarno razodetje. Je tudi v resnici revolucionarna v jeziku, v tematiki, v obliki, v vseh pojavih pesniškega doživljanja. Moderni ruski pesnik je predvsem tehnično popolen mojster v pomenu, ki je za Evropo precej tuj. Ruski pesniki imajo za seboj veliko šolo. To, kar si mlad evropski pesnik mora pridobiti le s pomočjo svoje pesniške inspiracije, si ustvari Rus, ki je bil učenec Zamjatinove Akademije, lahko že s tehnično spretnostjo mojstra. Zato se danes v Rusiji posrečijo tudi najmlajšemu pesniku arhitektonsko, stilistično in formalno skoro popolna dela. Zlasti novele so preko svoje pesniške vrednosti tehnično-literarno naravnost biseri.

»Naše slovstvo postaja špisarsko,« toži današnja marksistična kritika; po krivici! Špisarsko rusko slovstvo nikoli ni bilo, še manj pa danes; pri visoki kulturi posameznih avtorjev sploh nikoli postati ne more. Meščansko pa je že postalo, kljub revolucionarnemu izvoru, kljub socialnemu ukazu in nalogu marksistične kritike. Vzrokov za to je mnogo, deloma odloča seveda tudi okus čitateljev. Da označimo ta okus, zadostuje, če povemo, da od nemških pesnikov berejo v Rusiji največ Štefana Zweiga, in da na drugi strani zahtevajo ljudje v delavskih knjižnicah v glavnem francoske ljubezenske romane in angleške kriminalne povesti. A vse to ni bistveno, razloge treba iskati globlje.

Literarno razpade sodobna ruska pesniška proza v dve veliki struji, ki jih lahko imenujemo »psihološko« in »stilizirujočo« smer, ali kar je isto, smer Dostojevskega in Gogolja. Psihologizirujoča literatura sodobne Rusije, ki so jo ustvarili Fedin, Pilnjak, Slonimskij, Javič, Leanov, Nevjerov, Romanov, Ehrenburg, Gladkov, spada k največjemu v svetovnem slovstvu sploh. To slovstvo že skoro ni več literatura, temveč nekaj višjega od same literature. Tu treba tako rekoč seči preko literarnosti, da človek začuti v teh romanih in novelah najgrozovitejše duševne globine in skoro nečloveške skrivnosti življenja. Stilizirujočo smer zastopajo Tynjanov, Tihonov, Nikitin, Sosčenko, Sosulja. Le-ta smer je manj internacionalno pomembna. Težko jo je prevesti in tujcu ni vedno razumljiva. Ti jezikovni okraski, ta melodika jezika so bili vedno zelo značilni za rusko literaturo. Smer Gogolja in Dostojevskega se križa in stika pri pesnikih Jakovljevu, Katajevu, Lidinu, Zamjatinu, Sajfulini in Inberu.

Znani formalist Tynjanov goji predvsem zgodovinski roman; posebno je lep njegov roman iz dekabristovske zarote. Tihonov pa goji eksotično novelo, v kateri se odlikujejo tudi Pilnjak, Jevanov in Lionov.

Ali se je lirika preživela?

Nadarjeni nemški pesnik Oskar Loerke je predaval nedavno v sekciji za pesništvo berlinske Akademije znanosti in umetnosti o oblikovnih vprašanjih lirike. Ugotavlja, da v liriki ni drugih vprašanj mimo vprašanj oblike. Proti splošno razširjenemu mnenju, da je danes lirika prav za prav že mrtva in pokopana, ker se je življenje človeka docela preobrazilo in ker se je svet povsem predrugačil, navaja štiri temeljne ugotovitve, ki temu odločno oporekajo: 1. Svet narave se pod tanko in pestro odejo civilizacije ni spremenil. 2. Ni se spremenilo dejstvo, da hodita v človeštvu realistični in romantični način življenja in umetnosti vselej drug ob drugem. 3. Ni se spremenil ritem. Nasprotno, tehnične pridobitve in sodobna raziskovanja so njega brezobzirno veličastnost potrdila. 4. Ni se spremenil notranji tempo sveta, ampak spremenil se je le tempo v občevanju in v ustroju sodobnega življenja. — Tedaj se je spremenila le perspektiva. Na zemlji se je vse bolj stisnilo, postalo bolj dosegljivo in bližje. — Če so tedaj elementi, iz katerih se je pesništvo porodilo, ostali prav taki kakršni so bili, pesništvo ne more usahniti. Problem lirike je pa od vsega početka bil problem oblike in ta se mora skladati s svetom in z življenjem, izpopolnjujoč se z njega razvojem in baš v tem razvoju sveta je edina hrana, od katere more oblika postajati vedno nova in vedno živa.

NODLAG, povest irskega dekleta, spisal Sheehan, Ljudske knjižnice 23. zvezek — je eden najboljših romanov svetovnega slovstva, ki veličuje tisočletno borbo irskega naroda za domačo vero in svobodo; ne samo zanimiv in poln romantične lepote, ampak tudi velike narodno-vzgojne vrednosti. Broš. 24, vez. 32 Din.

Dobi se v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani.

Faust - katoliški poem?

Znameniti nemški slovstveni zgodovinar O. Walzel je predaval v berlinskem odseku Goethejevega društva o stikih med Goethejem in Schillerjem. Pri tej priliki je sprožil star, a še vedno nerešen problem Goethejevega Fausta, in reči treba, da je dobro posvetil v to zamotano vprašanje. Doslej so Fausta vedno razlagali kot protestantski človeški tip. A s to razlago se nikakor ne ujema konec drugega dela. Ne dá se tajiti, da je ta drugi del, ki je po Walzlu v organični zvezi s prvim delom, v očitni zvezi s katoliškimi (!) tradicijami in duhovnimi vrednotami. V drugem delu je toliko imen in motivov mistične teologije in katoliške vere, da so si tolmači Fausta znali pomagati samo tako, da so rekli, da drugi del Fausta ni v bitni zvezi s prvim delom. Znano je, kako so še nam profesorji na gimnaziji pravili, da je drugi del veliko slabši od prvega, nekak proizvod starčevske oslabelosti, nerazumljiva mešanica. Walzel dokazuje drugače in navaja stavek skolastike, ki se glasi: »facienti, quod in se est, deus gratiam non negabit,« da Bog tistemu, ki stori to, kar je v njegovi moči, ne bo odrekel svoje milosti. Protestantske tradicije so to misel zavrgle, tudi Luther jo zanika, trdeč, da človek po svoji bitni izkvarjenosti sam čisto nič ne more storiti za svoje izveličanje. Tudi Kantova etika je popolno nasprotje katoliškemu nauku v odnosu med svobodno voljo in božjo milostjo. Goethe pa je po svojem najglobljem življenskem nazoru — tako trdi Walzel — in svojem organskem pojmovanju umetnosti bil zasidran v katolicizmu. Čudovito se krije srednjeveško-katoliški nauk, da tisti, ki stori to, kar je v njegovi moči, doseže milost pri Bogu, z življenjem in odrešenjem Fausta. V njem je bilo nemirno stremljenje in neumorno prizadevanje, najti samega sebe ter se nad se povzdigniti. Temu notranjemu zakonu je ostal zvest. Storil je to, kar je bilo v njegovi moči, tako je mogel biti rešen. »Wer immer strebend sich bemüht, den können wir erlösen,« so peli angeli, ko so vodili Faustovo dušo k večnemu pokoju. Tako je Faust drama človeka, kateremu Bog, ako se le pošteno prizadeva, ne odreče izveličanja. — Stališče Walzlovo je, kar se tiče mestoma podzavestne ideje-vodnice »Fausta«, popolnoma pravilno; bilo bi pa ločiti glede posameznosti in nekih s katoličanstvom menj združljivih podtokov. Na vsak način je pa končni kapitel »Fausta« eden najlepših himnov katoličanstva sploh.

DOKTORJA FRANCETA PREŠERNA Zbrano delo je najlepši knjižni dar Slovencem v letu 1929. V neizpremenjeni obliki prvega natisa beremo tu Poezije našega velikana, njegov Dodatek slovenskih poezij, potem Nameček nemških in ponemčenih poezij in njegova Pisma. Imamo tedaj vsega Prešerna, ki bo po tej knjigi prodrl v sleherni slovenski dom ter postal last vsega našega ljudstva. (Cena broš. 40, vez. 55, celo usnje 90 Din.)

Dobi se v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani.

Knjige

Najnovejši delí Miguela de Unamuno. V Argentini sta izšli poslednji dve knjigi največjega duha sodobne Španije, njenega najsilnejšega in najnesrečnejšega sinu, poeta, misleca in kritika obenem ter njenega velikega izobčenca. V prvi knjigi obravnava svoje lastno ustvarjanje. Značilno je, da izkazuje zadnji čas mnogo podobnih portretov lastne duše naših najslavnejših sodobnikov. »Kadar najvišji je dan, izmeri daljo in nebeško stran.« (V tej zvezi naj mi bo dovoljeno opozoriti na nekaj Jakopičevih vrstic v poslednji številki »Doma in sveta«, v katerih nam z neprekosljivo preprostostjo prikazuje postanek umetniškega ustvarjanja. Vredno in odlično!) — Unamunova knjiga se imenuje *»Kako nastane roman«* ter osvetljuje avtorjev konflikt, ko se zavé, da prebivata v njem dve bitji: prehodno in pa večno. Iz tega spoznanja razvija pisatelj analizo stvariteljskega dejanja, da malo takih. — Druga knjiga je zbirka pesmi in nosi naslov **Romancero de l'exil«** (Romancero izgnanstva). V posebnem ritmu, v čudoviti razdelbi, v navdahnjenosti in neusahljivi iznajdljivosti, v čarobno lepih ponavljanjih kakor v odločni stvarnosti so vrline tega pesniškega dela, ki bo ostalo v španski književnosti kot ena najglobljih pesniških in človeških izpovedi, vredno visokih tradicij španskih klasivo. *s. š.*

Georges Duhamel: »Sedmero poslednjih nadlog.« Duhamelovo ime je zaslovelo po vsem svetu, ko je objavil knjigo »Vie des Martyrs 1914 do 1916«; njegovo naslednje delo, »Civilisation 1914 do 1917«, je bilo leta 1918. nagrajeno s Prix Goncourt. Omenjeni knjigi vsebujeta gotovo najboljša dela, kar jih je francoski književnosti poklonila svetovna vojna, a tudi v književnosti drugih narodov ne najdeš zlahka boljših. Dobrih deset let pozneje objavlja Duhamel svojo tretjo vojno knjigo pod naslovom »Les sept dernières plaies« (Mercure de France, Paris). Dasi diha iz sleherne Duhamelove besede neomajna in do skrajnih posledic negovana človekoljubnost, dasi je tendenca prosojna in je vsaka beseda ž njo prepojena, bi mogel trditi, dasi je prav tako iz sleherne besede žar najčistejše, dozorele umetnosti. Baš v tej poslednji Duhamelovi knjigi, ki je nastala v blagi časovni razdalji od dogodkov, kateri so v nji opisani, čutiš pisateljevo popolno zrelost. Njegova knjiga se zato močno odlikuje in razlikuje od prvih dveh, ki sta nastali v času viharja ter sta sicer neposrednejši, a zato tudi manj umirjeni in kristalizirani. *s. š.*

M. Seghers: Upor ribičev na Sv. Barbari. (Der Aufstand der Fischer von St. Barbara. — G. Kiepenhauer, Berlin.) V tem romanu, odlikovanem letos s Kleistovo nagrado, opisuje doslej neznani pisatelj M. Seghers bedo, v kateri žive ribiči na otoku Sv. Barbare, njih upor, da bi si priborili boljše plačilo, njih poraz in na to sledečo še večjo bednost njih življenja. Vsebina tega romana gotovo ni posebno pomembna, tem bolj pa je vredno opozoriti na jedrnato napetost, jakost in tehtnost Seghersovega pripovedovanja, zlasti pa na njegov slog, ki je zgrajen iz samih stvarnih sestavin, tako da se človeku zdi, kakor da so se strasti in nagoni ljudi stisnili v skale, katere oblikujeta morje in veter. *s. š.*

»Vanda« Gerharta Hauptmanna. Hauptmann je napisal nov roman »Vanda« (S. Fischer, Berlin), o katerem kritika soglasno izjavlja, da se ni posrečil ne po vsebini in ne po stilu. Je pač dokaz, da je pesnik, ki je nekoč utemeljil novo literarno delo, ostal daleč v preteklosti in že zdavnaj prekoračil višek svojega ustvarjanja.

Sveta življenje in vrvenje

Kako se obranimo starosti

Maloveren suhoparnež bi rekel: Kdor noče postati star, mora mlad umreti. Nekaj resnice je v tem, vsa pa nikakor ne. Danes je neizpodbitno dokazano, da je mogoče pod ugodnimi socialnimi in zdravstvenimi pogoji podaljšati ne le človeško življenje samo, pač pa tudi telesno in duševno svežost in moč ali z drugo besedo — mladost. Ob koncu 18.

Zamrznjena Donava pri Regensburgu. V ozadju se vidi stolnica.

stoletja so dočakali ljudje povprečno starost 30 let, l. 1870. že 40 let, a poslej se je zvišala povprečna starost na 50 in 60 let. — To je zasluga boljših socialnih in zdravstvenih razmer.

Bistvo v starosti je v tem, da začne staničju primanjkovati vode, začne se sušiti; razen tega se v telesu začno nabirati tuje snovi, odpadki, ki ovirajo pravilno delovanje in snovanje celic. Proti temu se moremo zelo uspešno braniti. Vendar ne neomejeno. Tako n. pr. ni človeka, ki je star nad 50 let, pa bi imel še popolnoma jasno zenico. Med ljudmi, starimi od 51 do 60 let, je že 82 odstotkov takih, ki imajo starostni lok na roženici. Kar se pa tiče ostalega telesa, njegove gibkosti in čilosti, se pa dajo doseči naravnost presenetljivi uspehi. To pa nikakor ne s tako imenovanimi pomlajevalnimi operacijami, marveč s pametnim, naravnim življenjem.

Najzanesljivejši sredstvi za ohranitev sta zmernost in gibanje v naravi odnosno telovadba. Danes 90letni ameriški miljarder Rockefeller je čisto nagonsko uganil pravo, ko si je izbral naslednji red, po katerem se strogo ravna: vsak dan golf (lahna sportna igra), vsak dan obilo sira, trikrat na dan 15 gramov olivnega olja in slednjič izogibanje prevelikim podnebnim izpremembam s poletanjem v kraje, ki imajo milo podnebje. — Kar se tiče potovanja na morje ali v gore, kakor že zahteva letni čas, si tega seveda navaden človek ne more privoščiti, pač pa ostala pravila, prilagodena razmeram vsakega posameznika, niso neizvršljiva tudi za nepremožnega človeka.

Pretežko delo, posebno ob neprimerni prehrani in drugače slabih soc. razmerah starost pospešuje. 40 let star delavec, ki opravlja težko delo, je videti 10 let starejši nego duševni delavec ali sploh človek, ki nima težkega dela in živi vsaj v skromnem blagostanju. Neka angleška statistika dokazuje, da žive angleški milijonarji poprečno 20 let dlje nego ostali Angleži.

S tem pa še nikakor ni rečeno, da bi bila revnejšim slojem brezpogojno usojena zgodnja smrt. Nasprotno! Med ljudi, ki dožive najvišjo starost — 100 in več let — spadajo izključno pripadniki najrevnejših slojev. Trdo, skromno, naravno življenje je temu vzrok.

Kadar človek dovrši 50 let, mora svoje vsakdanje delo nekoliko omejiti. Po trikrat na leto naj si vzame deset- do 20 dneven dopust in odpotuje na počitek. »Srečnik, ki to more!« bomo rekli. To je res. Na srečo pa to nikakor ni neobhodno potrebno, marveč je mnogo važnejše, ako človek vsak teden en dan počiva, ako nedeljo, ki jo je že Bog postavil v ta namen, resnično praznuje. Kdor dela tako, daljše dopuste z lahkoto pogreša.

Življenje v naravi ob vsakem vremenu ohranja zdravje in moč. Ni slučaj, da dosegajo najvišjo starost mornarji, čebelarji in ruski kmetje. Zmerno uživanje alkohola in tobaka ne škoduje; seveda ne bo ostal mlad in ne bo dosegel visoke starosti, kdor se opija in kdor pokadi na dan po 20—40 cigaret.

Duševno delo oživlja človeka in ohranja duha mladega do najvišje starosti. Bivši francoski poslanik v Madridu, Louis Andrieux, je v starosti 90 let sijajno prestal doktorski izpit. Sploh sreča ni v telesnem uživanju, marveč v modrem spoznavanju vsega naravnega in nadnaravnega.

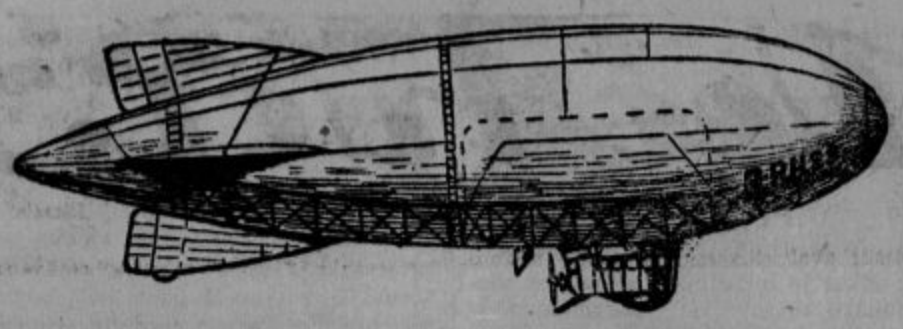

Zrakoplov pritlikavček, ki ga gradi zrakoplovna družba v Seddinu (Pomorjansko). Dolg je 39 m, premer znaša 9 m; motor je močan 80 PS Zrakoplov more s tremi možmi posadke voziti deset ur brez prestanka.

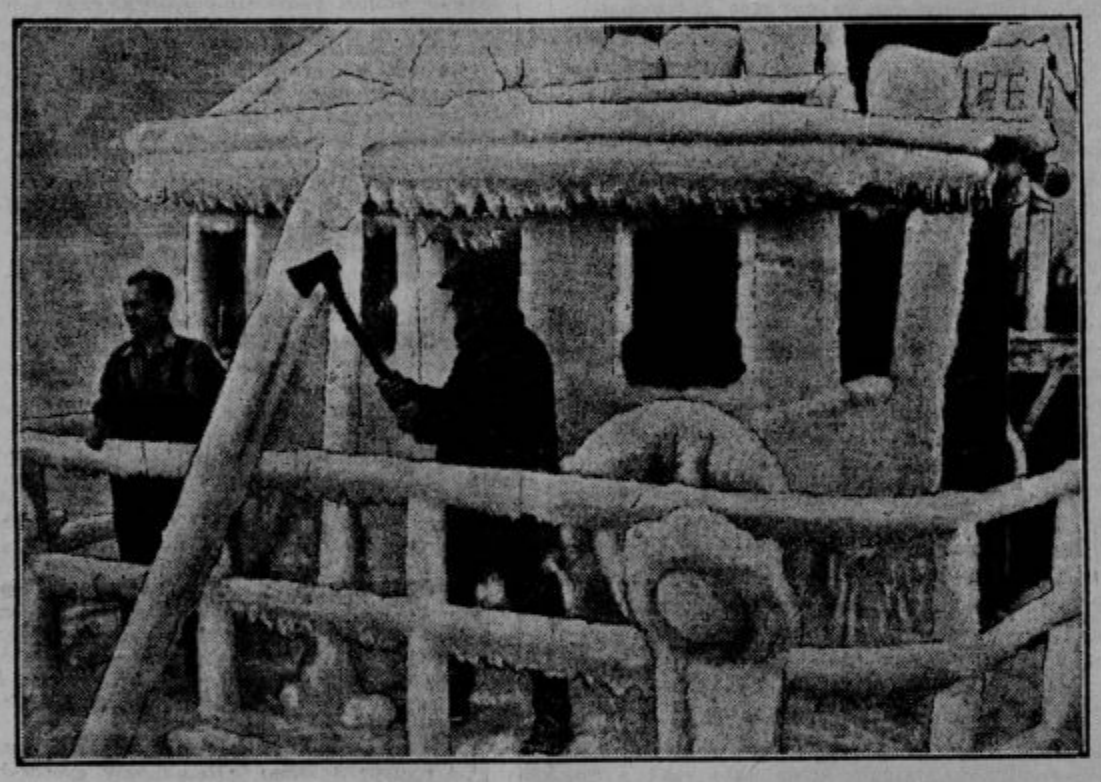

Ladja v ledenem oklepu. Po pristaniščih Vzhodnega morja je led pokril vse vrhne dele ladij. Pogled na tako ladjo je pač lep, toda led je ladjam zelo nevaren in moštvo je neprestano na delu, da občutljivejše dele osvobojuje iz tega ledenega oklepa.

„Bela smrt"

Znano je, da »bela smrt«, to je smrt radi zmrznenja ni težka. Strašne so sicer bolečine, ki jih povzroča mraz spočetka, dokler je telo še občutljivo. Ko pa začne ohlajena kri razpadati in žile propuščati sokóve, tedaj telo odreveni in ne čuti več bolečine. Človeka se pololi utrujenost, spanec ga sili, vsi čuti odpovedo in brez bolečin in žali v srcu se zgrudi v naročje beli smrti. Telesna toplota, ob kateri človek umrje, znaša 18 do 20 stopinj Celzija.

Človek, ki zmrzne, se prav za prav zaduši, ker zaradi znižane toplote nehata delovati srce in pljuča. Posamezni udje pa morejo biti pri tem še sposobni za življenje. — Kunce, ki so jih z ohlajenjem navidezno usmrtili in se tudi s toploto niso dali več oživeti, so rešili z umetnim dihanjem. To se je posrečilo posebno tedaj ako so istočasno dovajali živali toploto tudi od zunaj. Na ta način so rešili odgrasle kunce, ki so bili že 40 minut navidezno mrtvi. Iz tega se moremo učiti, kako nam je ravnati z zmrznjenci. — Predvsem moramo začeti z umetnim dihanjem in istočasno polagoma ogrevati telo tudi odzunaj: z zavijanjem v tople odeje, prenosom v zakurjen prostor itd., ogrevanje se mora polagoma stopnjevati. Potem pridejo na vrsto sredstva, ki pospešujejo delovanje srca in dihal.

Zanimivo je, da morfij in alkohol ohlajenje telesa še pospešujeta; zato so pijanci prav posebno izpostavljeni »beli smrti«. V pijanosti človek ne čuti prvih bolečin, ki jih povzroča zmrzovanje, in po alkoholu omamljeno telo ga ne sili, da bi se branil z gibanjem. V pijanosti zaspi za večno.

„Kar more, to mož je storiti dolžan"

Uprava švicarskih državnih železnic je uvedla nekaj zelo zanimivega in koristnega. — Namesto suhoparnih opominov objavlja v svojem uradnem glasilu imena vseh tistih železničarjev — bodisi uradnikov bodisi delavcev — ki iz lastne pobude store kaj za varnost in rednost železniškega prometa. Za taka dela daje železniška uprava posebne nagrade ter razen tega v svojem listu izreka zanje javno pohvalo. Taki zgledi vlečejo! — Koliko prilike se ponuja zavednemu železničarju za samostojne ukrepe, kažejo naslednji slučaji, ki jih priobčuje zadnja številka navedenega švicarskega lista:

Neki prožni delavec v Renensu je rešil življenje človeku, ki ga je padavica vrgla na železniški tir. — Postajni uradnik v Schüpfenu je s pogumnim skokom pravočasno potegnil s proge vprego, ki je tik pred prihodom vlaka zašla na tir. — Postajni uradnik v St. Blaise je vsled svoje posebne pozornosti odkril, da je spona počila in takoj ukrenil potrebne odredbe. — Železničar v Renensu je naznanil, dasi ni bil v službi, neko železniško tatvino. — Vlakovodja v Payerne je opazil lomečo se skalo, ki je vsak hip grozila pasti na progo. — Namestnik pr žnega mojstra v Luzernu je izven službe opazil na tiru telefonski drog in nemudoma ukrenil potrebno, da so ga odstranili. — Železniški delavec v Lungernu je zaradi slabega vremena in iz lastnega nagiba obhodil progo in našel na tiru velik kamen, ki so ga nato pravočasno odstranili. — Vlakovodja in njegov pomočnik v Erstfeldu sta med vožnjo opazila požar in ga takoj javila pristojni oblasti. — Ti zgledi praktično pojasnjujejo Gregorčičev verz: Ne samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan.

Ropar, ki prosi za cigareto

V Turinu se je pripetil pred kratkim naslednji slučaj: Neki tujec se je izprehajal zvečer po drevoredu. Na nekem samotnem mestu je stopil k njemu neki moški in mu grobo rekel: »Dajte mi hitro eno cigareto!« — Nemec, dasi prestrašen, je zahtevo odklonil. Tedaj je začel neznanec kričati: »Na pomoč! Cigarete mi noče dati!« Takoj sta odnekod pritekla dva moška in se predstavila kot kriminalna uradnika. Povabila sta Nemca s seboj. Le-ta misleč samo na to, da se v fašistični Italiji ni smeti upirati »državni oblasti« v nobeni obliki, je pozivu sledil. Med potjo sta začela »uradnika« namigavati, da bi se dala stvar natihoma poravnati, češ da ne bi bilo sitnosti itd. Tudi napadalec je brenkal na te strune. Nemec je razumel, potegnil denarnico in izročil gospodom 50 lir, nakar so ga ti izpustili. Drugo jutro na vse zgodaj je pa dobil Nemec zopet obisk: prišel je napadalec prejšnjega večera. Rekel mu je: »Sinoči ste zagrešili zločin podkupovanja državnih organov. Ako nočete pred sodišče, plačajte 1000 lir.« To je bilo Nemcu preveč. Vrgel je nesramneža po stopnicah in nato vso stvar naznanil policiji. Izkazalo se je, da je bil mož, ki je nahrulil Nemca za cigareto, neki brezposelni brivec. Na opisani način je bil izsilil večje in nižje vsote že od cele vrste oseb.

Ali je umor iz usmiljenja dovoljen?

S tem vprašanjem se je minole dni bavilo sodišče v Buenos Airesu v Argentini. Slučaj je bil naslednji: Žena tamkajšnjega veletrgovca Juanna Poretti je ustrelila svojo edino, 13 let staro hčerko. Takoj nato se je sama javila na policiji in med solzami izpovedala, kaj je storila. Rekla je: »Otrok je težko obolel za lepro (gobavost); vsa zdravniška pomoč se je izkazala kot brezuspešna in jutri bi bila morala po nalogu oblasti oddati otroka v bolnico za gobave. Mojo hčerko je čakalo strašno življenje med gobavci, nepopisno trpljenje in gotova smrt. Nisem prenesla misli na to in sem jo iz usmiljenja ustrelila.« Mater so zaprli, otroka pokopali; začelo se je sodno postopanje. V teku preiskave je dala sodnija otroka izkopati in še enkrat so zdravniki ugotovili, da je bila deklica gobava. Na glavni razpravi je državni pravdnik sam predlagal, naj se Juanna Poretti oprosti in sodišče je dejansko izreklo oprostilno razsodbo. Razsodba naglaša, da ni zakona na svetu, ki bi mogel tak zločin, ki ga je narekovalo najglobljе usmiljenje, kaznovati. — To je seveda zelo nevarno stališče dasi človeško. Za kristjana velja v vseh slučajih 5. zapoved: Ne ubijaj!

Zelo zanimiva je bila izpoved Porettijeve, kje naj bi se bila po njenem mnenju hčerka okužila. Vsaka druga možnost je bila izključena, samo eno je ostalo: Porettijevi so bili pred dalj časom od nekega potujočega Perzijca kupili perzijsko preprogo. Na tej preprogi se je deklica mnogokrat igrala, nanjo tudi legla itd. Ni moglo biti drugače, kakor da so se nahajale na tej preprogi kužne kali. Morda je bil tisti Perzijec sam gobav. Policija ga je dala takoj povsodi iskati, a ga niso mogli izslediti.

„Bubikopf" na novcih

V Franciji so bili pred kratkim razpisali natečaj za načrte za nove zlate in srebrne novce. Sprejeli so načrt Luciena Bazora za zlatnike po 100 frankov. Podoba kaže žensko glavo s kratkimi lasmi, to je z dečjo frizuro in frigijsko kapo.

•

Slaba tolažba. Neki slikar je razstavil svoja dela in želel zelo slabo kritiko. Britko se je zaradi tega pritožil pri prijatelju: »Nič ne maraj!« ga je tolažil prijatelj, »kar piše kritik L., je popolnoma brez pomena; on piše vedno le tisto, kar že vsi govore.«

•

Mlad domišljavec se je norčeval iz velikih ušes starega gospoda. Nekdo iz družbe ga je zavrnil: »Ušesa tega gospoda so za človeka res prevelika; toda mladi gospod mora pa tudi priznati, da so njegova za osla premajhna!«

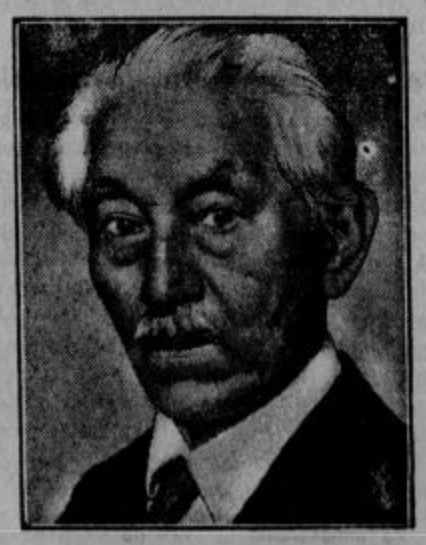

Ekse. profesor Nagai, najstarejši japonski narevoslovec, je te dni umrl v Tokiju, star 84 let. Studiral je v Nemčiji in nato mnogo let deloval na vseučilišču v Tokiju. Še pred dvemi leti je obiskal Evropo.

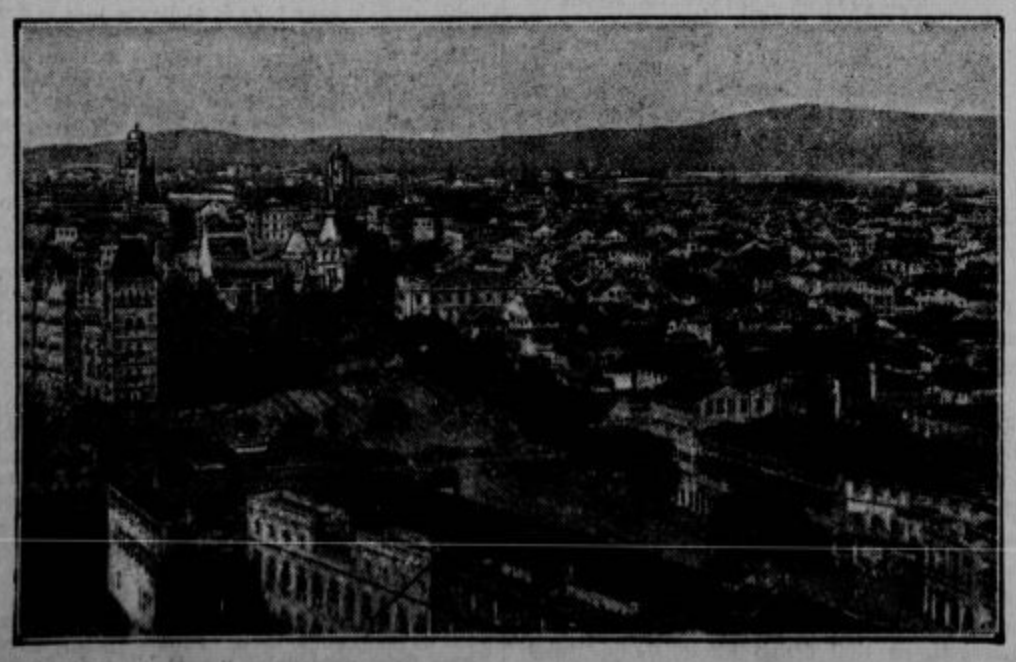

Veliko indijsko pristanišče Bombay, kjer se vrše sruiti verski boji med domačini.

Mirko Kunčič:

Ubogi ptički

Gospod Mraz in gospod Glad,
gosta dva čemerna,
ptičke obiskala sta.
Žalost neizmerna...

Kam bi z vso nesrečo, joj?
Treba je postreči
takšnim gostom. Toda s čim?
Ni kam, ni kam seči...

Gospod Mraz in gospod Glad
sta izbirčna v jedi:
ptičkov zlate pesemce
njiju so obedi.

Ptički so obupani;
vse so že razdali.
Le še Burje smrtni spev
piskajo v piščali — —

Zakaj Jakec ni več pel

Vsi so ga poznali — sosedovega Jakca — celo radi so ga imeli nekateri. Tudi vi ga boste takoj spoznali, ako vam ga opišem. Kadar ga boste srečali, pa ga vprašajte, zakaj nikdar več ne poje. Gotovo vam bo povedal isto dogodbo, kakor vam jo hočem jaz. Saj še ni dolgo od tega... zdi se mi, da je samo pet let preteklo od tistega torka, če ni bilo na četrtek.

Pa Jakec se tekom teh let ni kar nič izpremenil. Zelene hlačke je imel tedaj in tudi danes jih ima. Leva hlačnica (saj bo menda leva, če ni desna, saj ga boste kdaj srečali, pa popravite) je nekoliko krajša, na desni (če ni baš narobe) pa ima veliko sivo krpo. Srajci, ki je bila nekoč be' — sedaj je že siva — manjka pol rokava. Menda zato, da ni pozimi vroče, pa saj ima povrh še debelo kamižolo. Pokrivalo — no za to nima skrbi — ga za enkrat še nima. Suh je in majhen, pa vedno bos. Ne dela nič posebnega, menda še greha ne. Poleti pase svoje ovčke, pozimi spi pri njih v hlevu in sanja — Bog vedi o čem. Tega mi ni pravil. Ko se prikaže prva zelena criža izpod snega, že stopa za ovcami, da jih napase. Ovce se pasejo, pastirček pa sedi pod vrbo ob potoku, gleda v potok in poje. Včasih je pel, danes molče gleda za valčki, ki beže do ovinka, se še enkrat ozro po pastirčku in smuk! za ovinkom. No, tista vrba še raste in potok še teče. Pastirček ne poje, pač pa vrba šumi o starodavni (pred petimi leti je zadnjikrat pel) pesmi:

»Sem na planini
ovce pasel,
lepo žvižgal, lepo pel.
So me dekline rade imele,
ker sem lepe ovce imel.«

Vsak dan jo je zaokrožil. Pozneje so ga slišali pastirji in so ga naklestili, češ, da ni imel nikdar lepih ovc. Jakec se je branil, a ni se mu posrečilo. Obležal je na paši, in ko se je prebudil, le ležal med ovcami, ki so lizale rane svojega prijatelja.

Pa je pozabil pastirček na ta žalostni dogodek, pozabile so ovce. Le nikdar več ni zapel vesele pesmice. V sebi je mislil: »Prelepa je za hudobne pastirje. Mati mi jo je zapela prvič. Tedaj mi je bilo lepo — tako neizmerno lepo.«

V tistih dneh je obiskal materni grob. Zajokal je in zapel materi najlepšo pesem, ki jo je znal. Vrnil jo je materi — poslednjo njeno zapuščino. Pa so zašumeli vrhovi in spremljali njegovo pesem, ki je umiraje še enkrat vztrepetala iz mladega srca. Nato je utihnila, mati v grobu jo je položila poleg sebe.

Vrnil se je k ovcam in bil zopet vesel. Še večkrat pride na materin grob in moli, tiho moli.

Ako ga srečate, dajte mu dobro besedo, vzbudite v njem novo pesem, da bo zopet pel pod ono vrbo kakor nekdaj. Saj ni več hudobnih pastirjev, ki bi prežali nanj.

Vzemite ga seboj v toplo izbico in poslušajte ga, pravil bo povesti o svojih ovcah — o vsaki ve svojo... Mogoče bo ob taki toploti zopet ponovil:

»Sem na planinci
ovce pasel.«

Mirko Kunčič:

Modra muca

Gleda muca skozi okno,
gleda, prede glasno:
»Da so te snežinke — miške!
To bi bilo krasno.«

Pa se je poloti spanec
in zadremlje. Sanja:
Bogec ji usliši željo:
vse se zdaj ji klanja.

Mesto snežca — črni roji
mišk... hu, grozno, grozno.
»Muca lovi, muca davi,
da ne bo prepozno!«

Muci vroče že postaja:
hrusta — ne ulegne
sproti vseh... V bojazni, v sramu
slednjič v noč pobegne — —

Muca se predrami, Bogcu
se zahvali glasno:
»Da snežinke niso miške —
to je najbolj krasno!«

Palčki v šoli

»I, kaj imajo palčki tudi šolo?« boste vprašali.

Seveda jo imajo! Pa še kako lepo! Tam na koncu Lanišerjevega laza, za tisto veliko skalo, ki je vsa obdana z malinovim grmičjem, stoji njihova šola.

Uči jih pa učitelj Smuk, ki je kaj imeniten gospod. Vedno nosi cilinder in dolge lase kakor umetniki. Prav špičast nos ima, ki je vedno rdeč. In očala nosi, kadar jih ne pozabi doma. Oblečen je v črn frak, iz žepa mu vedno visi konec velikega, pisanega robca.

Pravkar je modra zvenčnica zazvonila — znamenje za glavni odmor. Na odru se dvigne gospod Smuk: »Otročički, pridni bodite in ne razgrajajte med odmorom!«

Vsi palčki poslušno pokimajo z glavo.

A komaj zapre g. Smuk za seboj vrata šolske sobe, da bi videli ta dirindaj!

Pikec, tisti, ki stanuje pri rdeči pikapolonci in ki je najboljši risar v razredu, skoči k tabli, da nariše g. Smuka.

Poznate palčka Mikca? Na odrovi stopnici sedi in gode svojo najljubšo pesem »O zlata prostost«. Veste, Mikec zelo ljubi godbo in krasno poje. Kadar sije luna, vedno sede na klobuk gozdnega jurčka in poje ali gode ves večer. Jakec se je pa jezil celo uro na g. učitelja. Moral je namreč za kazen klečati, ker je bil ščipal svojega soseda, da je kar zajavkal same bolečine. Jakec ni mogel odpustiti g. Smuku, da ga je kaznoval. Zato si hladi zdaj svojo jezo: ga vidite, kako sedi pod pipo in kako nanj curlja mrzla voda?

Tinčka je premagal spanec. Kaj bi ga ne! Celo noč je bil čakal, da bi se utrnila svetla zvezdica. Pobral bi jo bil, da bi jo imel za lučko: njegov domek pri stricu Murnu je tako teman. A ni mogel dočakati zvezdice. In danes ga peko oči same zaspanosti. Muki mu zdaj preganja spanec z mokro gobo. Se mu bo posrečilo?

In Knofek? Pomislite, Knofek več ni hotel biti palček, temveč zamorček: lep, črn zamorček! Bratec mu ustreže. Vse črnilo zmaže nanj. Knofek je srečen: kar usta mu lezejo narazen same zadovoljnosti.

Drugi palčki skačejo po klopeh — juhu! V šoli je vendar lepo! — — —

Takrat — takrat — — —

Se odpro vrata in v sobo vstopi gospod učitelj Smuk.

— — — — — — — — — — —

»Miha!« začujem tedaj dobro znani tetin glas, »kje pa zopet tičiš, polepenec?! Le hitro mi skoči po drva, če hočeš še danes kaj kosila!«

Z žalostnim srcem sem vstal in odhitel. Le prerad bi slišal, kako so se zmenili gospod Smuk in njegovi učenčki.

Mislim, da je bilo joj pri palčkih.

Zadnjič sem namreč srečal Jakca: imel je tako rdeča ušesa, da so se mu kar svetila. In iz hišiče pri »rdeči jagodi«, kjer stanuje Knofek, je bilo slišati bridko jokanje. Zelena praprot mi je bila zaupala, da je Knofek zato tako hudo jokal, ker so mu s palico in peskom izganjali vroče poželenje, biti lep zamorček.

Čez tri tedne so sedeli
v carski kuhinji veseli
sluge, kuharji in sli
ko zvečer so se sešli.
Pili sladko so medico,
in novico za novico
rešetali, kar lakaj
se postavi: »No, sedaj
mene čujte! Knjigo celo,
res, ne bogve kaj debelo,
v dar dobil sem, storij pet,
v njej je, a so pravljic cvet —
kdor jih bere, se jim čudi,

vem, vi se jim boste tudi!«
Vsi nato v Ivana: »Glej,
pa katero brž povej!«
»No, s katero bi začeli?
Pet jih je, zdaj bomo šteli:
v prvi Bober je junak,
v drugi Car je korenjak
V tretji... sem pozabil .. toda...
ne — Bojarinja iz Vzhoda,
in v četrti — Siromak,
v peti.. zabil sem, bedak!...

V peti storiji se pravi...
Eh, imel sem jo že v glavi...«
— »No, pa pusti!« — »Ne, ne, ne!
Morda pa o vilah je?«
— »Peta pravljica v resnici
je o krasni Car-Devici.
No, katero naj potem,
fantje, danes vam povem?«
— »Car-Devico!« vsi kričijo,
»carji nas ne veselijo,
le o lepotici daj,
to poslušamo najraj!«
Sluga važno se usede
in tako povest razprede:

»Od Nemčije tam daleč v stran
tam je, fantje, ocean,
in na tem-le oceani
vozijo se le pogani,
pravoslavni pa kristjan
se iskal bi tam zaman:
niso kmetje, ni dvorjani
na poganskem oceani.
Prišlo je s trgovci k nam,
da devica biva tam,
oj devica vlastelinka,
ki je lunina edinka,
solnce pa njen bratec je.
Ta devica se baje
vozi tam v čolniču zlatem
in v kožuhu prebogatem,
z veslom, ki je iz srebra,
ona sama tam vesla;
lepe pesmice prepeva
in igra na gusli deva...*

Spalnik nic ne štedi nog,
službo zapusti in v skok
se v palačo je napravil
in takoj pred carjem javil,
se priklonil je do tal
in ponižno je dejal:
»Nizko ti priklanjam glavo
in prinašam, car, objavo,
kaznovati me ne daj,
ukaži, govorim ti naj!«
— »Le govori, a pošteno,
ker sicer ti zmešam štreno!«
reče car mu, zakriči,
spalnik pa že govori:
»Danes v kuhinji smo bili
in na tvoje zdravje pili,
pa nam dvorni je lakaj
pravil pravljico tedaj,
ono, ki pripoveduje,
Car-Devica kje kraljuje.
Veš, pri tvoji bradi, car,
se zaklel je stremenar,
da pozna on to-le ptico, —
to se reče Car-Devico, —
pa, če ti za njo je mar,
da lahko jo vjame, car.«
S čelom spalnik ob tla udarja.
»Hej, takoj po stremenarja!«
car je glasno zakričal.
V kotu je spalnik obstal,
a dvorjani, ki so stali,
so po Ivana bežali:
v srajci, kakršen je spal,
dvornik ga je k carju gnal.

•

Car začne tako: »Poslušaj,
veš, ovajen si, Vanjuša,
da bi mi baje lahko, —
hvališ vsaj da se tako —
v dar prinesel lepšo ptico,
to se pravi — Car-Devico ..«
— »Moj Bog, kaj je tebi, car!«
vzklikne carski stremenar.
»Stavim, da sedaj še sanjaš, —
ko mi take šale vganjaš!
Šali se, kot se ti zdi,
saj me šala ne boli!«
Car zatrese z brado: »Ali
bomo s tabo barantali?«
in še zakriči: »Le glej,
če v treh tednih mi odslej
ne prineseš sem v palačo
Car-Device, prejmeš plačo,
in, pri moji bradi, brat,
drago plačal boš takrat:
K stebru... v ječo... bič bo pokal...
Ven!« — Naš Ivan se je zjokal
in na skedenj je bežal,
kjer mu je konjič ležal.

•

»Ivan, kaj se je zgodilo,
da tako se jočeš milo?«
reče konj. »Kaj ti ni prav?
Ali nisi morda zdrav?
Mar sovražnik ti kaj hoče?«
Ivan h konju gre in joče,
ga poljubi in objame
in bridko ihteti jame:
»Car Devico zdaj zahteva,
jo prinesti mi veleva.
Kaj, konjiček, naj počnem?«
Govori Grbič: »Že vem!
Cenim jaz vso bedo tvojo,
a pomoč ti nudim svojo.
Si nesreče sam si kriv,
ker si bil neubogljiv.
A — povedano med nama —
to je le malenkost sama,
delo čaka te poslej...
Ti pa carju to povej:
»Car, da to ti ptičko ujamem
prta dva s seboj naj vzamem,
z zlatom vezeni šotor
in jedilni drag pribor, —
z njim slaščic še iz tujine,
ki izbrane so in fine.«

* Gusli — starinsko rusko godalo, neka vrsta ležeče harfe.

DIŠAVE SLON

Šah

ZADNJA POROČILA IZ ŠAHOVSKEGA SVETA.

Mešani turnir v Berlinu, o katerem smo zadnjič poročali je bil le nekak uvod za velemojsterski turnir, ki se je vršil v oktobru preteklega leta. Na prvem mestu je seveda Capablanca z 8½ točkami, na drugem Niemcovič z 7 točkami, na tretjem Spielman z 6½ in na četrtem mestu Tartakover z 5½ točkami. Slede Rubinstien, Reti in Marschall. Ker je dr. Tarasch po 3 kolu izstopil iz turnirja po tem, ko je 3 partije zaporedoma izgubil, so nekateri časopisi zelo kritično komentirali ta dogodek, ki je edinstven v zgodovini šah. mojstrov. Dr. Tarasch je motiviral svoj izstop z boleznijo. Ako izstopi med turnirjem šah. amater, se mu oprosti, toda če izstopi v teku turnirja šah. mojster ali celo velemojster, kakor je dr. Tarasch, potem je smatrati to kot težko kršitev turnirske discipline. Pripoveduje se o šah. mojstrih, da so težko bolni do konca junaško vztrajali na turnirjih in čeprav so vse partije izgubili. Veliki šah. mojster English n. pr. je svoj zadnji turnir doigral bolan in kmalu nato umrl. Več mojstrov je doigralo turnir v posteljah, ker so med turnirjem oboleli, nikdar pa se ni čulo, da bi kateri iz kateregakoli vzroka odstopil od turnirja. Taraschov slučaj je torej upravičeno povzročil ogorčenje med šahovskim svetom. Na drugem mestu prinašamo danes dve zanimivi partiji iz sicer eno iz prvega mojsterskega turnirja v Berlinu dne 9. okt. 1928 od Bogoljubova in Lista, drugo pa iz velemojsterskega turnirja od Retija in Capablance.

Začetkom meseca decembra preteklega leta je dr. Aljehin gostoval na Poljskem. Simultanske igre je igral v Varšavi in Lembergu Dne 18. dec. 1928 je dr. Aljehin igral proti 30 nasprotnikom z sijajnim uspehom. Dobil je 24 partij, 6 partij je bilo remis in torej niti ene ni izgubil. Sedaj pripravlja knjigo »Auf dem Wege zum Weltmeisterschaft«, ki bo nadaljevanje njegovega zadnjega dela »Meine 100 besten Partien«.

Velemojster Bogoljubov je na Švedskem igral nad 30 simultanskih produkcij, vse z najlepšim uspehom.

Dr. Emanuel Lasker, najgenijalnejši šahovski ex- svetovni mojster, eden največjih šahovskih genijev vseh časov, je 24. dec. 1928 praznoval 60 letnico svojega rojstva Ljubljančanom je dr. Lasker gotovo še v spominu, ko se je pred leti (menda 1924) mudil v Ljubljani kot gost našega velemojstra gosp. dr. Milan Vidmarja. Ker je ce o življenje dr Laskerja zelo zanimivo, bomo skušali prihodnjič objaviti na kratko njegovo biografijo, seveda ako bomo imeli na razoplago prostor v listu.

Nemška šahovska zveza pripravlja nemški mojsterski turnir, na katerega je povabila vse v Berlinu živeče šah. mojstre.

Dr. Euwe je drugi svoj match z Bogoljubovom izgubil.

Na letošnjem šah. turnirju v Hastingsu so na 1. mestu kar trije mojstri in sicer Marschall, Col'e in Takacs vsak s 6 točkami. Slede Koltanowski s 5½ ter Gates s 5 točkami.

Na božičnem turnirju ljubljanskega šah. kluba je bil na prvem mestu g. Vogelnik. Zimski program Lj. šah. kluba je s tem izčrpan. Tudi po drugih ljubljanskih šah. klubih se opaža, da so sezijske prireditve končane. Kakor je pričakovati se bo v jeseni oživela Slov. šah zveza ki bo z slov. šahovskimi klubi poživila in propagirala šahovsko idejo. Pričakovati je predvsem številnih medklubskih tekem in simultanskih prireditev. Zadnji match Slovenija—Štajerska je pokazal, da je Slovenija zmožna postaviti svoje moštvo tudi napram našim štajerskim sosedom z lepim uspehom 7:3, dokaz, da je med Slovenci šah. ideja zelo razvita.

5. PARTIJA.

(Igrana na mednarodnem mojsterskem turnirju v Berlinu dne 9. okt. 1928.)

Beli: Bogoljubow.	Črni: List.
1. d2—d4	Sg8—f6
2. c2—c4	e7—e6
3 Sg1—f3	d7—d5
4. Lc1—g5	Sb8—d7
5. e2—e3	c7—c6
6 Sb1—c3	Lf8—b4
7 Dd1—c2	Dd8—a5
8. Sf3—d2	Sf6—e4
9 Sd2 : e4	d5 : e4
10. Lg5—h4	f7—f5
11. Lf1—e2	0—0
12. 0—0	Sd7—f6
13. Lh4—g3!	Lb4—e7
14. a2—a3	Da5—d8

Prostovoljno umikanje črnega izgleda malo pomenljivo, je pa v tej težki poziciji popolnoma na mestu.

15. Ta1—d1	Le7—d6
16. Lg3 : d6	Dd8 : d6
17. b2—b4	Lc8—d7
18. Dc2—b3	Kg8—h8
19. Td1—d2	Ld7—e8
20. Tf1—d1	Ta8—c8
21. Db3—a4	Le8—g6

Sedaj beli ne more vzeti brez škode pešca a7.

22. b4—b5	f5—f4
23. b5 : c6	b7 : c6
24. Da4—a5	Sf6—d7
25. Le2—g4	Dd6—e7

Preti d4—d5.

26. Lg4—h3	Sd7—b6
27. Da5—a6	

Edina poteza!

27.	De7—g5
28. Td1—e1	Tc8—c7
29. Lh3 : e6	

Beli išče materijelno kompenzacijo za močan pritisk črnega na kraljevem krilu.

29.	f4—f3
30. g2—g3	Lg6—f5
31. Le6 : f5	Dg5 : f5
32. c4—c5	

Edina rešitev, ker črni preti na Dh3!

32.	Sb6—d7
33 Te1—b1	h7—h5!
34. Da6—c4	Sd7—f6
35. d4—d5	c6 : d5
36. Sc3 : d5	Tc7—d7
37. Tb1—d1	Tf8—b8!
38. Sd5—c3	Td7 : d2
39. Td1 : d2	Df5—h3
40. Dc4—f1	

Tu se je partija prekinila: beli ponudi črnemu remis.

40.	Dh3—c8
41. Df1—c4	Dc8—h3
42. Dc4—f1	Dh3—e6
43. Sc3—b5	De6—c6
44. Sb5—d4	Dc6 : c5
45. Td2—a2	Dc5—c3
46. h2—h3	Sf6—d5
47. Kg1—h2	

Preti žrtev skakača na e3.

47. . .	Sd5 : e3!?

Ni bilo potrebno.

48 f2 : e3	Dc3 : e3
49. Df1—f2	De3—c1
50. Sd4 : f3	e4 : f3
51. Df2 : f3	Tb8—b2+

Beli ponudi remis in črni ga sprejme!

6. PARTIJA.

ŠPANSKA IGRA.

(Igrana na velemojsterskem turnirju v Berlinu v oktobru 1928.)

Beli: Reti	Črni: Capablanca
1. e2—e4	e7—e5
2. Sg1—f3	Sb8—c6
3. Lf1—b5	a7—a6
4. Lb5—a4	d7—d6
5. c2—c3	f7—f5
6. d2—d4	f5 : e4
7. Sf3—g5	e5 : d4
8. Sg5 : e4	Sg8—f6
9. Lc1—g5	Lf8—e7
10. Dd1 : d4?	b7—b5
11. Se4 : f6+	g7 : f6!
12. Dd4—d5	b5 : a4!
13. Lg5—h6	Dd8—d7
14. 0—0	Lc8—b7
15. Lh6—g7	0—0—0
16. Lg7 : h8	Sc6—e5
17. Dd5—d1	Lb7—f3!
18. g2 : f3	Dd7—h3

Beli se preda!

7. PARTIJA.

(Za začetnike. Beli je brez skakača b1 in brez stolpa h1.)

Beli: Prof. V. F.	Črni: Amater.
1. e2—e4	e7—e5
2 f2—f4	e5 : f4
3 Sg1—f3	g7—g5
4. Lf1—c4	Lf8—c5
5 d2—d4	Lc5—b6
6. h2—h4	g5 : h4
7. Lc1 : f4	d7—d6
8 Lf4 : g5	f7—f6
9. Sf3—e5!!	d6 : e5
10 Dd1—h5+	Ke8—d7
11. d4 : e5!!	Dd8—e8
12. Ta1—d1+	Kd7—e7
13 e5 : f6+	Sg8 : f6
14. e4—e5!!	De8 : h5
15. e5 : f6+	Ke7—e8
16. f6—f7+	Ke8—f8
17. Td1—d8+	Kf8—g7
18. Td8—g8+	Th8 : g8
19. f7 : g8D in + mat.	

Prihodnjič prinesemo zopet zanimivo partijo za začetnike.

PROBLEM ŠTEV. 7.

(Od Kramaroffa in L. Lošinski-ja.)

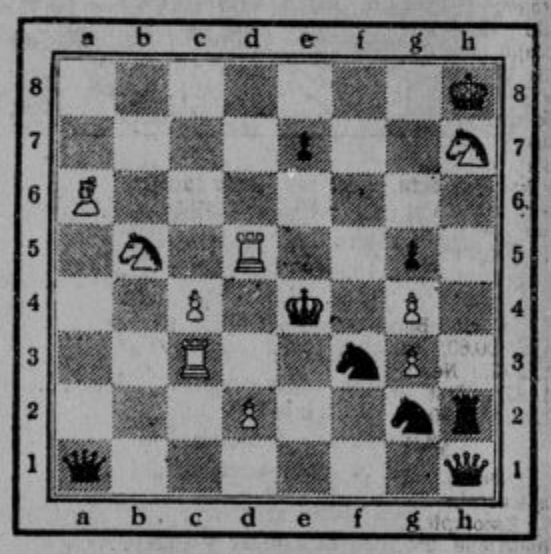

Beli vleče in matira v drugi potezi.

PROBLEM ŠTEV. 8.

(Končnica od Horowitz-a.)

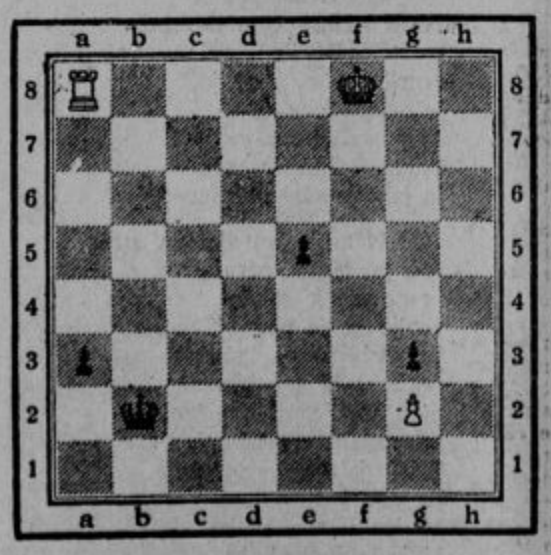

Beli na potezi in dobi.

Rešitev problemov 7 in 8 v naslednji šahovski rubriki.

Rešitev problema štev. 5.

Črni:	Beli:
1. Sc1 : Lb3	c2 : b3
2. c6—c5	Kh3—g3
3. d5—d4	Kg3—f3
4. d4 : c3	Kf3—e3
5. c5 : b4	h4—h5
6. Ka7—b6	h5—h6
7. Kb6—a5	h6—h7
8. c3—c2	Ke3—d2
9. b7—b6	Remis.

Rešitev problema štev. 6.

Beli:	Črni.
1. Sf1—e3	Kd4 : e3
2. Df5—e6+	K (poljubna poteza)
3. 0—0 ali 0—0—0 in šah mat.	

Sport

Tečaj za umetno drsanje v Mariboru namerava prirediti v drugi polovici prihodnjega tedna JZSZ, ako se oglasi dovolj interesentov. JZSZ je tozadevno stopila v stik s I. SSK Mariborom in SK Rapidom. Tečaj bo trajal predvidoma tri do pet dni. Prijave za tečaj sprejema tudi neposredno JZSZ.

Razpis patrulnih tekem. Smučarski klub Ljubljana razpisuje za nedeljo dne 24. februarja t. l. z startom ob 10. uri dopoldne propagandne medklubske patrulne tekme na progi 10—12 km. Start in cilj na travniku pred cerkvijo na Rakovniku. Poedini klubi lahko prijavijo k tekmi poljubno število patrul, od katerih šteje vsaka po tri tekmovalce. Patrule, ki dosežejo I., II. in III. mesto se nagradijo s priznanicami. Prijavnina znaša 10 Din za patrulo. Prijave je vposlati do najpozneje 23. t. m. opoldne na naslov: D. Rovan. T. P. D. Gledališka ulica 3.

Sportni pregled

O naših smučarjih pri tekmah v Zakopanih glej »Slovenec« od 13 februarja. Tam so omenjeni tudi zmagovalci, dalje tekma dvosedežnih bobov in rekord s skeletonom 124.4 km na uro.

Thunberg si je v Oslo izvojeval svetovno prvenstvo v drsanju ter se je tako revanžiral za svoj nedavni poraz proti Ballangrudu v borbi za evropsko prvenstvo Rezultati prvih: 500 m Thunberg 43.1, 1500 m Thunberg 2:21.9, 5000 m Ballangrud 9:03.2 (močen nasproten veter), 10.000 m Staksrud 17:57 (isto). Klasifikacija: 1 Thunberg, 2. Ballangrud, 3. Staksrud. Tekme je gledalo 20.000 gledalcev, med njimi norveški kralj in norveški prestolonaslednik. Doslej so se tekme za svetovno prvenstvo v drsanju vršile **34 krat;** 7 krat niso prvenstva nikomur prisodili, 14 krat je zmagala Norveška, 5 krat Finska, 4 krat Holandska, 2 krat Rusija, 1 krat Kanada, 1 krat Zedinjene države. Švedske ne vidimo. — Vemo, da je Ruud dosegel zopet 71 in pol metra; a Badrutt ni daleč za njim, na skakalnici Bernina je skočil 70 m daleč, pa je pri priletu nekoliko omahnil. V Krynici (Poljska) je bil pri skokih zopet Ruud prvi. — **Evropske prvenstvene tekme v smučanju** se bodo vršile **l. 1930. pri Oslo,** prihodnje **olimpijske tekme** pa v **Ameriki.** Obseg skakalnic bo določen, preprečiti hočejo lov za rekordi. — Na Starnberškem jezeru (Bavarska) je dosegel bob Rak Bob II (Rak = raketa) s pomočjo raket hitrost 378 kilometrov.

Hitrostne **avtomobilne** tekme za Targa Florio okoli gorovja Madonie na Siciliji se bodo vršile 5. maja. Enkratna proga je 108 km, vozijo jo navadno petkrat. — Neki pariški šofer vozi za svojo tvrdko že od l. 1908 naprej; v zadnjih letih vozi dnevno okoli 300 km, vsega skupaj je prevozil že nad 1 milijon kilometrov, nad 25 zemeljskih obodov.

V Pariz nazaj je prišla Suzana; zelo malobesedna je. Njenega rojaka Pavla **Fereta** so kot spokornega grešnika rekvalificirali ter pridobili s tem za francoski teniški sport izborno moč. Mnogo je Feret v Ameriki iskal, malo je dobil; a kar je kot profesional dobil, vse je dal francoski zvezi tenisa, in bo uporabila zveza ta dar v dobrodelne namene. Tudi **Tilden** je zopet amater, in so ga takoj postavili na 1 mesto v ameriškem seznamu, sedaj je že desetič na prvem mestu, tudi rekord! Pride spet v Evropo, kmalu. — **Cochet** zadnjič ni bil dobro razpoložen, in ga je ugnal Boussus; »sem lepo igral, a Boussus je bolje igral.«

Tenis ima žoge, **biljard** krogle. V Newyorku igrajo za svetovno prvenstvo v biljardu. Doslej je na prvem mestu Japonec Matzujama, še nepremagan; drugi je Amerikanec Cochran, tretji Amerikanec Schaefer, četrti Nemec Hagenlocher.

Hagenlocherjev rojak **Vierkötter** peče v Toronto v Kanadi kruh; sedaj ni čas za plavanje po jezerih in rekah, čez kanale in zalive.

V Ameriki je tudi **Nurmi.** V teku na 1 miljo je napovedal nov rekord (lastni njegov rekord je 4:10.4) in je s to napovedjo napolnil ogromni Madison Square Garden do zadnjega kotička; a pred tekmo je sam rekel, da ne bo nič, da se ne počuti dobro, in ga je res pretekel Amerikanec Conger v 4:17.4, za 8 yardov. — **Peltzer** je zopet v izborni formi in je tekel 1000 m v 2:33 2, Wichmann 2:34. **Batschauerjeva** je porabila v halli za 800 m 2:29.2, nov nemški hallski rekord. — Amerikanec Hahn pravi, da ne bo več startal in da bo farmer; že doslej je bil zelo zelo bogat, sedaj je pa podedoval še veliko farmo. Da pa ne bo več startal, to je seveda samo na papirju; smo že večkrat take reči brali, pa ni bilo nikoli nič. Hahn pravi, da je višek že presegel, pa je 26 let star. Pol milje (804.665 m) je pretekel svoj čas v 1:51.4.

Iz Amerike v Evropo je prišel argentinski **nogometni** klub Barracas; ojačen je z dobrimi igravci drugih klubov, pa vseeno nima sreče: po porazih na Portugalskem in Španskem je bil premagan od italijanskega kluba Torino 1:2 in od kluba Juventus celo 1:4. Na Angleškem je na prvem mestu Scheffield Wednesday, na Španskem je Real Madrid premagal Europo iz Barcelone 5:0;, belgijski »Rdeči vragi« so ugnali v Bruslju holandske »Lastavice« 4:1. — **Ogrska vlada je vrnila nogometnim klubom 25 odstotkov vplačanih davkov in pristojbin!** — Fifa dovoli igre proti angleškim klubom, tudi če bodo Angleži še nadalje izven svetovne nogometne zveze.

Anglež **Phil Scott** se bo boril proti Heeneyu v aprilu, **Maloney proti Heeneyu** pa že 1. marca. Italijan Bertazzolo, doma diskvalificiran, je prispel v Newyork in bo v Ameriki poskusil svojo srečo. Srečo iskat je šel v Argentino njegov rojak Roberto Roberti, pa je ni dobil; v Buenos Aires ga je v 12 rudnem boju premagal Argentinec Delfino in se bo sedaj le-ta namesto Robertija udaril s Firpojem. **Caruera** je italijanska boksna zveza diskvalificirala za pol leta, ker nima italijanskega managerja in ker boksa v inozemstvu brez oficielnega dovoljenja; pa je plačal sedaj 1000 lir, in je vse dobro. — **Schmelingu** je mati zbolela in je odšel domov. Tudi sam se ne počuti posebno dobro. Bo šel seveda kmalu nazaj; saj mora. — V borbi za prvenstvo polteže teže v Milanu je Bonaglia premagal Etienna, po točkah. V Italiji moreš zmagati z k. o., sicer prisodijo zmago zmeraj Italijanu ali pa je boj vsaj »neodločen«. — **Stribblinga** imenujejo »k. o. kralja«; nad stokrat je že zmagal z k. o., zadnjič v Kansas City proti Leagneu že v 1. rundi. Španci bi spet radi enkrat videli, kako boksa njih rojak **Paolino.** Zato bo šla posebna komisija iz Barcelone v Ameriko ponj in ga bo pripeljala domov, pa še Stribblinga z njim. V Barceloni se bosta udarila. Denar imajo.

REKORDNA DIRKALIŠČA.

Sledeči seznam leta 1928 priznanih svetovnih mednarodnih avtomobilnih in motornih rekordov nam pravi, katera dirkališča so bila posebno uspešna.

Dirkališče	Svetovni rekordi		Mednarodni rekordi
	Motorji	Avtomobili	Avtomobili
Montlhéry	129	27	132
Brooklands	218	4	90
Monza	15	1	10
Miramas	0	4	24
Atlantic-City	0	5	8
Opel	3	0	0
Arpajon	42	0	15
Oostmaile	5	0	0
Saint-Germain	7	0	0
Daytona	0	3	3
Muroc	0	0	1

Človek in paragraf

RADI KRATKEGA KRILCA

Zgodilo se je to v Ljubljani ob priliki nekega državnega praznika. Zbirale so se pred cerkvijo učenke ljubljanskih šol, tudi mala Verica je bila vmes. Imela pa je Verica malce prekratko krilce za v cerkev in zato jo je opozoril njen ravnatelj, ravno ko je že Verica hotela stopiti v cerkev. »Kakšno krilo pa imaš, domov se pojdi preobleč, takšna ne pojdeš v cerkev!« Te besede so slišale nekatere druge učenke, vse polno pa jih je videlo — hm, kakšna sramota torej! Pa ne morda radi krilca, radi ravnanja gospoda ravnatelja, veste! Verica je tekla domov, od jeze se je doma zgrudila na postelj in jokala pol dneva in je potočila za pol škafa solza — spet radi ravnanja ravnatelja, ne radi prekratkega krilca. In ko si je revica za silo opomogla in je mogla do besede, je to reč povedala očetu, — pa sta skupaj tožila nesramnega gospoda ravnatelja, ki si upa sploh pogledati krilo gospodične Verice. Gospod ravnatelj pa je na sodniji povedal, da je pač takšen razpis ministrstva prosvete, da je treba opozarjati učenke in učence na dostojnost, zlasti pri javnih nastopih. — gospodična pa je imela krilo res prekratko, 5 cm zgoraj kolena se je že končalo. Sodnik je zato profesorja oprostil, ker gre za grajo v službenem delokrogu, torej le za morebiten disciplinski prestopek.

MOŽ S KNEFTRO

Preklicana zadeva, da se je morala zgoditi baš njemu, Gregi! Ampak kaj hočete, gospod sodnik, taku je taku, nubena žauba ne pomaga — tukale me mate. Al me omavžajte al pa me s kože denite, kar čte. Saj sm že itak scagal nad tem grešnim svetom in če buma tule sneg in mraz še kaj dni imel, saj bom zmrznil, noja! — Tako se je sodniku odkrito razodel mojster Grega, mož s kneftro. Grega je bil namreč tožen radi kneftre, one prave čevljarske, veste! Udaril je bil zadnjič malega Pepčka, samo zabevskal je fant in kar koj je stekel domov, nemara se je oklenil materi na krilo in je še zajokal zraven, kaj se ve. Grega se zagovarja, ko ga zdaj mati toži Da bi te entej, frkolin mali. Kaj jaz nisem bil takisto majhen in poba. In so me entej kneftrali na vse viže, pa sem zrastel vsem v kljub. Entej in boš tudi ti tako, poba moj dragi! Astn, gspud sudnik, saj ga pa tud nism tuk hdu. Flek je bil, nič več, da veste! Kar mora biti, zagvišno vam povem, gspud sudnik, brez fleka ni nič. — Sodnik je moža zaenkrat oprostil, ker še nikoli ni bil kaznovan in ker je fant sam povedal, da ga Grega res ni fest usekal.

PO SNEŽENI CESTI STOPA MOŽ...

Bilo je to baš oni dan, ko je mraz z vso silo začel pritiskati. Stražnik Matevž se je vračal že iz službe, kar zagleda, glej ga zlomka, kako se tam okoli ograje smuka neki moški. Potlej pa odkoraka mož po sneženi cesti, kar sklonjen je pod težkim nahrbtnikom. Fiv, je dejal stražnik Matevž, tole pa nekaj ne bo prav! In se je podvizal za možem. Kmalu ga je došel in ga je v imenu postave gnal naravnost na stražnico. Tam so možu pretaknili nahrbtnik, polno premoga je bilo v njem, 15 kg in še dve klaftrski cepanici zraven. Mož ni nič tajil, kar koj je povedal, kako in kaj: 52 let je star, kurjač na železnici, ženo ima in 6 otrok, — naj razumejo gospod sodnik! Mraz je, hudo je mraz, zaslužek pičel, kako naj sicer...? Pa je nabasal na kupu premoga, tam za rampo, drva pa je našel prislonjena ob kolo hudo natovorjenega voza z drvmi, nič ne ve, čigava last so. »Dva dni strogega zapora!« je zaključil sodnik razpravo, kajti sodnija — uradno ne sme priznati izgovora o mrazu. — Zakon je zakon, za vse enako mrzel.

BERAČ IZ ŠIŠKE

Friderik mu je ime, tapetnik je in brez posla. Pa je šel oni dan iskat milodarov, kako naj se sicer živi, prašam vas? V neki gostilni pomaga mož pri domačih delih, zato dobi jesti in pa prenočišče, plače nobene. Bolan je, od občine dobiva 50 Din mesečne podpore — kar je odločno premalo za vse potrebščine in zdravila. »Saj obljubim, da ne bom več beračil, samo oprostite me in spustite, da bom šel delat nazaj.« Sicer ga bo gospodar spodil in bo potem še večji revež! — Paragraf okiene vsakogar brez razlike, silna je njegova neizprosnost: mož je v Šiški romal od hiše do hiše, zbiral si novce, 90 Din so našli pri njem — 10 dni strogega zapora bo odsedel za ta svoj greh.

MED TRGOVCI

Domenila sta se Bane in Žane, oba trgovca, da poskusita kupčijo s češpljami. Sklenila sta pogodbo in že se je Žane odpeljal v Bosno in v Srbijo in je tamkaj kupoval slive na debelo. Pošiljal jih je tja, kamor je pač bilo potrebno, to reč je oskrbel Bane. On se je brigal za odjemalce, Žane pa je njemu sproti poročal o kupčiji. Ta reč s češpljami je prav dobro šla, moža sta napravila dobro kupčijo, le za zaključek sta se malce skregala. »Ti, Žane, goljufal si me. Strela jasna, v Bosni si se odebelil, od češpelj samih že ne, falot!« Žane je pograbil besedo, brž je tekel na sodnijo: kaznuje naj se Bane in amen! No, na razpravi sta se oba moža unesla. Bane je prosil za pardon, zaletelo se mu je, res, gospod sodnik. In ti Žane, Bog te je dal, vedno sva bila prijatelja, še zdaj te imam rad, poljubil bi te vrh čela, res, Žane — na roko, pa se poravnajva. In sta se moža res poravnala. Bane preklicuje, obžaluje tiste besede ter izrecno ugotavlja in slovesno izjavlja, da nima povoda, očitati goljufije Žanetu

Gospodarstvo

Nova bombažna rastlina

Nove pridobitne možnosti za kmetijstvo in za industrijo.

Angleški raziskovalec Thornton je v južnem otočju opazil ptičje gnezdo, ki je izgledalo kakor, da je napravljeno od sirove bombaževine Opazil je ptico, da je letala k nekim divje rastočim rastlinam ter od njih vlekla vlakna, s katerimi si je gradila gnezdo. Preizkušal je ta vlakna in se čudil kako močno so podobna bombaževini. Omenjeno bodi, da se tamkaj bombaž ne prideluje. Vzel je nekaj korenin in semenja dotičnih rastlin s seboj na Angleško, jih gojil in preizkušal.

Rezultati so bili izredno presenetljivi. Preizkusi v Londonu so pokazali, da se ta nova bombaževina, tako vlakna kot gotovo tkanje tudi pod lupo za oko ne razlikuje od prave bombaževine, pač pa je mnogo prožneje, trdnejše, ima lepši, svilen soj in se da dosti bolje barvati

Iz nove bombaževine je možno izdelavati tudi najfinejše tkanine posebno lahko.

Po devetih letih preizkušnje, gojitve in poplemenitve te rastline, njena vlakna že podeluje angleška tekstilna industrija posebno v Lancashiru. Ta industrija ugotavlja, da nova bombaževina dosedaj poznani bombaževini ni le enakovredna, temveč da jo vsestransko prekaša.

Pri uporabi nove bombaževine v tvornicah, ki so doslej posedovale dosedaj znano bombaževino, — niso potrebne prav nobene preureditve, nobene nove investicije. Nova bombaževina je v poljubnem razmerju izvrstno uporabna tudi za mešanje v svrho pridobivanja umetne svile in volne. Belenje, tiskanje in barvanje je prav isto kot pri pravi bombaževini, odnosno ima le-ta še to prednost, da barvo bolje privzema in se tako za barvanje potrebuje samo ena tretjina doslej običajne količine barvila.

Zmes 90% nove bombaževine z 10% umetne svile da produkt, ki se po blesku, vtisu in finoči prav nič ne loči od prave svile.

Ta nova rastlina uspeva povsod, tudi v najslabši zemlji in v vsakem podnebju, na severni polovici celo tja gori do Islandije.

S posebnimi gojitvenimi metodami so Angleži to rastlino znatno izboljšali. Vzraste 1 in pol do 2 metra visoko in da velik pridelek Na 1 ha se je pridela 900—1000 kg, ki se jo vnovčuje približno po 14—16 Din. Cene so stalne in bodo po sodbi izvedencev tudi ostale. Sadijo to rastlino potom korenin, ker se one iz semenja vzgojene prerade povračajo k lastnostim nepofinjene, divje rastline.

Sedaj se ta rastlina na veliko prideluje na Angleškem in nje pridelke podeluje že skoraj vsa angleška tekstilna industrija ter že nekaj let pod imenom prejšnje bombaževine, krožijo novobombažni izdelki v prometu, ne da bi bil svet opazil izpremembe.

Pridelek te vrste se da še podvojiti in potrojiti.

Najprej Angleži skrbe, da se nova rastlina toliko razširi, da bo imela angleška industrija dovolj surovine, potem se jo bo omogočilo pridelovati tudi drugje, kar se bo zgodilo najbrže že letos, vsaj pa prihodnje leto.

Posebna ugodnost za pridelovalca nove bombaževine je tudi dejstvo, da ta rastlina daje tudi visokovredne postranske produkte, kakor pergament, gradbeno lepenko in neko dragoceno zdravilo, ki ga pridobivajo iz njenih listov, stebel in iz korenin.

Spričo vsega tega je jasno, da bo ta nova rastlina v doglednem času popolnoma izpodrinila pravi bombaž, ker daje kvalitativno bolje in cenejše blago, ki se odlikuje še z mnogimi posebnimi lastnostmi in dosedanji bombaž ni več v stanu konkurirati tej novosti in je itak tudi že čas, da se osvobodimo izvenkontinentalnih dobaviteljev.

Nova rastlina omogočuje najdalekosežnejše perspektive ne samo industriji, temveč tudi kmetijstvu.

V naši državi imamo za gojitev nove rastline najboljši teren. Pa tudi gospodarske prilike zahtevajo, da se s stoletnim tradicionalnim pridelovalnim obsegom obračuna ter se kmetijstvo po možnosti loti pridelovanja takih pridelkov, ki bi zopet omogočili rentabilnost kmetijskega obrata in bi dali ljudstvu sploh večje prilike za vsakdanji zaslužek.

V naši najožji domovini poglejmo n. pr na Belo krajino. Kmetija ne daje pridelokv niti za dom dovolj. Poleg tega dobi kmet, kakor je pač leto, več ali manj vina, katerega pridelovanje ga mnogo stane, pridelek pa gre prav zelo težko v denar. Izkupiček marsikdaj sploh ne da dobička, kajti če tudi kdaj kmetu po pokritju pridelovalnih in drugih režijskih stroškov ostane v roki še kak dinar, to ni dobiček, ker mu obenem spričo zadosti neracionalnega gnojenja — slabi rodnost zemlje, t. j. kmet zemljo izropuje njene rodnosti in zato prej omenjeni eventualno preostali denar — ne more biti dobiček

Z gojenjem trgovinskih rastlin pa je računati na dosti boljše denarne uspehe to pa tembolj, čimbolj bi se moglo v to porabiti danes takorekoč skoraj nekulturna zemljišča, kakor so baš belokranjski stelniki. Na stotine hektarov jih je in z razmeroma majhnimi stroški bi se jih moglo s pomočjo samoupravne in državne oblasti pripremiti n. pr. za gojenje ravnokar omenjene rastline in to tembolj, ker belokranjska zemlja ni slaba, nje večji del nosi značaj rodovitne »terre rose«

Racionalizacija nemških drž. železnic

(Iz predavanja gen. ravn nemških drž. žel. dr. Dorpmüllerja.)

Glede dobave vozil je nastopila normalizacija posameznih skladnih delov — tako, da nam je omogočena izmenjava vseh posameznih delov. Mi smo ustanovili »Zvezo tovarn vagonov«, v kateri so se združile vse nemške tvornice vagonov. Ta zveza je zracionalizirala seveda na našo izpodbudo — delo v teh tvornicah, tako da je povsod nastopilo popolnoma specializirano delo — s tem pa specializirano normirani zaslužek; pri nas pa seveda velik dobiček, torej vsekakor pozitiven uspeh, ker nam je mogoče držati vse cene na jako nizki podlagi, saj jih mi reguliramo. Tudi »Zvezac kot taka ima svojo veliko korist, ker je na svetovnem trgu bolj konkurenčna — kakor drugi, kar potrjujejo tudi razne velike naročila izven meja naše domovine. Samo ob sebi je umevno, da smo si pri ustanovitvi te zveze pridržali in zagotovili precejšnjo pravico nadzora ozir. kontrole.

Statistika.

Prej smo bili vajeni dajati enkrat ob zaključku leta letno poročilo o našem obratu. Danes pa gremo velik korak naprej. Vemo namreč, da statistika ima v sebi to dobro, da daje upravi možnost sestavljati pregled o celotnem obratu. Statistika nas torej pravočasno opozarja na škode v obratu Zato smo vpeljali zaporedno kontrolo lastnih stroškov ter razpošiljamo vsak mesec tozadevne statistične preglede nele na vsa naša upravna mesta ampak tudi drugim direkcijam v pogled — da si jih pregledajo ter morebitne nastajajoče škode v kali zatro. Statistika pa ni poceni, ampak jako draga — ter zahteva veliko delujočih glav. Da bi se tem neugodnostim izognili — se poslužujemo sedaj tkzv. angleškega listnega načina (Lochkartenverfahren), ki je danes vpeljan po bankah in drugih veleobratih in to s pozitivnim uspehom. Pri uporabi tega načina prihranimo na eni strani precejšnje število ljudi — na drugi strani pa dosegamo hitro in natančno sestavo naših obratnih uspehov. Danes ugotavljamo že s pomočjo tega načina od obratujočih vlakov, količino njih voznih in vozovnoosovnih kilometrov, dalje strojnih kilometrov, razdelitev premoga itd. Mi hočemo končno ta način raztegniti tudi na tovorni promet, knjigovodstvo, nabavke, promet blaga, na ugotovitev ozir. kontrolo materiala in inventarja, torej na vse panoge našega obrata — kjer računamo sigurno na poenostavitev dela Ako pomislite, da pri tem samo en edini, tkzv »tabelarni stroj« (Tabelliermaschine) s petimi doštevnimi deli more v teku ene ure sešteti 50.000 številk, da en »sortirni« stroj more sortirati tekom ene ure 18.000 luknjičastih listkov — tedaj si lahko predstavljate kako hitro, sigurno in po ceni ugotavljamo te naše statistične ozir. obratne podatke. Mi izpopolnjujemo ta način ozir. sistem še neumorno naprej, mimo tega, da je isti pri nas še mlad, ampak z ozirom, da se je izkazal pa tako preciznega, pa tudi tako koristnega — ga v vsakem oziru cenimo in propagiramo povsod. Na isti način ga uporabljajo angleške železnice že dalj časa v popolno zadovoljnost svojih uprav.

Socialno zavarovanje

Iz studije Filipa Uratnika, tajnika Delavske zbornice, posnemamo tele zanimive podatke o našem socialnem zavarovanju in gospodarski krizi.

Leta 1926. se je zbralo za bolniško in nezgodno zavarovanje v Sloveniji 42.9 milj. Din (bolniško 35.1, nezgodno 7.8 milj. Din), na vsakega zavarovanca pri OUZD 530 Din, pri Merkurju 692 dinarjev, povprečno 589 Din letno 441 bolniško, 98 Din nezgodno zavarovanje). Od 539 Din se je odračunalo 230 Din zavarovancu od plače, ostalo je nosil delodajalec. Upravni stroški znašajo v bolniški panogi 72 Din na osebo t. j. 16.3% vsega prispevka, v nezgodni panogi 20 Din na osebo.

Ugotoviti je, da vračajo zavodi za zavarovanje delavcev, ki so v sklopu SUZOR-a bolnim in poškodovanim delavcem in njih rodbinam v denarju v Sloveniji letno ca. 16 milj. Din, da izdajo za zdravnike, zdravila in bolnice ca 15.5 milj. Din, da vlagajo trenutno nad 3 milj. Din v sklad za kap. kritje nezgodnega zavarovanja, da znašajo upravni stroški bol. zavarovanja 6.1, nezgodnega pa 1 milj. Din, ca. 7 milj. Din.

Ugodnejše so razmere pri bratovskih skladnicah, kjer so upravni stroški manjši.

Davka na poslovni promet je bilo predpisano 37 milj. Din (1926), dajatev za zavarovanje pa je bilo predpisano 38 milj. Din.

Vsi izkupički v industriji in obrti so obremenjeni torej povprečno z 1%, (0.4% se odbija delavcem, 0.6% podjetnikom).

V primerjavo navajamo, da znaša letni izdatek Slovenije za šivila 2.5 miljarde Din, za pijače 800—900 milj., za obleko in obutev 600 milj. Din, skupno ca. 4 miljarde Din. Za zavarovanje dajemo 1%, če pa računamo samo obrtno proizvodnjo 2% vse naše produkcije. Ali je to preveč, ko gre za zavarovanje 80.000 ljudi?

N. pr. znaša vrednost naše gozdne produkcije 500—600 milj. Din, zavarovanje pa samo 6-8 milj. Din, torej nekaj nad 1%.

Najvišja je obremenitev v rudarstvu, kjer znaša 5%, in socialna bremena tu podraže tono premoga samo za 10 Din. Če bo odpadel izredni prispevek za sanacijo zavarovanja, se socialne dajatve znižajo po ca. 3.9% vrednosti premoga.

Tudi varčevanje ne bi prineslo dosti razbremenitve, ker bodo dobički varčevanja za posamezni gospodarski obrat majhni. Pri varčevanju bi prišlo edino do tega, da bi se znižale materialne dajatve, proti čemur pa je vse.

Studijo zaključujejo umestna izvajanja o potrebi starostnega zavarovanja delavcev v obrti in industriji.

Čebulček za saditev

Čebulček je v naši državi zelo važen predmet. V večjem obsegu se ga prideluje v raznih pokrajinah, tako v Hercegovini, Banatu in Južni Srbiji Tudi ljubljanska in ptujska okolica imata ugoden teren za gojitev čebulčka, le žal da se ga do danes ni pridelovalo čez množino domače potrebe. Letošnji pridelek je srednji Cena mu je že od jeseni čvrsta in ker je s strani inozemstva povpraševanje intenzivno, bo brža cena spomladi zopet dosegla lansko višino. Danes notira čebulček po kvaliteti od 9 do 13 Din za kg franko skladišče Ljubljana

Ako čebulček zmrzne, mu to prav nič ne škoduje, treba je samo z njim pravilno postopati. Predvsem se ga ne sme prenesti v topel prostor, kjer bi se prehitro odtajal na primer: v zakurjeno sobo ali preblizu peči. Najbolje mu služi suh podstrešni prostor, kjer naj se ga do 20 cm visoko raztresenega na tleh pusti toliko časa v miru, da se z nastopivšim toplim vremenom sam odtaja. Čebulčka tedaj ni primerjati s krompirjem ali repo, ki zmrznjena absolutno nista več za nobeno porabo.

Vsak čebulček je obdan z luskinami, ki že po naravi varujejo sad pred poškodbami. Priporočati je tedaj, da se čebulček ne očisti luščin, ako je za lastno porabo Le če se postavi čebulček v prodaj, se lahko očisti, da bo na oko lepši, vendar stori to šele tik pred oddajo.

*

Vozni popusti obiskovalcem in razstavljalcem na letošnjih tuzemskih in inozemskih gospodarskih prireditvah. Gl. ravn. drž. žel. v Belgradu je odobrilo po odredbah § 18. potniške tarife polovično vozno ceno obiskovalcem in razstavljalcem na sledečih gospodarskih prireditvah v tekočem letu: 1. Pomladanski sejem v Lipskem (26. II. do 18 III.). 2. IX. ljubljanski velesejem (26. V. do 13. VI.). 3. Razstava »Ljubljana v jeseni« (27. VIII. do 18. IX.). 4. Pomladanski velesejem avtomobilov, kmetijstva in turizma v Zagrebu (16. IV. do 2. V.). 5. XII. mednarodni vzorčni sejem in mednarodna medicinska izložba v Zagrebu (3. IX. do 20. IX.). 6. Mednarodni sejem v Frankfurtu ob Mainu (9. IV. do 22. IV.). 7. Velesejem v Pragi (12. III. do 29. III.). 8. Mednarodni sejem v Milanu (7. IV. do 22. IV.). 9. Mednarodna poljedelska razstava in mednarodni živinski sejem v Budimpešti (10. III. do 4. IV.). 10. II. letni mednarodni sejem v Budimpešti (25. IV. do 20. V.). V oklepajih je označen čas trajanja olajšav. Imenovane olajšave veljajo za vse vlake izvzemši ekspresne vlake Za blago veljajo olajšave, ki so predvidene v tarifi za blago, del II., odsek B-XIII.

Cene saharina. Monopolska uprava prodaja v Belgradu saharin po sledečih cenah. 550% sladkornosti 1910 Din za kg, 440% 898 Din 1 kg. Najmanj se more kupiti 10 kg. Detajlna prodajna cena konzumentom pa znaša 5 Din za kg in stopinjo sladkornosti. Saharin semora prodajati v zavojčkih po 5, 10, 25, 50, 100, 250 in 500 dramov neto.

Poraba monopolskih predmetov v naši državi. Po podatkih revije »Narodno blagostanje« je znašala lani poraba sladkorja v naši državi 89.770 ton, torej povprečno mesečno 7481 ton; največja je bila poraba v avgustu (10.594 ton), najmanjša pa v novembru (4101) tono. — Nadalje je znašala poraba piva lani 524.849 hl, povprečno mesečno torej 43.737 hl. Največja je poraba v poletnih mesecih: julij 126.114 hl, avgust 91.172 hl in junij 67. 242 hl; najmanjša pa v februarju 8796 hl in 8961 hl v januarju — Poraba bencina je znašala lani 195 263 hl, največ julija (25.274 hl) in maja 24.249 hl, najmanj pa marca (10.724 hl). — Poraba alkohola je znašala: 390.666 milj. hl stopinj, največ v juliju 44.5 milj., najmanj v januarju 27.6 milijonov.

Potrjena poravnava: Josip Košir, trgovec v Mariboru (34% na kvota).

Odprava konkurza: Josip Petsche, trgovec v Kočevju (sklenjena prisilna poravnava).

Narok za prisilno poravnavo v zadevi Anice Traun, trgovke v Mariboru, se vrši 21. febr. ob 10.

Dobave. Prometno-komerc. oddelek ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 25. febr. ponudbe glede dobave 3000 kg kristalne sode. — Gradbeni oddelek ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 26. febr. ponudbe glede dobave ležišč za prog vozičke. —Delavnica drž. žel. v Mariboru sprejema do 23. febr. ponudbe glede dobave ležajev kurilnih vrat, pokrovov mašiljk, tulnic za podveze, povratnih okrovov, vodilnih puš in batnih teles. — Ravn. drž. rudnika v Velenju sprejema do 25 febr. ponudbe glede dobave volnenih konjskih odej ter glede dobave 450 komadov žarnic. Pogoji so na vpogled v pisarni zbornice za TOI v Ljubljani.

Borza

Dne 16. februarja 1929.

Devizni promet je zaradi splošnega zastoja v gospodarskem življenju kakor tudi radi zelo nerednih poštnih zvez postal majhen. Edino v ponedeljek in sredo je bilo nekaj več prometa, dočim je ostale dni promet komaj presegal 1 milj. Din. Skupno je znašal ta teden devizni promet 14.2 milj. Din napram 18.3, 14.2, 15.8 in 22.8 milj. Din v prejšnjih tednih. Privatnega blaga je kakor običajno malo na trgu in je večinoma morala intervenirati Narodna banka. Tečaji so v teku tedna le malo variirali: London je nadalje čvrst, oslabela pa sta tako Pariz kakor Trst, druge devize so ostale neizpremenjene.

Na tržišču vrednostnih papirjev ni znatnih izprememb. Bančni papirji so neizpremenjeni, promet v njih je srednji; v industrijskih je tudi bilo nekaj prometa; znatnejših izprememb pa v tečajih ni bilo. Edino Jadranska plovidba, ki je bila pretekli teden uvedena na zagrebško borzo, se je učvrstila na 600. Zanimivejše je postalo tržišče državnih papirjev, zlasti za voj. škodo: v tem papirju so postali besisti močnejši kot hosisti in tečaj, ki se je držal v prvi polovici tedna čvrsto, je koncem tedna popustil. Dočim je še v ponedeljek notirala v Zagrebu vojna škoda 431—431.50, je v petek popustila na 424. Ostali državni papirji so neizpremenjeni pri malenkostnem prometu.

DENAR

Curih. **Belgrad** 9.1275, Berlin 123.35, Budimpešta 90.60, Bukarešt 3.1225, Dunaj 73.03, London 25.2375, Newyork 519.95, Pariz 20.2075, Praga 15.3825, Trst 27.195, Sofija 3.75, Varšava 58.28, Madrid 81.30.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Dunaj. Podon.-savska-jadran 87.35, Wiener Bankverein 25.10, Bodencredit 119.25, Creditanst. 59, Escompteges. 23.70, Živno 142.75, Aussiger Chemische 255, Alpine 40.05, Trboveljska 58.50, Prager Eisen 497, Leykam 9.10 Rima Murany 124.85.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.4975, v Londonu, Newyorku in v Pragi neizpremenjeno.

Žito

Budimpešta. Tendenca vzdržana. Pšenica marec 25.07—25.12, zaklj. 25.13—25.14, maj 26.02—26.05, zaklj. 26.03—26.04, oktober 26.22—26.88, zaklj. 26.36—26.37, rž marec 23.16—23.31, zaklj. 23.29—32.31, maj 24.06—24.14, zaklj. 24.15—24.16, oktober 24—24.10, zaklj. 24.11—24.12, koruza maj 28.69—28.70, zaklj. 28.69—28.70, julij 28.65—28.68, zaklj 28.68—28.70.

Ne glede na velike prometne ovire, ki prehodno otežujejo kupčijsko poslovanje, vlada na naših domačih tržiščih precejšnja stagnacija radi negotovosti položaja izvoznikov žita. Tarifni odbor izdeluje novo tarifo, katera stopi predvidoma 1. marca v veljavo in od katere močno zavisi uravnovešenje položaja. V tem pričakovanju se producenti in trgovci vzdržujejo ponujanja ter zadovoljujejo sporadičnim vprašanjem vzdržujoč z neznatnimi spremembami že čez teden dni veljavne cene ter čvrsto tendenco. Domača poraba je precej nizka in zlasti v naših krajih je promet z žitom minimalen. Jugoslovanska žitna trgovina se je v poslednjem času precej osvobodila vpliva notacij na svetovnih tržiščih, zlasti ameriških, kjer so tečaji v zadnjih dneh izkazali močan dvig, dočim so pri nas ostali tečaji neizpremenjeni. Povdariti pa je treba, da pri nas zdaj sploh ne gojimo terminske kupčije, dočim je hosa na čikaški borzi prizadela zlasti terminsko blago. Glasom očerajšnjega čikaškega poročila pa se je tudi na tamošnji borzi tendenca umirila, vendar zaenkrat še brez znatnejšega padca cen. — Baška in gornjebaška pšenica velja 245—247.50 Din, koruza sremska pa 265 Din nakl. post. Koruza inzulanka se je po nazadovanju v začetku tega tedna zopet nekoliko učvrstila ter notira 280 Din medjimurska naklada postaja. — Ječmen bački 68-69 kg velja 262.50—265 Din, slavonski oves pa 255 Din nakl. post. Bosanskega ovsa ni na ponudbo. — Pšenični mlevski izdelki ter ostali proizvodi so neizpremenjeni, značilno je, da bački mlini ponujajo pšenično moko v precejšnjem obsegu, enako otrobe, ki so pa za Slovenijo predragi.

Srednji devizni tečaji na ljubl. borzi od 11. II. do 15. II. 1929.

Dne	Berlin	Curih	Dunaj	London	Newyork	Pariz	Praga	Trst
11.	1352.—	1095.90	80.25	276.58	—.—	222.58	168.60	298.20
12.	1352.—	1095.90	—.—	—.—	—.—	222.58	168.60	298.13
13.	1352.—	1095.90	80.54	276.64	56.86	—	168.60	298.15
14.	1352.—	—.—	800.54	276.60	—.—	222.49	168.60	298.07
15.	1352.—	1095.90	—.—	—.—	56.87	—	168.60	—.—

Hvalevredna je delavnost Vašega potnika: vsak dan obišče 20 interesentov. - „Slovenec" je pa še delavnejši in more pokazati še večje uspehe: vsak dan se oglasi pri 20.000 interesentih. - Informirajte se v Inseratnem oddelku „Slovenca" v paviljonu na Miklošičevi cesti poleg Uniona.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA:
Začetek ob 20.

Nedelja, 17. februarja: ob 15: KROJAČEK JUNAČEK. Ljudska predstava pri znižanih cenah Izven. — Ob 20: CYRANO DE BERGERAC Izven.
Ponedeljek, 18. februarja: VOLPONE. Red B.
Torek, 19. februarja: Zaprto.
Sreda, 20. februarja: VDOVA ROŠLINKA. Premijerski abonma.

OPERA:
Začetek ob pol 20.

Nedelja, 17. februarja: ob 15: PRI TREH MLADENKAH, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Zvečer zaprto.
Ponedeljek, 18. februarja: Zaprto.
Torek, 19. februarja: TOSCA. Gostuje g. Iličič. Red A.

Premijerske abonente in gled. občinstvo sploh opozarjamo, da se je morala preložiti premijera Mozartove opere »Beg iz Seraja« vsled bolezni enega člana in iz tehničnih razlogov v drugo polovico prihodnjega tedna. Natančnejši datum javimo. V nedeljo zvečer ostane opera zaprta.

Nedelja v ljubljanskem gledališču. Drama vprizori popoldne ob 15 mladinsko igro »Krojaček junaček« pri izredno znižanih dramskih cenah. — Zvečer pa je prva letošnja vprizoritev Rostandove komedije »Cyrano de Bergerac« z Levarjem in Šaričevo v glavnih vlogah. Režija je Šestova. Opera poje popoldne ob 15 Schubert-Berthejevo opereto »Pri treh mladenkah« v običajni zasedbi, le vlogo hišnice igra mesto ge. Rakarjeve, ki je zaposlena v drami, gospa Medvedova. Kapelnik je g. Balatka, režiser g. Povhe. Cene so znižane operne.

Tretje gostovanje gospoda Ljubiše Iličiča v ljubljanski operi se vrši v torek, dne 19. t. m. Gospod gost nastopi kot Cavaradossi v Puccinijevi operi »Tosca«. Naslovno vlogo Tosce poje gospa Vilfan-Kunčeva, Scarpio g. Primožič, cerkovnika g. Betetto. Ostale vloge v običajni zasedbi. Predstava se vrši za abonente reda A.

Cerkveni vestnik

Kongregacija duhovnikov in bogoslovcev v Ljubljani se vsem gg. ki so obenem z renovacijo pos ali kak dar za družbene potrebe, prisrčno zahvaljuje. Odbor.

Prireditve in društvene vesti

»Ljubljana«. Pevska vaja v ponedeljek, 12. t. m. odpade. Začetek vaj naznanimo. — Pevovodja.

Koncert komornega kvarteta ZIKA iz Prage v Ljubljani. V ponedeljek, dne 25 t. m. koncertirajo v Ljubljani »ZIKOVCI« in sicer v Filharmonični dvorani. Na programu imajo za Ljubljano popolnoma nove točke in sicer komorne kvartete starega češkega klasika Vaclava Pichla, dr. Josipa Mandiča in dr. Antona Dvoraka. Vse ljubitelje komorne glasbe opozarjamo na koncert, ki je že več let zaporedoma pri nas vselej atrakcija koncertne sezone. O posameznih točkah sporeda spregovorimo tekom prihodnjih dni. Predprodaja vstopnic od torka dalje v Matični knjigarni.

Orlovska srenja v Hrušici priredi danes ob treh popoldne v Dolu pri Ljubljani telovadno akademijo. Bratje in prijatelji orlovstva vabljeni. Radi ukinitve popoldanskega vlaka odpeljeta 2 auta iz Ljubljane ob pol 2 izpred gostilne Figovca, Dunajska cesta. Nazaj pripeljeta auta okrog 6 zvečer. Bog živi!

Orel »Krakovo-Trnovo« priredi v nedeljo dne 3 marca 1929 ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu svojo vsakoletno akademijo. Prijatelji orlovstva in ljubitelji telovadbe vljudno vabljeni

Darovi

Vič. Gospa Ivana Pirnat, posestnica v Rožni dolini Cesta na Brdo št. 14, je darovala namesto venca na krsto pokojne gospe Terezije Belc znesek 100 Din za sirotišnico Vincencijeve konference na Viču. Bog povrni!

ČUDEN OBISK

(Izpred sodišča.)

Sedeli so v gostilni, različni gostje so pač bili, kakor vedno in povsod. V kotu je sedel Janko, mlad fant, sam samcat se je dramil ob svoji mizi. Pa je stopil do njega od sosedne mize Mirko, sedel je poleg njega, ga začel »šlatatiš« po prsih, pravi Janko, nisem pa vedel, da ima falot odprt nož. In ga je Mirko takole fletno brez besede sunil. Dva bodljaja mu je »štihnil« v levo nogo. Potlej pa se je spet mirno dvignil in je šel nazaj k svoji mizi. Janko pa je kar na lepem občutil krv in potem ugotovil rani. Čudno se le to sliši, da nič čutil ni, ko ga je oni drugi sunil Moral je to biti prav poseben obisk in tudi poseben nož. Mirko je bil oproščen.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1·50 Din Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je prilože na znamka. Čekovni račun Ljubljana 10 349 Telefon štev 2328.

Službo dobe

Praktikantinja

iz dobre rodbine, vešča nemščine, se sprejme v tehničnem podjetju za pisarno in skladišče. Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod št. 29.

Pestunjo

15 do 16 letno, k dvema otrokoma. sprejmem. — Srša, Obrije 6, p. Moste.

Tkalski mojster

izurjen. se išče za Northrop tkalski stroj. Ponudbe s prepisi spričeval in sliko na upravo »Slovenca« pod št. 1476.

Vajenca

sprejmem za mizarsko obrt. Oglasiti se: Mestni trg 18 I.

Modistka

naj se javi na oglasni oddelek »Slovenca«, pod: »Samostojna«.

Modistka vajenka

poštenih in strogih staršev, se sprejme. Naslov v upravi lista pod št. 1463.

Gospodinjo

vajeno vseh del, posebno kuhinje in vzgoje otrok, išče vdovec z 2 otrokoma (5 in 6 let) za Ljubljano. Ponudbe s pojasnilom dosedanje zaposlitve na oglasni oddelek »Slovenca« pod značko »Dobra gospodinja«.

Prodajalka

začetnica, za trgovino z mešanim blagom — se sprejme s 1. marcem. Ponudbe na J. Moll star. — Trbovlje.

Vajenec

močan, zdrav, se sprejme za sedlarstvo. - M. Šipic, Kranj.

Kmečkega hlapca

treznega, vajenega vsakega dela — sprejmem z marcem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1427.

Učenka

za trgovino mešanega blaga, z lepo pisavo in če mogoče z znanjem cirilice, se sprejme. Prednost ima hčerka železničarja, stanujoča v Šiški. Lastnoročno pisane ponudbe na upravo Slov. pod značko »Marljiva št. 1163«.

Krojaški vajenec

se sprejme. Jože Arhar, krojač, Št Vid n. Ljublj.

Pekovski vajenec

se sprejme z vso oskrbo v hiši. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1440.

Kuharica

varčna, zvesta, ki ima veselje zlasti do svinjereje, se sprejme proti dobri plači. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 1426.

Detašerja (ko)

za kemično čistilnico, z večletno prakso, spreime za takoj »Kemička čistiona Ondrušek«, Zagreb, Ilica 50.

Pozor, brezposelni!

Inteligenten delavec za stalno specialno delo se sprejme. Pogoj: skrajno zanesljiv in trezen, lepega vedenja, pismen, nad 24 let star, iz Ljubljane ali predmestja ki zna vsaj deloma tudi nemški jezik. — Lastnoročne pismene prijave z navedbo osebnih podatkov, dosedanje zaposlitve in naslova je nujno vložiti na upravo Slovenca pod označko »Marljiv delavec« št. 1395.

Prodajalce posnemalnikov

išče velika švedska tovarna v vsakem kraju proti dobri plači. Naslove sprejema TEHNA družba Ljubljana, Mestni trg 25.

Trgovski pomočnik

špecerist, popolnoma izvežban, vojaščine prost, vešč slovenščine in nemščine, se sprejme za takoj pri **Franc Matheisovi** nasledniki, Brežice.

Mesar. pomočnika

in vajenca, sprejmem takoj. - Josip Musar, mesar, Ljubljana, Sv. Petra c. 61 in Šolski drevored.

Službe iščejo

Tržačan

star 26 let, zmožen slovenskega, nemškega in italijanskega jezika v govoru in pisavi, bil je več let pisarniški sluga in inkasant, ima šoferski izpit, želi dobiti primerno mesto. Ponudbe na upravo pod šifro »Marljiv in vesten«.

Iščem službo sluge

ali kaj sličnega. Na zahtevo vložim tudi kavcijo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1407.

Plačilna natakarica

z dobrimi spričevali išče mesta. Naslov v upravi pod št. 1438.

Prodamo

Puhasto perje

kg 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg Izkoristite priliko. dokler zaloga traja Imam tudi belo puh kg 300 Din L. Brozović, kem čistio na perja **Zagreb. Ilica 82**

Zimska suknja

in nekaj druge obleke se poceni proda. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1479.

Zelo ugodno prodam

delo »Pokrowski, Geschichte Russlands« v platno vezano, popolnoma novo. Ponudbe sprejme uprava »Slovenca« pod št. »300« — 1475.

Premog!

Industrije, ki rabijo premogovni zdrob, opozarjamo, da imamo še okrog 100 ton antracitnega zdroba od 0—5 mm na razpolago. Cena 160 Din za tono fco vagon Škofljica pri takojšnjem plačilu. Ta zdrob (suh) ima glasom fakultetne analize 7102 kalorij, 17% pepela in 4% žvepla. Za mešanje z rjavim zdrobom je posebno prikladen. Pojasnila daje pisarna rudnika »Orle« v Ljubljani Tavčarjeva 12 telef. 2288 ali Uprava rudnika »Orle« p Škofljica.

Ajdova moka 5 Din

garatirano pristna od 25 kg naprej Pošilja **Pavel Sedej**, umetni mlin **Javornik**, Gorenjsko

Pšenično moko

iz b [illegible] mlinov nudi najo[illegible] veletrgovina žita in mlevskih izdelkov

A VOLK Ljubljana
Resljeva cesta 24.

Poučk

Pouk

Metoda Berlitz

Pouk francoščine, angleščine, italijanščine, nemščine itd po profesorjih dotičnih dežel. Vsak profesor poučuje edinole v svoji materinščini. - Prijave samo: **Kralja Petra trg 8 I., Ljubljana**

Kupimo

Voz zapravljivček

in par konjskih komatov, vse v dobrem stanju, kupim. Ponudbe z navedbo cene na upravo št. 1427.

Hlode

bukove in **hrastove** (hrastove že od 20 cm naprej), kupuje parna žaga **V. Scagnetti**, Ljubljana

Srebrne krone

zlatnike, vsakovrstno zlato, kupim. - F. ČUDEN, Ljubljana, Prešernova.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
ČERNE juvelir Ljubljana Wolfova ulica št 3

Kufne

katere se uporablja za brek. kupim. - Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »1000«.

Parcelo

ob glavni cesti v bližini cestne železnice, kupim. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod: »Parcela«.

Posestva

Gostilna-trgovina

v prijaznem kraju na Gorenjskem naprodaj, zraven je tudi lep zelenjadni in sadni vrt in njive. Ponudbe pod šifro »Lep dom« 1466.

Dvodružinsko hišo

novo, z vrtom, v Stožicah pri Ljubljani, proda Franc Jerko, Črnuče, pošta Ježica.

Manjšo trgovino

z meš blagom, s trafiko, na prometnem kraju na Spod. Štajerskem, 10 min od žel postaje, staro ter dobro vpeljano, takoj prodam Prevzeti se mora vsa zaloga pri takojšnjem plačilu. Potreben kapital cirka 50 do 60 tisoč dinarjev - Naslov v oglasnem oddelku »Slov.« pod štev. 1456.

Stanovanja

Zakonca

brez otrok iščeta 1- ali 2 sobno stanovanje za takoj ali kasneje. Ponudbe pod »100«.

Sobi

dve ali eno, prazno — iščem za takoj. - Naslov na upravo Slov. št. 1490.

V najem

Mlekarno in slaščičarno

iščem v najem. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Mlekarna«.

Odda se v najem

veliko, suho, ognja varno skladišče, pripravno tudi za strojno delavnico — skupno s pisarno v bližini glavnega kolodvora. — Vprašanja na naslov: Osrednje mlekarne, Ljubljana, Maistrova ulica 10.

Trgovski ali obrtni lokal

s stanovanjem dam v najem maja 1929, Ljubljana, Tržaška 5. Pojasnila pri hišniku.

Poslovni lokal

v bližini glavnega kolodvora, se takoj odda. Naslov pove inser. odd »Slovenca« pod št. 1408.

Njiva

ob Linhartovi ulici (3 orali), se odda v najem. Naslov pove upravništvo pod št. 1488.

Zaslužek

Siguren zaslužek

in eksistenco nudimo stoterim. Iščemo zanesljive zastopnike za prodajo lukrativnih, gospodinjstvu potrebnih predmetov na male mesečne obroke. — Plača fiksna. Kavcije ne zahtevamo. Zumbulović. Ljubljana, Miklošičeva c.

Radio

Radioaparat naprodaj

Prodam štiricevni radioaparat, kompleten, z elektronkami, za 1000 Din. — Naslov pove uprava v Mariboru.

Obrt

Fotograf

Holynski Dunajska c. 6. Slike za legitimacije takoj gotove Vsa dela ceno in solidno.

Urarska popravila

izvršuje najceneje in najprecizneje Franc Wölfing, urar, Gosposvetska c. 12.

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf **Hugon Hibšer**, Ljubljana, Sv Petra cesta 25.

Žimnice

modroce posteljne mreže železne postelje zložljive otomane divane in druge tapetniške izdelke dobite najceneje pri RUDOLFU RADOVANU tapetniku Krekov trg št 7 (poleg Mestnega doma)

POPRAVILA
Mehanik Ivan Legat
Maribor Vetrinjska ul. 30

Telefon int 434.
Specialist za pisarniške stroje
Novi in rabljeni pisalni stroji vedno v zalogi.

Mehanična delavnica

za popravila gramofonov šivalnih in pisalnih strojev, otroških vozičkov, koles itd Lastno emajliranje, poniklanje Priporoča se **Justin Gustinčič**, Maribor, Tattenbachova ulica 14 Nasproti »Narodnega doma«.

Razno

Podgane ubija RATOL
Polj. miši ubija ARVICIN
Ščurke ubija GAMADIN
Stenice ubija STENOL
Bolhe ubija PULEKSIN

Dobivajo se povsod! **Biokemia, Zagreb, Hatzova ulica 25.** Tel br 59-69

Vata, odeje

izdelovanje, popravila. - **Rožna ulica 19.**

Stalna razstava

umetniških slik velika izbira okvirjev Priporoča se A. Kos, Mestni trg 25, nasproti magistrata.

Cene **globoko znižane**
Prepričajte se v manufakturni trgovini
Ivan Krošelj
na Martinovi cesti 15 in Zaloški cesti 17.

Glasba

Harmonikarji, pozor!

Kdor želi imeti dobro harmoniko, naj se takoj obrne h K. Jancu, izdelovatelju harmonik, Ljubljana, Bohoričeva 9, za »nove harmonike ali popravila«, ker le on dela dobro in iz dobrega materijala najceneje!

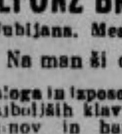

Klavirji prvih svetov. znamk!

ALFONZ BREZNIK
Ljubljana, Mestni trg 5

Na manjši obroki

Zaloga in izposojevalnica najboljših klavirjev, pianinov in harmonijev Steinway, Bösendorfer, Förster, Hölzl, Hofman, Original Stingl. Popravila in uglaševanje najceneje. - Najbogatejša izbira vseh ostalih glasbenih instrum. in strun

2 0, 500 in 750 cm OHV MOTOCIKLI IN KOLESA

WANDERER
4 in 6 cy. avtomobili

BSA motocikli
najnovejših tip
pri glavnem zastopniku
PAVEL STELE - LJUBLJANA
KAPITELJSKA ULICA 3 TELEFON 2942

GOSPODARSKA ZVEZA V LJUBLJANI
ima stalno na zalogi:

vse vrste
umetnih gnojil, Tomaževo žlindro, rudniški in kostni superfosfat. kalijevo sol, čilski soliter, apneni dušik, mešano gnojilo in nitro-foskal; nadalje vse vrste
semen, kot domačo deteljo, lucerno, pesna in travna semena.

Bogata zaloga
špecerijskega in kolonijalnega blaga, vse vrste **mlevski izdelki, poljedelski stroji, limone in pomaranče.**

✚

STANKO KOS naznanja v svojem kot tudi v imenu vseh ostalih sorodnikov, da je njegov ljubljeni brat, gospod

JOSIP KOS

generalštabni major, komandant 101 vazduhoplovne čete v Rajlovcu pri Sarajevu

dne 15. februarja 1929 ob pol 12 preminul.

Pogreb nepozabnega se vrši v Rajlovcu.

Ljubljana, 16. febr. 1929.

Jos. Godina C. M.:

V mongolskem ujetništvu

Nasledaje vrstice o našem ujetništvu na Ogrskem so košček zgodovine (vojaških) bojev za Prekmurje okoli leta 1919. Kar je »Slovenec« poročal o tem že obširneje (28. oktobra 1928 in 6. februarja 1929) se tu samo kratko omeni.

»Na Ogrskem je življenje; izven Ogrske ga ni!« Vsekakor je to enostransko ogrsko mnenje, ki ga ne moremo zastopati vsaj mi ne, ki smo preživeli pet neznansko dolgih tednov v ogrskem ujetništvu.

Začetek te nič vesele zgodbe je v prvem ponesrečenem poskusu, zasesti Prekmurje. To je bilo v dnevih od 24. decembra 1918 do 3. januarja 1919 zjutraj, ko so nas prijazni potomci nekdaj prav tako prijaznih Mongolov v Murski Soboti deloma ujeli, deloma potisnili nazaj čez Muro, nekaj jih je pa ostalo na bojišču. Tudi nas, prve ujetnike, so hoteli za katoliško cerkvijo v Murski Soboti ustreliti. Zakaj nas vendar niso, še danes ne vem točno. Najbrž, ker so ujeli med tem še nekaj drugih naših tovarišev in vse postreliti, se je upiralo celo ogrskemu čutu, kar je umevno, ker so Ogri vendar praznovali že tisočletnico, kar so prišli iz Mongolije v boljšo družbo.

Splošno mnenje je, da je sladko umreti na polju slave. Vendar smo bili vsi zadovoljni, ko smo lahko ugotovili, da nam bo življenje vsaj za malo časa podaljšano, še celo jaz, ki sem upravičeno domneval, da sem s tem prišel z dežja pod kap. Do takrat namreč Ogri še niso prav nič slutili, da so ujeli mene, ogrskega državljana, ki sem z orožjem nastopil v teh bojih (24. decembra 1918) proti »lastni« državi. Kdor se potaplja, se lovi tudi za kačo, samo da si reši življenje.

Takoj za cerkvijo je železniška proga in kolodvor. Ženejo nas po tiru proti severu mimo postajnega poslopja. Bilo je še precej temno Prva sta korakala mladi Ljubljančan, dragonski zastavnik, Stanko Perpar in očividno zelo nejevoljen častniški namestnik Polak doma nekje blizu Ormoža, tudi dragonec, seveda, kakor njegov tovariš, sedaj brez konja. Za njima midva z g. Severjem, ki je trenutno zastopal edinega civilnega ujetnika v naši družbi. Za nama pa nekaj parov vojakov, bivših mornarjev, večinoma Hrvatov (Dalmatincev).

Postajo so imeli že Ogri zasedeno. Na peronu strojnica in nekaj vojakov-pešcev s puškami v rokah. Na slabo razsvetljenem hodniku je ležal vznak naš tovariš. Sraga rdeče krvi čez mlado lice je povedala, da je bil zadet v glavo. Vojak za menoj ga pokliče, prijatelja, toda mrtvi ne slišijo.

Naši spremljevalci in zmagovalci na postaji so se z navdušenimi kriki pozdravljali. »Kam ženete roparje?« — Odgovora nisem razumel. Gnali so nas mimo postaje še dalje po progi. Iz mesta so se slišali streli iz pušk, včasih posamezni, včasih zopet gosti. Za našo posadko v gradu, kjer je bival poveljnik Jurišič in njegovi najbližji, nismo prav nič vedeli Morda so jih tudi ujeli ali so pa padli ali se pa morda celo branijo in pripravljajo, da vržejo Ogre zopet iz mesta. Sicer je pa bilo to za nas, ki nas je obdajal venec svetlih bajonetov, prav vseeno.

»Stoj! Kdo je?« — »Madjari smo! Ujetnike peljemo!« — »Postrelite jih, roparje!« In smo šli mimo peščice Ogrov, ki se je plazila proti mestu.

Danilo se je. V bližini opazimo gruče Ogrov z njihovim poveljnikom. Sli so prihajali in prinašali poročila ter zopet odhajali z nadaljnimi povelji. V primerni razdalji od poveljnika nas ustavijo in obrnejo našo dvojno vrsto tako, da smo gledali proti njemu. Zadnja vrsta stopi za korak naprej, med prvo, in smo bili v eni vrsti.

»Preiščite jim obleko in odvzemite vse kar sliči orožju.« zapove prezirljivo čokati stotnik, ki mu je bilo kakih 45 let. Kakor hijene planejo na nas in nas preiščejo prav do kože. Orožje in nože so nam bili vzeli že takoj, ko so nas ujeli Sedaj so prišli na vrsto še svinčniki, ogledala, glavniki, trde fotografije (pri tem porogljivi smehi in gotovo tudi srčne rane). Žepnih robcev niso smatrali za orožje. Glede naramnic so bili v dvomu, dočim so o žepnih urah in verižicah bili najprej soglasno mnenja, da sličijo orožju, šele čez čas (po daljšem prepiru) je prodrlo naziranje, da prav za prav to ni orožje.

Ko se nas tako ni bilo treba več bati, stopi stotnik pred prvega Bil je Stanko Perpar. Salutirata, kakor pri kakem raportu. »Kako, da ste prišli čez Muro?«

»Na višje povelje. Vojaki smo in vršimo samo povelja!«

Mislim, da bolj pametno in pravilno ne bi mogel odgovoriti. Gospod »ogrski« je bil skoro gotovo pripravljen, da spregovori kakor s tribune zmagovalca vsaj nekaj ponosne prezirljivih besedi Tako se je pa vse sprevrglo v nekako polznanstveno prerekanje.

»Ali niste vedeli, da je Mura demarkacijska črta?«

»Ne! Vojaki smo in vojak stori, kar mu zapovedo!«

»Tako!? Torej vedite, da smo pooblaščeni od francoskega podpolkovnika Vixa v Budimpešti, da vas vržemo čez Muro!«

Potem drugi. Gosp. Polak. »Vojak sem« mu je nekajkrat odgovoril Tretji gosp Sever, civilist. Tudi on je poudarjal, da je bil za svoje delo v Murski Soboti pooblaščen Potem jaz. Zahteval sem, naj me takoj izpuste, ker ne spadam k tej posadki in moram v Radgono. »To se bo ugotovilo in določilo pri vojnem sodišču!« Naprej ni spraševal.

Vsemogočni je v Svoji neskončni modrosti poklical danes ob 14, previdenega s sv. zakramenti, našega dragega očeta, dedka, pradeda, gospoda

MATIJA ROZMAN

v 93. letu, k Sebi.

Pogreb s sv. mašo bo v nedeljo 17. febr. t. l. ob 8 dopoldne iz hiše žalosti k Sv. Trojici v župno cerkev in nato na pokopališče.

Maribor-Sv. Trojica, 16. februarja 1929.

Matija, kamnosek, sin. Otilija, Marija, Antonija, Elizabeta, Terezija, Rozalija, hčere in žalujoči ostali.

Prodaja živinske soli

Upravni odbor samostojne monopolske uprave si je osvojil sklep, ki ga je odobril tudi gospod finančni minister, da se določi prodajna cena živinske soli v celi kraljevini, sledeče:

1. Kamena (rumunska)	Din 140 za 100 kg
2. Mineralna briketirana (iz Kreke) . .	Din 160 za 100 kg
3. Mineralna drobna (iz Kreke) . . .	Din 140 za 100 kg
4. Morska bela . . .	Din 1(0 za 100 kg
5. Morska črna . . .	Din 140 za 100 kg

Maloprodajalec, ki bo prodajal namesto čiste solidenaturirano živinsko sol, bo kaznovan v smislu točke 1, čl. 81 finančnega zakona za 1928/29, čl. 22 pravilnika za velikoprodajo in maloprodajo soli.

IZ PISARNE UPRAVE DRŽAVNIH MONOPOLOV
M Pr br. 5338/29 v Beogradu, 9. februarja 1929.

Prostovoljna razprodaja obuval!

Prodajalna obuval v Šelenburgovi ulici 1. razpolaga še s precejšnjim številom damskih, tudi najfinejših čevljev. — Prostovoljna javna dražba teh čevljev se prične 18. t. m. ob 9 predpoldne. Poleg čevljev se bodo razprodajali tudi drugi predmeti, to je: vezalke, razne kreme, vložki itd., kakor tudi celokupni inventar prodajalne.

„Spectrum" d. d.
inž. Kopista, Dubsky in Krstić
tvornica ogledal in brušenega stekla
Ljubljana VII
se nahaja od 1. novembra
Celovška cesta 81. — Telefon 2343.
Zagreb, Osijek. Središnjica ZAGREB
Zrcalno steklo portalno steklo mašinsko steklo)— mm. ogledala. brušena v vseh velikostih in oblikah kakor tudi brušene prozorne šipe izbočene plošče. vsteklevanje v med. Fina navadna ogledala.

ŽOLČNI KAMENČKI
Interesantno brošuro o uspešnem zdravljenju žolčnih kamnov Vam pošlje brezplačno lekarna pri Odrešeniku Praga II. Vyšehradska tř. Pišite skoj. —

VODNE TURBINE
avtom. regulatorje, zatvornice, opreme za žage in mline izdeluje in dobavlja
G. F. SCHNEITER
ŠKOFJA LOKA
podjetje za izgradbo vod. turbin
Konkurenčne cene! Zahtevajt ponudbe: — Prvovrstne reference!

Najboljši v materijalu in konstrukciji in najlepši opremi so šivalni stroji „Gritzner" in „Adler" za domačo obrt in industrijo
Pouk vezenja brezplačen
Le pri
JOS. PETELINC
Ljubljana
poleg Prešernovega spomenika ob vodi
Večletna garancija!
Zahtevajte ponudbe

Konjsko meso
se prodaja vsak dan sveže ter klobase in salami različne vrste. Kupijo se tudi konji za klanje.
MARINŠEK IVAN, mesar
Prečna ul. 6.
Prosim zabeležite si št. telefona 3078

GOSPODJE so morajo danes ravno tako kakor dame ravnati po modi in svoje potrebščine tam kupovati, kjer je izbira velika, kvaliteta dobra in cene nizke. Predno si nabavite klobuk, slamnik ali čepico, pišite dopisnico na veletrgovino Stermecki in zahtevajte novi veliki ilustrovani cenik, v katerem najdete sledeče cene: Klobuk navadni volneni 56 Din, boljši 70, moderni 88, fini v vseh modnih barvah 110, iz zajčje dlake 180, lovski 78, fan ovski 35, slamnik 20, 30, 36 in 60 Din, za fante 17, deklice 12 Din, čepice 31, 34, 40, 52 in 80 Din. Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar. Ilustrovani cenik z več tisoč slikami zastonj.
Veletrgovina R. STERMECKI, CELJE, štev. 18 Slovenija

PERJE!
Razpošiljamo perje, naravno, ne skubljeno:

Mehko purje perje	razprodano
Mehko kokošje perje, rumeno	Din 20 za kg
Mehko kokošje perje, pisano	Din 15 za kg
Gosje perje	Din 80 za kg
Račje perje, sivo	Din 50 za kg

franko Maribor, proti povzetju, vreče zaračunjene po lastni ceni. V paketih po 5 kg razpošiljamo po pošti:

5 kg mehko kokošje perje pisano	Din 110
5 kg rumeno kokošje perje . . .	Din 135
5 kg gosje perje	Din 440
5 kg sivo račje perje	Din 290

bruto za neto franko po pošti, proti povzetju, ali predplačilu zneska
EXPORTNA DRUŽBA MATHEIS, SUPPANZ IN DRUG, MARIBOR, CVETLIČNA ULICA ŠT. 18.

Ravnatelj,
oziroma namestnik in pomočnik šefa
velikega trgovskega podjetja se sprejme v mestu v Sloveniji. Pogoji: Višja trgovska naobrazba. V ponudbi, katera se pošlje na
Jugomosse, Zagreb, Zrinjevac 20.
pod šifro »Ravnatelj« je natanko popisati dosedanje službovanje in priložiti prepis zadnjih spričeval.

Najstarejša parketarska tvrdka
Ferdo Primožič Trnovski pristan 4
Ljubljana
se priporoča za dobavo in polaganje vsakovrstnih parket-deščic kakor tudi za vsa popravila in struženje starih podov.

Rabimo za takojšen nastop za službo obratovodje v večjem železo-industrijskem podjetju
strojnega inženerja
po možnosti s prakso v drobni železni industriji, energičnega in vztrajnega človeka. Sposobnost za pouk na zasebnih strokovnih tečajih podjetja zaželjena. — Ponudbe s spričevali o praksi, pogoji in referencami je poslati za ZADRUŽNO ZVEZO V LJUBLJANI.

VRVICO ZA ZAVOJE (BAST-REKLAMEBÄNDER)

izdeluje in dobavlja v vseh barvah in širinah s tiskom in brez tiska po najnižjih cenah
ZAGREBACKA PROIZVODNJA VRPCA, L. STERN
Zagreb, Martićeva 27 - Telef. 2095

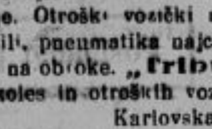

Oglejte si

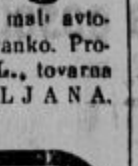

najnovejša dvokolesa, motorje, šivalne stroje. Otroški vozički novih modelov, mali avtomobili, pneumatika najcenejša. Cenik franko. Prodaja na obroke. „Tribuna" F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Močne mišice, zdravi živci,
dnevno redno negovanje telesa
so najboljša obramba proti boleznI. Zato so že naši dedje in pradedje imeli vedno v hiši in s priznanim uspehom dnevno uporabljali preizkušeno domače sredstvo in kozmetikum: Fellerjev prijetno dišeči „Elsafluid"

Vporabljan na zunaj in znotraj, bra i Fellerjev „Elsafluid" pred ohlajenja in okuženja, ker je tudi rabku evalno sredstvo in neguje roke, obraz, zobe, usta in dihala in je radi tega zanesljiv tud pri nfluenci in hripi Po e an z vodo se rabi za grgranje, odstranjuje vzrok kašlja in hripavosti. Proti bolečinam ran in na po ovanju deluje brzo in ugodno.
Dobiva se v lekarnah in sorodnih trgovinah, poizkusna stekleničica za Din, dvojna steklenica za 9 Din, velika špecijalna steklenica za 26 Din. Po pošti stane vsaj en zaboj, kateri vsebuje 9 poizkusnih, 6 dvojnih ali 2 veliki špecijalni steklenici, samo 62 Din. Trije taki zaboj samo 13 Din, vse že z vračunano poštnino in zavojnino. Na o ila naslovite točno na Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica Donja Elsatrg št. 134. Hrvatska.
Kot zanesljivo sredstvo za želodec in čreva naročite obenem Fellerjevo blago delujoče Elsa-kroglice. 6 škatelj 12 Din.

IVAN BIZOVIČAR
VRTNARSKO PODJETJE
LJUBLJANA, Koleziiska ulica 16
priporoča svoje bogato opremljeno vrtnarstvo kakor tudi okusno izdelane vence, šopke in trakove. Na razpolago ima tudi sadike najžlahtnejših cvetlic in vsakovrstne zelenjave. Nasaja vrte in balkone.
Letošnja pomladna specialiteta sadike „CHABAUD NAGELČKI"
Izposoja dekoracijska drevesa. — Naročila z dežele se izvršujejo točno in solidno.

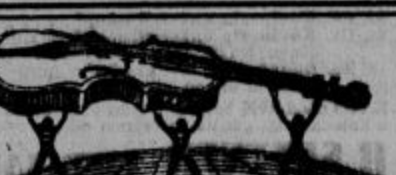

Veliki ilustrovani CENIK
obite zastonj. Zahtevajte ga od skladišča
MEINEL IN HEROLD
tovarna glasbil gramofonov in harmonik
R. Lorger MARIBOR Štev. 107-B
Violine od Din 95 —, Ročne harmonike od Din 85'-. Tamburice od Din 98'—. Gramofoni od Din 345'— dalje

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Največja razprodaja na celem svetu zaradi svoje prvovrstne kakovosti
Lipton
čaj
Društvo Lipton Ltd, London
Zastopstvo in skladišče za Slovenijo, Hrvatsko, Slavonijo, Dalmacijo, Bosno, Hercegovino in Črno goro
Nikola Stankov, Zagreb, Prilaz 75
Prodaja s skladišča ali direktno iz Londona. Iščejo se krajevni zastopniki

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri
Ljudski posojilnici v Celju
Registrovani zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, — — v lastni hiši, Cankarjeva ulica 4 (poleg davkarije)
Stanje hranilnih vlog nad Din 70,000.000.-. Obrestna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posestnikov s vsem svojim premoženjem. —
Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.
Posojilnica je kot kmetska zadruga prosta rentnega davka

Ko je končal, je glasno dal navodilo vojakom: »Peljite jih na postajo in zaprite v čakalnico!«

In so nas zopet gnali. Kakor da bi kaj važnega pozabil, je stotnik zavpil naši straži: »Če bi kateri skušal uiti, ga pri priči ustrelite!« — Zelo prijazno, gospod stotnik.

Do postaje je pa bilo še daleč in smo vmes enkrat počivali. Stopili smo v gruče in na mestu mencali z nogami, da nas ni preveč zeblo, okoli nas pa osem nabasanih pušk in osem svetlih bajonetov. Torej prav za prav zelo na varnem.

Ko tako prestapljamo, opazimo skozi meglo, kako mahata proti nam naš nadporočnik Osterc in za njim ogrski vojni žandar z nasajenim bajonetom.

Nadporočnik Osterc je silno po nedolžnem bil deležen naše odiseade po evropski Mongoliji. Bil je prav na vojaškem dopustu na svojem domu na Murskem polju. Ko je slišal, da so Jugoslovani zasedli Mursko Soboto, ga je veselje nad naraščajočo domovino gnalo, da je šel 2. januarja malo pogledat v Mursko Soboto. Prejšnji večer sem ga videl v kavarni, potem je pa prenočeval v Benkovem hotelu. Seveda ni slutil, da ga bodo drugo jutro zbudili Ogri.

»Pozdravljeni. Sožalje!«

»Že prav. Kje je pa Jurišič? Rad bi mu čestital in se mu zahvalil.«

Čez čas smo zopet korakali po progi. Med potjo se je iz jutranje megle začel luščiti jasen solnčen zimski dan. In smo začeli misliti na beg. Ne vem, kateri je začel, toda v nekaj minutah smo si že porazdelili stražnike. Pa je nekdo ugovarjal. »Brez strela ne bo šlo, s streli pa opozorimo čete, ki se vlačijo po okolici in ki smo jih večkrat srečavali. Kakor hitro bomo enkrat iz bojnega ozemlja ven, se bo naša usoda mirno reševala,« je menil. Meni je bilo tako »mirno reševanje usode« veliko bolj neljubo, kakor pa še tako nevaren poskus rešitve s silo. Druge bodo sodili kot ujetnike, mene pa, če izvedo, kdo sem, kot veleizdajalca, čeprav je bil državni ogrski položaj tak, da tega ne bi smeli storiti.

V Pucincih (na postaji) je bila zbrana množica vaščanov, vojaki so pa stražili vlak, s katerim se je očividno bila pripeljala ogrska vojska. Nič mi ni ostalo iz celega ujetništva v tako žalostnem spominu kakor sprejem v Pucincih. Dosedaj so nas kleli Ogri, toda tu so začeli slovenski nad nami vpiti. In še danes slišim ženski glas, ki je hotel vse prevpiti: »Kaj? V čakalnico jih boste zaprli? V hlev ž njimi!« Razložiti si morem to le tako, ker so Ogri povsod raznašali vest, da Murske Sobote niso zasedli pravi jugoslovanski vojaki, ampak nekaka roparska tolpa.

V mali čakalnici se nekateri vsedemo, drugi so stali, zunaj je pa naraščala množica ljudstva.

Ni trajalo dolgo, kar opazimo, da delajo vojaki med ljudmi predor. Vrata čakalnice se odpro in zaporedoma vstopajo:

Prvi: Naš kapetan M. R a k u š a. Vojaška postava infanterijskega častnika. Kljub resnosti položaja neka prijaznost v nastopu. Oblečen je v jugoslovansko uniformo, torej z oficirsko označbo na ramah. Prisodil bi mu 30 do 35 let. Kapetan Rakuša je bil poveljnik naše posadke v Dol. Lendavi v Prekmurju. Prejšnji večer se je vračal iz Radgone v Lendavo in je v Murski Soboti v gradu grofa Saparija (kjer je stoloval kapetan Jurišič) prenočil.

Drugi: . . . sapramiš! . . .: grof Sapari iz Murske Sobote! Kako pride ta v našo nesrečno družbo? Toda, saj ni on. Poročnik D o l č e k, Jurišičev pribočnik je, samo grofovo obleko ima. Presneto trda jim je šla v gradu, da so si s civilno obleko pomagali!

Tretji: Topničarski kadet R a i n e r. Visok, širok, postaven fant. Pravi topničar. Sodil bi za težko artiljerijo. Ovratnik na suknji je imel zavihan navzgor. Po hoji sem ga upravičeno prišteval izrazitim flegmatikom. Po veri je jud, rodom pa iz Zagreba.

Za njimi drugi vojaki, okoli petnajst. Večinoma mornarji.

Prvi razgovor so bila vprašanja in odgovori, kako je z našo posadko. Jurišič je v roko ranjen in ujet. Dr. Dimovič je padel. Večidel posadke, ki se je nekaj časa držal v šolskem poslopju (sedanji gimnaziji) se je po vsej verjetnosti umaknil v Radgono. Kapetana Rakušo je posebno skrbelo, kaj bo z njegovo posadko v Dol. Lendavi.

Zopet se odpro vrata in vstopi majhen, širok in nekoliko starejši mož. Sodil sem mu, da je notar.

Zaničljivo nas vse pregleda. »Fuj!« in je nadaljeval v ogrski nemščini: »Hát, Räuber! Sie wollen Ungarn klein machen. Hát, sie nicht wissen, Ungarn hat heiglige Stefanskrone? Hát, sie Räuber! Alle aufhängen!« (Hotel je reči: Roparji! Ste hoteli Ogrsko zmanjšati. Ali ne veste, da to ni mogoče, ker ima Ogrska krono sv. Štefana. Roparji! Obesili vas bomo!«) Z roko je pokazal okoli vratu, da bi ga gotovo razumeli.

»Prezirajmo ga! Nihče naj ga ne pogleda!« je pripomnil kapetan Rakuša in smo prezirljivo povesili oči.

Mož je šel. Očividno vrvi pripravljat. »Čudovito mirno se bo reševala naša usoda,« je pikro pripomnil tisti, ki je bil med potjo najbolj za to, da napademo stražo in uidemo.

Čez čas pride zopet naš prijazni možic in začne: »Ungar nobel. Hát, dobite jesti. Koliko vas je?« In je štel ter naštel 28, potem pa odšel in smo čakali.

Bilo je minulo poldne. Odpro se vrata. Vojaško povelje: »Ven! Na vlak!« Napravili so pot skozi množico gledalcev, pot do vagona zastražili in smo se preselili iz čakalnice v železniški voz. Pisk in lokomotiva potegne, mi pa seveda brez kosila.

Nihče me ni spoznal! Žarek upanja. Ko bi nas le kam daleč odpeljali!

PREŠERNOVA ulica poleg frančiškanske cerkve
H. SUTTNER
Lastna protokol. tovarna ur v Švici
NAJVEČJA zaloga ur, zlatnine in srebrnine
NIZKE CENE — SOLIDNA POSTREŽBA

4

SAMO 49 dinarjev 60 par

SAMO 49 dinarjev 60 par

Št. 100. Kovinasta anker-Roskopf . . . . . Din 49·60
Št. 111. Kovinasta anker-Roskopf, z radium-številkami in kazalci . . . . Din 69·20
Št. 105. Budilka, 16 cm visoka s prvovrstnim anker strojem . . . . . Din 64·20
ZAHTEVAJTE bogato ilustrovani cenik s koledarjem, gratis in franco od
H. SUTTNER, LJUBLJANA 2

KUPUJTE samo **W M F** kina srebrno jedilno orodje s petdesetletno tovarniško garancijo, pri
H. SUTTNER
Ljubljana Prešernova ulica

4

Krušno moko
najboljše vrste dobite vedno svežo pri
A. & M. Zorman
Ljubljana, Stari trg 32.
Blago dostavimo tudi na dom. — Prevzamemo v mlev tudi vsako množino domače ali banaške pšenice — pri manjših množinah jo takoj zamenjamo za moko in otrobe.

ki krepi in zdravi želodec

Strojna pletilnica novo otvoriena
Ljubljana, Kette-Murnova cesta 6.
Se priporoča za obilen obisk. Sprejema tudi v stroko spadajoča popravila.

Dokler zaloga traja! Oddaja kvantitet pridržana

Od 16 II. do 5. III.

Blago s predplačilom rezerviramo dva tedna

Šifon-Batist

šifon 74 cm šir. . . . . m	Din	7·90
šifon-batist 80 cm, bel in barvast . . . . . m	„	16·—
brisače, trpežne . . . . . kos	„	18·—

Robci

dam batist. robci s šir. robom, beli . . . . . kom.	Din	1·80
dam batist robci, vezeni „	„	2·60
dam batist. robci z ajouro 30/30 cm . . . . . kom.	„	4·—
dam svileni robci, beli . . „	„	2·90
moški robci, zefir, progasti „	„	2·90
„ „ svileni, beli . „	„	5·80

Damsko perilo

srajca iz šifona z vezenino kom.	Din	18·—
kombineža-hlače, bat., s čipkami, beli	„	26·—
kombineža-hlače, bat. šifon, s čipkami	„	36·—
kombineža-hlače, bat. šifon, s čipkami	„	44·—
kombineža-krilo, bat. šifon, s čipkami	„	49·—
spalna srajca, bat. šifon, beli	„	52·—
spalna srajca, bat šifon, s čipk.	„	59·—
pyjama iz crêpe rožičastega . .	„	118·—
tricot-hlače, bombaž., št. 3 . .	„	29·—
„ „ svila	„	45·—
majc flor s kratkimi rokavi . .	„	19·—

Pošiljamo proti povzetju!

Trakovi

svileni (taft) beli in barv.		
3 cm šir. . . . . m	Din	1·—
5 cm šir. . . . . m	„	1·50
10 cm šir. . . . . m	„	2·50
glavniki mali za »bubi« . .	„	1·—

Prodaja pletenin po znižanih cenah

Prepričajte se o kvaliteti blaga

Oglejte si naše izložbe!

A. SINKOVEC nasl. K. Joss LJUBLJANA

Moško perilo

šifon srajca, bela, s trdimi prsi	Din	59·—
šifon srajca, bela, s trdimi prsi in manšet	„	69·—
ovratniki trdi, dvojni Ia . . .	„	9·—
ovratniki trdi, dvojni Ia, dunajska znamka	„	11·50
spalna srajca iz šifona	„	95·—
hlače sp., kratke	„	26·—

Svila

japonska, bela, 90 cm šir. . . m	Din	29·—
japonska bela za perilo . . m	„	43·—
japonska bela za obleke . . m	„	110·—
surova svila, 80 cm šir. . . m	„	49·—
surova svila »Honan«, 88 cm šir. . . . . m	„	45·—

Čipke – vezenine

vložki (čipke) . . . . . od	Din	1·—
vezenina . . . . . m	„	2·50
vezenina, šifon-bat., 60 cm šir. m	„	19·—
vezenina na staminu, 110 cm šir. . . . . m	„	49·—

Nogavice

damske svilene	Din	19·50
damske melé . . . Din 17.—,	Din	14·—
moške svilene, kratke	„	22·—

Pošiljamo proti povzetju!

Prostovoljna javna dražba!

Dne 27. februarja 1929 ob pol 12 dopoldne se vrši pri okrajnem sodišču v Ljubljani v pritličju, soba št. 37, prostovoljna javna dražba dedičem po Angelu Aita, opekarnarju v Dragi in na Škofeljci solastnih zemljišč, in sicer

1. **Hiše** št. 24 v Lanišču z dvoriščem, vrtičkom, drvarnico in malim travnikom za hišo z izklicno ceno 115.000 Din.
2. **Opekarne** v Lanišču z opekarniško pečjo, lopo za opeko, delavsko stanovanjsko hišo in več parcelami z izklicno ceno 182.000 Din.
3. **Stavbne parcele** v Lanišču med državno cesto in kolodvorom z izklicno ceno 2100 Din.
4. **Hišice** št. 11 v Malem vrhu s pašnikom z izklicno ceno 7500 Din.

Pod izklicnimi cenami se ne bo prodajalo. Dražbeni pogoji so na vpogled pri okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 37.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema vloge | Daje posojila | Izvršuje vse v denarne stroke spadajoče posle

Obrestuje vloge po najvišji obrestni meri ter ne odteguje vlagateljem rentnega davka

Javna skladišta družba z. o. z.
Ljubljana Dunajska cesta 33
vrši obrt javnih skladišč na podlagi koncesije ministrstva za trgovino in industrijo v obsežnih in suhih prostorih — izvršuje spedicijo blaga — prevaža pohištvo v specialnih pohištvenih vozeh, kakor tudi na navadnih tovornih vozilih — zveza z glavnim kolodvorom po železniškem tiru — carinsko prosto
telefon št. 2366 skladišče brz. naslov: Skladišta

POPRAVILA IN ČIŠČENJE OROŽJA izvršuje najceneje in najvestneje
F. KAISER - PUŠKAR
LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 9

Razpis
gradnje novega doma

Katoliško delavsko prosvetno društvo na Jesenicah razpisuje gradbena dela za novi veliki

Društveni dom

v celoti (ali ločeno: zidarska, tesarska in mizarska dela). — Načrti in pogoji na vpogled pri gradbenem tajniku g. Križmanu na Jesenicah in pri »Prosvetni zvezi« v Ljubljani. Tozadevne ponudbe je vposlati do 15. marca ob 12. uri na naslov:

Andrej Križman, Jesenice, Gorenjsko

Samo radi svoje **Kvalitete** Merima otroško milo je največ zahtevano u celi deželi
MERIMA 1839

KUPIM stalno vsako množino **kostanjevega taninskega lesa**
smrekove škorje, cele in drobljene, smrekove hmelove droge, rabljene, dobro ohranjene sode od strojnega in jedilnega olja, po najvišjih cenah. Plačilo akreditivno.
FRANC OSET, Sv. Peter v Sav. dolini.

3 leta kredita!

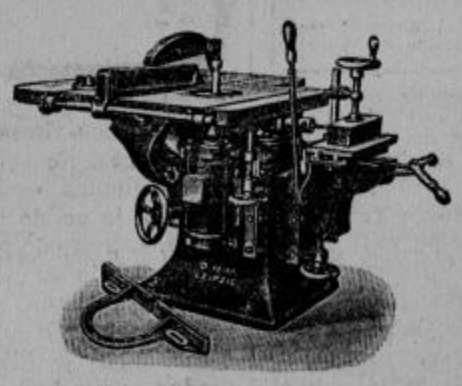

Vseh vrst **mizarski in kolarski stroji ter stroji za žage** z vgrajenim motorjem ali brez njega.
Dobavlja:
Walker Werke I. Wachs'ein, Wien X.
Laxenburgerstrasse 14
Obisk našega jugoslovanskega zastopnika brezplačen.

Prodaja

Katoliško delavsko prosvetno društvo na Jesenicah prodaja svoje društveno poslopje — pripravno zlasti za trgovino, obrt ali gostilno. Interesenti naj se zglase pri društvenem predsedniku gosp. Strnežu Petru.

Odbor

KUPON ZA UGANKE V ILUSTRIRANEM SLOVENCU Št. 8

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzojav. naslov: Gospobanka **Ljubljana, Miklošičeva cesta 10** Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000.000·—, vloge nad Din 360,000.000·—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec. Urednik: Fran Terseglav